

SIIRT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

Yusuf GÜZEL

**SEZAI KARAKOÇ'UN DÜŞÜNCE YAZILARINDA YER ALAN
DEĞERLER**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Cahit EPÇAÇAN

SIIRT-2017

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Siirt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum "SEZAI KARAKOÇ'UN DÜŞÜNCE YAZILARINDA YER ALAN DEĞERLER" adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezim sadece Siirt Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

√ Tezimin 1 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

15/11/2017

Yusuf GÜZEL

T.C.
SIİRT ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Doç. Dr. Cahit EPÇAÇAN danışmanlığında, Yusuf GÜZEL tarafından hazırlanan SEZAI KARAKOÇ'UN DÜŞÜNCE YAZILARINDA YER ALAN DEĞERLER adlı çalışma 17/11/2017 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan (Tez Yöneticisi) : Doç. Dr. Cahit EPÇAÇAN

İmza:

Jüri.Üyesi : Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ

İmza:

Jüri.Üyesi : Doç. Dr. Nesrin FEYZİOĞLU

İmza:

Jüri.Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Yakup TOPAL

İmza:

Jüri.Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Erhan AKIN

İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir.

15.11.2017

İmza
Adı ve Soyadı
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
İÇİNDEKİLER	I
ÖZET	IV
ABSTRACT	V
ÖNSÖZ	VI
KISALTMALAR	VII
TABLOLAR DİZİNİ	IX
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	
ARAŞTIRMANIN GENEL ÇERÇEVESİ	
1.1. PROBLEM DURUMU	2
1.2. PROBLEM CÜMLESİ	4
1.3. ALT PROBLEMLER	4
1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	4
1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	4
İKİNCİ BÖLÜM	
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	
2.1. SEZAI KARAKOÇ'UN HAYATI, SANAT ANLAYIŞI VE ESERLERİ	6
2.1.1. Hayatı	6
2.1.2. Sanat Anlayışı	9
2.1.3. Eserleri	15
2.2. DEĞER, DEĞERLERİN SINIFLANDIRILMASI VE DEĞERLER EĞİTİMİ	18
2.2.1. Değer	18
2.2.2. Değerlerin Sınıflandırılması	22

2.2.3. Değerler Eğitimi.....	26
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
YÖNTEM	
3.1. ARAŞTIRMA MODELİ	32
3.2. ARAŞTIRMANIN EVRENİ.....	33
3.3. VERİLERİN TOPLANMASI.....	33
3.4. VERİLERİN ANALİZİ.....	34
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
BULGULAR VE YORUMLAR	
4.1.SOSYAL DEĞERLER.....	35
4.1.1. Aile Kurumu ve Birliğine Önem Verme Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	35
4.1.2. Barış Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	38
4.1.3. Dayanışma Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	41
4.1.4. Demokrasi Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	43
4.1.5. Edebiyat Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	42
4.1.6. Emanet Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	52
4.1.7. Emek Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	55
4.1.8. Hakikat Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	59
4.1.9. İleri Görüşlülük Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	61
4.1.10. Kardeşlik Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	63
4.1.11. Medeniyet Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	66
4.1.12. Merhamet Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	75
4.1.13. Millet ve Millilik Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	77

4.1.14. Onurlu Olma Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	80
4.1.15. Özgürlük Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	81
4.1.16. Sabır Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	86
4.1.17. Sanat Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	88
4.1.18. Sevgi Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	90
4.1.19. Sorumluluk Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	92
4.1.20. Şehit Olma Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	94
4.1.21. Tarihsel Miras Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	96
4.1.22. Ümitli Olma Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	98
4.2. DOĞRUDAN DİNİ DEĞERLER.....	101
4.2.1. Allah İnancı Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	102
4.2.2. Ahiret İnancı Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	105
4.2.3. İbadet Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	109
4.2.4. Kader ve Kaza İnancı Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	116
4.2.5. Kur'an-ı Kerim İnancı Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	118
4.2.6. Melek İnancı Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	122
4.2.7. Peygamber İnancı Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar.....	123
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	139
KAYNAKÇA.....	142
ÖZGEÇMİŞ.....	146

ÖZET**YÜKSEK LİSANS TEZİ****SEZAI KARAKOÇ'UN DÜŞÜNCE YAZILARINDA YER ALAN DEĞERLER****YUSUF GÜZEL****Tez Danışmanı: Doç. Dr. Cahit EPÇAÇAN****2017, 146 sayfa****Jüri: Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ****Doç. Dr. Cahit EPÇAÇAN****Doç. Dr. Nesrin FEYZİOĞLU****Yrd. Doç. Dr. Erhan AKIN****Yrd. Doç. Dr. Yakup TOPAL**

Geniş kitleleri düşünceleriyle etkileyen Sezai Karakoç; kültür, sanat, edebiyat, eğitim, siyaset gibi alanlar ile ilgili farklı türlerde eserler kaleme almıştır.

Bu araştırmanın amacı Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının değer iletimi açısından önemini ortaya koymaktır. Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yer alan değerlerle ilgili iletileri saptamaya yönelik olarak, tarama modelleri yönteminin ve doküman inceleme tekniğinin kullanıldığı nitel bir araştırma yapılmıştır. Araştırmanın evreni Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının yer aldığı 27 düşünce eseridir. Evrenin tamamı çalışma grubunu oluşturmaktadır. Alan-yazın taraması sonrasında, tarama modelleri yöntemi ve doküman incelemesi tekniği kullanılarak fişlenen veriler üzerinde betimsel analize gidilmiştir. Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yer alan toplamda 305 olmak üzere 29 farklı değer yer aldığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının değer iletimi açısından önemli bir yere sahip olduğu ve bu eserlerin değerler eğitimi kapsamında değerlendirilebileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Değerler Eğitimi, Felsefi Düşünce, Sezai Karakoç, Türkçe Eğitimi, Türk Dili ve Edebiyatı.

ABSTRACT
MASTER'S THESIS
VALUES IN IDEA WORKS OF SEZAI KARAKOÇ

YUSUF GÜZEL

Thesis Advisor: Assoc.Prof.Dr Cahit EPÇAÇAN

2017, 146 Pages

Jury: Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ

Assoc. Prof. Dr. Cahit EPÇAÇAN

Assoc. Prof. Dr. Nesrin FEYZİOĞLU

Assist. Prof. Dr. Erhan AKIN

Assist. Prof. Dr. Yakup TOPAL

Sezai Karakoç who impresses large mass writes many different literal works on culture, art, literature, education and politics.

The aim of this study is to reveal Sezai Karakoç's idea works' significance in terms of values education. A qualitative research on which document analysis and scanning model methods are used is carried out in order to determine the messages in idea works of Sezai Karakoç related to values. Target population of the research is 27 idea works of Sezai Karakoç. The working group is consists of the target population of the research. After the source scanning, descriptive analysis is applied on datas which are profiled by scanning model and document analysis methods. It's identified that Sezai Karakoç's idea works comprises 305 values including 29 different types.

As a result, it can be said that Sezai Karakoç's idea works have an important role in terms of values education and benefiting from these idea works would be useful.

Key Words: Education of Turkish Language, Philosophical Thought, Sezai Karakoç, Turkish language and literature, Values Education.

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın konusunu Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yer alan değerler oluşturmaktadır. Sezai Karakoç'un toplamda 57 eseri bulunmaktadır. Bu eserlerden 27'si Sezai Karakoç'un düşünce eseridir. Söz konusu eserlerde Sezai Karakoç'un düşünce yazıları yer almaktadır. Çalışma; "Araştırmanın Genel Çerçevesi, Kavramsal Çerçeve, Yöntem, Bulgular ve Yorum" isimli, dört bölümden , Sonuç ve Öneriler ile Kaynakça'dan oluşmaktadır. Birinci bölümde "Araştırmanın Genel Çerçevesi" başlığı altında "Problem Durumu, Problem Cümlesi, Alt Problemler, Araştırmanın Amacı ve Önemi, Araştırmanın Sınırlılıkları" ortaya konmuştur. İkinci bölümde "Kavramsal Çerçeve" başlığı altında "Sezai Karakoç'un Hayatı, Sanat Anlayışı ve Eserleri ile Değer, Değerlerin Sınıflandırılması ve Değerler Eğitimi" konuları incelenmiştir. Üçüncü bölümde "Yöntem" başlığı altında " Araştırma Modeli, Araştırmanın Evreni, Verilerin Toplanması, Verilerin Analizi" ortaya konmuştur. Dördüncü bölümde "Bulgular ve Yorumlar" başlığı altında Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yer alan değerlerle ilgili bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Sonuç ve Öneriler bölümünde araştırma sonuçları ve öneriler ortaya konmuştur.

Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Değerler isimli bu çalışma boyunca benden her türlü desteğini esirgemeyen ve yanımda olan kıymetli danışman hocam Doç. Dr. Cahit EPÇAÇAN'a, eğitim hayatımda desteğini esirgemeyen kıymetli hocam Prof. Dr. Celal DEMİR'e, eğitimimde emeği olan kıymetli hocam Doç. Dr.Rezan KARAKAŞ'a, üzerimde emeği olan kıymetli hocam Yrd. Doç. Dr. Abidin DAĞLI' ya, eğitim sürecimde yanımda olan Yrd. Doç. Dr. Cevdet EPÇAÇAN'a, eşim Cansu GÜZEL'e ve evladım Enes Talha GÜZEL'e teşekkür ederim.

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

<u>Kısaltma</u>	<u>Açıklama</u>
ÇBD	Çağdaş Batı Düşüncesinden
Çİ- I	Çağ ve İlham I- Metafizik Gerilim Şartı
Çİ- II	Çağ ve İlham II- Sevgi Devrimi
Çİ- III	Çağ ve İlham III- Yazgı Seçişi
Çİ- IV	Çağ ve İlham IV- Kuruluş
DÇ	Dirilişin Çevresinde
DM	Diriliş Muştusu
DNA	Diriliş Neslinin Âmentüsü
D- I	Düşünceler I- Kavramlar
D- II	Düşünceler II- Kurumlar
F- I	Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi- I
F- II	Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi- II
F- III	Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi- III
GD	Gündönümü
İND	İnsanlığın Dirilişi
İS	İslam
İSD	İslamın Dirilişi
İTES	İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü
KA	Kıyamet Aşısı
M	Makamda
RD	Ruhun Dirilişi
SZ	Samanyolunda Ziyafet

TDK	Türk Dil Kurumu
UH	Unutuş ve Hatırlayış
VS	Varolma Savaşı- I
YC	Yitik Cennet
Y- I	Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı- I
Y- II	Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı- II

TABLOLAR DİZİNİ

Sayfa**İkinci Bölümün Tabloları**

Tablo 2.1. Spranger'in Değerler Sınıflandırması.....	23
Tablo 2.2. Rokeach'ın Değerler Sınıflandırması.....	24
Tablo 2.3. Schwartz'ın Değerler Sınıflandırması.....	24
Tablo 2.4. Değerler Listesi.....	30

Dördüncü Bölümün Tabloları

Tablo 4.1. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Aile Kurumu ve Birliğine Önem Verme Değerinin Dağılımı	36
Tablo 4.2. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Barış Değerinin Dağılımı.....	38
Tablo 4.3. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Dayanışma Değerinin Dağılımı.....	41
Tablo 4.4. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Demokrasi Değerinin Dağılımı.....	43
Tablo 4.5. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Edebiyat Değerinin Dağılımı.....	46
Tablo 4.6. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Emanet Değerinin Dağılımı.....	51
Tablo 4.7. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Emek Değerinin Dağılımı.....	54
Tablo 4.8. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Hakikat Değerinin Dağılımı.....	58
Tablo 4.9. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan İleri Görüşlülük Değerinin Dağılımı	61
Tablo 4.10. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Kardeşlik Değerinin Dağılımı.....	63

Tablo 4.11. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Medeniyet Değerinin Dağılımı.....	65
Tablo 4.12. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Merhamet Değerinin Dağılım.....	74
Tablo 4.13. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Millet ve Millilik Değerinin Dağılımı	76
Tablo 4.14. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Onurlu Olma Değerinin Dağılımı	79
Tablo 4.15. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan e Özgürlük Değerinin Dağılımı	81
Tablo 4.16. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Sabır Değerinin Dağılımı.....	85
Tablo 4.17. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Sanat Değerinin Dağılımı.....	87
Tablo 4.18. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Sevgi Değerinin Dağılımı.....	89
Tablo 4.19. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Sorumluluk Değerinin Dağılımı.....	91
Tablo 4.20. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Şehit Olma Değerinin Dağılımı.....	93
Tablo 4.21. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Tarihsel Miras Değerinin Dağılımı.....	95
Tablo 4.22. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Ümitli Olma Değerinin Dağılımı.....	97
Tablo 4.23. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Allah İnancı Değerinin Dağılımı.....	101
Tablo 4.24. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Ahiret İnancı Değerinin Dağılımı.....	104
Tablo 4.25. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan İbadet Değerinin Dağılımı.....	108

Tablo 4.26. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Kader ve Kaza İnancı Değerinin Dağılımı.....	115
Tablo 4.27. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Kur'an-ı Kerim İnancı Değerinin Dağılımı.....	117
Tablo 4.28. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Melek İnancı Değerinin Dağılımı	121
Tablo 4.29. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Peygamber İnancı Değerinin Dağılımı	123
Tablo 4.30. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Yer Alan Değerlerin Frekans ve Yüzdellik Dağılımı	128
Tablo 4.31. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Değerlerin Dağılımı.....	130
Tablo 4.32. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Değerlerin Düşünce Yazılarının Bulunduğu Eserlere Göre Frekans ve Yüzdellik Dağılımı	135

GİRİŞ

Değerler, günümüz toplumunda gün geçtikçe önemini yitirmektedir. Değerler önemini yitirdikçe toplumsal çözümler ortaya çıkmaktadır. Bunun için birtakım önlemler alınması gerekmektedir. Değerlerin bireylere kazandırılması, bu önlemlerin başında gelmektedir. Değerlerimizin, yok olmadan günümüz bireylerine ve gelecek nesillere aktarılması için her bireyin çalışmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Değerlerin aktarımı önce ailede başlamakta sonra birey büyüdükçe aileden çevreye doğru gerçekleşmektedir. Yani birey aile dışında bir de karşılaştığı çevreden değerleri öğrenmektedir. Okul çağına gelen birey, değerleri okulda öğrenmeye başlamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı son dönemlerde değerler eğitimine önem vermektedir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'na göre değerler eğitimi Milli Eğitim Bakanlığı'nın amaçları arasındadır. Milli Eğitim Bakanlığı günümüzde derslerin öğretim programlarını hazırlarken bu programlarda değerler eğitimine yer vermektedir.

Tüm derslerde öğrencilerin değerleri kazanması için etkinlik yapılabilmektedir. Unutulmamalıdır ki eğitim ve öğretim bir bütündür. Değerler eğitimi de öğretimle bir bütünlük sağlamaktadır. Türkçe dersi değerlerin aktarımı açısından önemli bir konumda yer almaktadır. Türkçe dersinde özellikle ders kitaplarındaki metinler ve çalışma kitaplarındaki uygulamalar aracılığıyla değerler öğrencilere kolayca aktarılabilir. Metinlerin içlerine çeşitli yöntemlerle yerleştirilen değerler öğrencilere aktarılırken en önemli görev Türkçe öğretmenlerine düşmektedir. Bundan dolayı Türkçe öğretmenlerinin farkındalığını artırmak amacıyla değerler eğitimiyle ilgili çalışmalar yapılmalıdır. Türkçe öğretmenleri, bu çalışmalar aracılığıyla değerler eğitiminde daha etkin bir şekilde yer alacaklardır.

Edebi eserler, değerler eğitiminde önemli bir yere sahiptir. Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında birçok değer bulunmaktadır. Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının söz konusu birçok değerın bireylere aktarımında önemli yer tutacağı düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının değer iletimi açısından önemini ortaya koymaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN GENEL ÇERÇEVESİ

1.1. PROBLEM DURUMU

Değerlerin öneminin azalmaya doğru gittiği bir çağda yaşamaktayız. I. Dünya Savaşı ve II. Dünya Savaşı ile birlikte dünya büyük bir buhran geçirmiştir ve geçirmeye devam etmektedir. Maneviyatın yerini maddiyatın almaya çalıştığı şu zamanlarda, maddecilik algısının güçlenmesi için günümüz insanı dört bir yandan kuşatılmış durumdadır. Değerleri aktarıcı maddi ve manevi müesseselerin menfi anlamda üzerine gidilmiş, bu müesseselerin işlevselliğini kaybetmesi amacıyla türlü yöntemler denenmiştir. Teknoloji, insanların gelişimi için araç olarak kullanılmasına rağmen, insanoğlu kendi değerlerini kaybetmeye, teknolojiyi vesile kılma hususunda, yanlış yönde bilmeden çaba harcamaktadır. Yanlış kullanılan teknolojinin insanları değerlerinden uzaklaştırmaya başladığı aşikârdır. Oysa insanoğlu değerleri kazanmada ve korumada teknolojiden faydalanmalıdır.

İnsanlar tüm bu olumsuz duruma rağmen ümidini kaybetmeden değerleri aktarma ve koruma hususunda çalışmalıdır. Geçmişten bugüne süregelen değerleri, öğrenmek ve gelecek nesillere aktarmak zorunda olduğunun farkına varılmalıdır. Değerlerini yitirmiş bir milletin her açıdan sömürülmeye açık bir pazar haline geleceği unutulmamalıdır. Aile ile öğretilmeye başlanan değerler, okulda ders içi ve ders dışı etkinliklerle öğretilmeye devam edilmektedir. Fakat bu konuda yeterince gayret sarf edilmemekte, programsız bir şekilde değerler eğitimi verilmektedir. Böyle bir durum; uzun vadede değerlerin korunmasını azaltacak ve değerlerin kaybedilmesine neden olacaktır.

Tüm dünyada eğitimciler tarafından değerlere verilen önemin arttığı görülmektedir. Türkiye’de de Milli Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler değerler eğitimi konusu üzerinde durmaktadırlar. Değerler eğitimi rastgele biçimde gerçekleşecek bir süreç değildir. Değerler eğitimi, programlı bir şekilde bireylere kazandırılması gereken, üzerinde emek harcanması gereken uzun bir süreçtir.

Uzmanların hazırladığı programlar aracılığıyla değerlerin toplumdaki tüm bireylere kazandırılması hususunda çalışılması gerekmektedir. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda eğitim ve öğretim yapılırken değerler eğitimine gereken özenin artırılmasının gerekliliği aşikârdır. Aileler, idareciler ve öğretmenler değerler eğitimi konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıkları için bu konuda yetersiz kalmaktadır. Değerler eğitimi hakkında bilgilendirme, üzerinde durulması gereken bir konudur.

Türkçe dersinin, değerler eğitiminin yapılabileceği en önemli ders olduğu düşünülmektedir. Bilindiği gibi Türkçe dersinde bilgiler, metinler aracılığıyla öğrenciye aktarılmaktadır. Bu metinler ve bu metinlerle bağlantılı olan etkinlikler değerlerin aktarımında önemli bir yapıya sahiptir. Metinler ve etkinlikler, bir anda birden fazla değeri öğrenciye aktarılabilme özelliği taşımaktadır. Bundan dolayı metinlerin ve etkinliklerin içeriği değerler eğitimi açısından tasarlanması değerler eğitimi konusu açısından önemlidir. Türkçe ders ve çalışma kitaplarının içeriğinde değerler eğitimine uygun olmayan metinlerin ve etkinliklerin bulundurulmasının çok tehlikeli bir durum olduğu düşünülmektedir. Böyle bir durumun oluşması öğrencilere düşünsel ve ahlaki anlamda büyük zararlar verebilir. Bundan dolayı Türkçe ders ve çalışma kitaplarındaki metinlere ve etkinliklere önem verilmeli, söz konusu metin ve etkinliklerin özenle seçilip hazırlanarak öğrencilere sunulması gerekmektedir.

Sezai Karakoç, kültür, sanat, edebiyat, siyaset gibi alanlarda eserleri olan ve düşüncelerine dünya çapında önem verilen bir tefekkür adamıdır. Sezai Karakoç'un düşünce eserlerinde yer alan yazılarda birçok değer bulunmaktadır. Sezai Karakoç'un eserlerini okuyarak değerlerini öğrenen bireylerin bu değerleri özümseyeceğinin aşikâr olduğu düşünülmektedir. Ayrıca Sezai Karakoç'un düşünce yazılarından seçilecek metinlerin, Türkçe ders ve çalışma kitaplarında bulundurulması ve Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının yer aldığı eserlerin 100 temel esere dâhil edilmesi, değerlerimizin gelecek nesillere aktarılmasının sağlanmasında önemli bir yer tutacağı düşünülmektedir.

Bu bilgilerden yola çıkarak Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının değer iletimi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

1.2. PROBLEM CÜMLESİ

Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının değer iletimi açısından önemi nedir?

1.3. ALT PROBLEMLER

- ✓ Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında hangi değerler öne çıkmaktadır?
- ✓ Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında hangi değerler işlenmiştir ve nasıl işlenmiştir?
- ✓ Sezai Karakoç'un düşünce yazıları Türkçe öğretiminde değer iletimi açısından yeterli midir?
- ✓ Sezai Karakoç'un düşünce yazıları Türkçe öğretiminde değer eğitimi çalışmalarında kullanılmalı mıdır?
- ✓ Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının yer aldığı eserler 100 temel esere dâhil edilmeli midir? Neden?

1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu araştırmanın amacı Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının değer iletimi açısından önemini ortaya koymaktır.

1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Sezai Karakoç'un yazılarına baktığımızda kitaplarının ilk sayfasında Sezai Karakoç'un kendi yazılarını; şiir, hikaye, piyes, çeviri şiir, düşünce, deneme, inceleme, günlük yazılar, söyleşiler(röportaj, konferans, meydan konuşması) olmak üzere dokuz ana başlık altında kategorize ettiği ve toplamda 57 eserinin bulunduğu görülmektedir. Bu kategorilerden düşünce yazıları kategorisine bakıldığında Karakoç'un 27 adet eserinin bulunduğunu ve söz konusu düşünce yazılarının bulunduğu eserlerinin de şunlar olduğu görülmektedir: Ruhun Dirilişi (RD), Kıyamet Aşısı (KA), İslam (İS), Yitik Cennet (YC), İnsanlığın Dirilişi(İND), Makamda (M), Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı (Çİ-I), Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi (Çİ-II), Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi (Çİ-III), Çağ ve İlham IV – Kuruluş (Çİ-IV), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I (F-I), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II (F-II), Fizikötesi

Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III (F-III), Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I (Y-I), Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II (Y-II), İslâmın Dirilişi (İSD), İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü (İTES), Diriliş Neslinin Âmentüsü (DNA), Düşünceler I – Kavramlar (D-I), Düşünceler II – Kurumlar (D-II), Gündönümü (GD), Dirilişin Çevresinde (DÇ), Unutuş ve Hatırlayış (UH), Varolma Savaşı-I (VS), Çağdaş Batı Düşüncesinden (ÇBD), Samanyolunda Ziyafet (SZ), Diriliş Muştusu (DM). Araştırma Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının yer aldığı 27 düşünce eseriyle sınırlıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. SEZAI KARAKOÇ'UN HAYATI, SANAT ANLAYIŞI VE ESERLERİ

2.1.1. Hayatı

Sezai Karakoç, 22 Ocak 1933'te Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde dünyaya gelmiştir. Karakoç'un babası, oğlunun ismini Muhammed Sezai koymasına rağmen nüfus kayıtlarına ağabeyinin adı olan Ahmet eklenerek, Ahmet Sezai olarak geçmiştir. Ağabeyinin ismi ise nüfus kayıtlarına Mehmet Şefik olarak geçmiştir.

Karakoç'un babası 1963 yılında vefat eden Yasin Karakoç'tur. Yasin Karakoç'un babası ise Gazi Osman Paşa'nın takdirini kazanan ve Plevne Savaşı'na katılmış olan Hüseyin Efendi'dir. Ergani yöresinde Leventoğulları olarak bilinen bir sülaleye mensupturlar. Yasin Karakoç, "55 ay fiilen askerlik yapmıştır. Kafkas cephesinde, iki yıl Rusların elinde esir kalmıştır. Çokça savaş ve esaret anısı olan, çokça kurşun yarası taşıyan ancak bunları anlatmayan biridir." (Akbayır, 2012: 21). Yasin Karakoç ömrünün sonuna kadar ticaretle uğraşmış ve ailesinin geçimini böyle sağlamıştır.

Karakoç'un annesi 1957 yılında vefat eden Emine Karakoç'tur. Sezai Karakoç'un dedesinin amcası oğlunun "Sezai Karakoç'a anlattığına göre annesinin baba tarafı, Gümüşhane dolaylarından gelme, Hacı Aliler diye bilinen bir sülaleye mensuptur." (Karataş, 2013: 22). Emine Karakoç, ev hanımıdır.

1934'te Elazığ'ın Maden ilçesine taşınırlar.1937 yılında Ergani'ye dönerler. 1939 yılında Piran'a Taşınırlar. 1940 yılının yazında Ergani'ye dönerler. 1938 yılında Ergani'de okula başlayan Karakoç, birkaç ay ihtiyat sınıfında okur ve hemen ardından birinci sınıfa başlar.1944 yılında ilkokulu tamamladıktan sonra Ergani'de ortaokul ve lise olmadığı için parasız yatılılık sınavını kazanarak Maraş Ortaokuluna kaydolur. 1947 yılında Maraş Ortaokulundan mezun olan Karakoç, Gaziantep Lisesine parasız yatılı olarak kaydolur, lise birinci sınıfta abisi vefat eder ve bu liseden 1950 yılında mezun olur.

Okul öncesi hayatında şairliğine dair izler taşıyan Karakoç ezberlediği şiirleri çevresindekilere okur, dört yaşında okumayı, ilkokula başladığında ise yazmayı öğrenir. (Diclehan, 2015: 46). İlkokulda Namık Kemal'in, Ziya Paşa'nın, Tevfik Fikret'in, Ziya Gökalp' in yazılarını okuyan Karakoç, ortaokulda kaldığı pansiyonda Arapça ve Farsça çalışıp, Mehmet Akif Ersoy'un, Süleyman Nazif'in, Abdülhak Hamit Tarhan'ın, Feridüddin Attar' ın, Mevlana'nın eserlerini ve çeşitli dergileri okur. Ortaokul yıllarında Necip Fazıl Kısakürek'in Büyük Doğu'suyla tanışması hayatında bir dönüm noktasıdır. (Baş, 2015: 14). Kimseye göstermeden yırtıp attığı ilk şiirini ortaokul yıllarında yazar. Lise yıllarında Batı edebiyatı eserlerine yönelir; Shakespeare' nin, Andre Gide' nin, Duhamel' in eserlerini okur. Lise üçüncü sınıfta Büyük Doğu'da Sabır isimli bir şiiri yayımlanır. Yaz tatillerinde çeşitli işlerde çalışan Karakoç, lise bittiğinde İstanbul'a gitmeyi hedeflemektedir. Babasının, maddi yetersizlikten dolayı liseyi bitirince Ankara'da burslu olarak İlahiyat Fakültesinde okumaya çalışması, eğer olmazsa Siyasal Bilgiler Fakültesinde diğer adıyla Mülkiye'de okuması isteği üzerine, Ankara'ya gider. Karakoç, İstanbul'da felsefe okumak istemektedir, fakat maddi olanaklardan yoksun olması nedeniyle bu isteğini gerçekleştiremez. Ankara'da ilahiyatı burslu olarak okuma imkânını bulamayan Karakoç, Siyasal Bilgiler Fakültesi sınavını 13.sırayla kazanır. 1950 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesinde okumaya başlayan Karakoç birinci sınıfta nişanlanmaya karar verir. Nişanlanma fikrini ailesine danışan Karakoç, olumsuz yanıt alınca bu fikrinden vazgeçer. Üniversitedeyken sürekli Necip Fazıl Kısakürek'le irtibat halinde olur.

Üniversite yıllarında sürekli şiir yazmakla meşgul olur ve 1952 yılında üniversite ikinci sınıftayken ülkemizde oldukça ses getirecek olan Mona Rosa isimli şiirinin ilk kısmını yazar. Söz konusu şiir Karakoç'tan izin alınmadan bir üst sınıfta öğrenci, sonradan ise profesör olan Cevat Geray tarafından yayımlanması için Hisar dergisine gönderilir. Şiir, derginin 26. sayısında yayımlanır ve büyük ilgi görür. Sonradan şairin birkaç şiiri daha Hisar dergisinde yayımlanır. Bu sıralar üniversitede Mülkiye isimli bir dergi çıkarılmakta ve aynı zamanda dergide Karakoç'un düz yazıları ve şiirleri yayımlanmaktadır. 1953'ün sonlarına doğru İstanbul Dergisi'nde şairin Şehrazat isimli şiiri ve çevirileri yayımlanır. Öğrencilik yıllarında sürekli Fransız Kültür Merkezine giden Karakoç, burada Fransız Edebiyatı eserleriyle yakından ilgilenmiştir. 1954 yılında M. Şevki Eygi ile bir dergi çıkarma işine girerler. Bu dergide

yayımlanması için “Bir Milletın Ba’ süba’ delmevti” isimli bir yazı da yazar. Fakat dönemin şartlarından dolayı derginin yayım hayatı, başlamadan biter. Karakoç, çeşitli nedenlerden dolayı üniversite son sınıfı 1955 yılında ikinci defa okumak zorunda kalır. Bu yıl Şiir Sanatı isimli dergiyi çıkaran Karakoç maddi nedenlerden dolayı ikinci sayıdan sonra dergiyi kapatmak zorunda kalır. Bu yılın Eylül ayında Siyasal Bilgiler Fakültesinden mezun olan Karakoç, okulu burslu okuduğu için zorunlu olarak Maliye Bakanlığında göreve başlar. Düz memur maaşının geçimini sağlamayacağını düşünerek Maliye Müfettişlik Yardımcılığı Sınavı’nı kazanıp Ankara’dan ayrılarak 15 Aralık 1955 yılında İstanbul’da yeni görevine başlar.

1956 yılında Büyük Doğu’nun Edebiyat ve Sanat bölümünü hazırlar ve Tahlilci imzasıyla yazılar yazar. Aynı yıl ailesini de İstanbul’a aldırır ve Fatih’te ailesiyle beraber yaşamaya başlar. 1957 yılında annesi Emine Hanım vefat eder. “Bu, onda ölüm temasının ön plana çıkmasına ve yazılarının metafizik bir havaya bürünmesine neden olur.” (Bilge, 2004: 17). 1957 yılında iş gereği Anadolu’ya birçok seyahate çıkar. Aynı yıl İkinci Yeni’nin yayım organı olan Pazar Postası’nda kendisi istemediği halde Balkon isimli şiiri yayımlanır. Pazar Postası’nda aynı zamanda Cemal Süreya, İlhan Berk, Muzaffer Erdost da yazmaktadır. Sonradan Karakoç’un birçok şiiri de burada yayımlanır. 1958 yılında Karakoç’un ailesi tekrar Ergani’ye döner. 1959’da İstanbul Gelirler Kontrolörlüğünde göreve başlar ve ilk şiir kitabı Körfez yayımlanır. 1960 yılında Diriliş dergisini çıkarır. Nisan ve mayıs aylarında olmak üzere iki sayı yayımlanan derginin basımı durur. 1960 yılında vatani görevini yapmak üzere askere gider. 1962 yılında tekrar memuriyete döner ve Yeni İstiklal dergisinde ve Son Posta gazetesinde yazıları yayımlanır. Ayrıca aynı yıl ikinci kitabı Şahdamar yayımlanır. 1963 yılında Diyarbakır’da tifo hastalığı geçirir ve ölümden döner. Aynı yıl kendisi İstanbul’dayken babası Yasin Bey vefat eder ve Yeni İstanbul gazetesinde Farklar sütununda fıkra yazarlığı yapar. 1965 yılında memuriyetten istifa eder.

1966 yılında Diriliş dergisini tekrar çıkarır. Fakat maddi sebeplerden dolayı 1967’den 1969 yılına kadar dergi maddi sebeplerden dolayı çıkarılamaz. Karakoç’a 1968 yılında Milli Türk Talebe Birliği tarafından Milli Hizmet Armağanı ödülü verilmesi uygun görülür. 1967 yılında İslamın Dirilişi kitabından dolayı mahkemeye çağrılır. Aynı yıl Babiâli’de Sabah gazetesinde yazılar yazar. 1969-1971 yılları arası dergi tekrar çıkarılır. 1971 yılında dergi tekrar kapanır. 1971 yılında tekrar memuriyete

döner.1973 yılında memuriyetten tekrar istifa eder ve Milli Gazete’de yazmaya başlar. 1974 yılında Diriliş dergisini tekrar çıkarır. On sekiz sayı sonrası dergiyi tekrar kapatır. 1983 yılında Diriliş’ i günlük gazete olarak çıkarır ve 161 sayı yayımladıktan sonra tekrar kapatır. 1988-1992 yılları arasında Diriliş’ i haftalık gazete olarak 133 sayı olarak çıkarır. Diriliş 1992 yılından itibaren bir daha basılmamıştır.1988 Yılında Karakoç’a Türkiye Yazarlar Birliği tarafından Yılın Üstün Başarılı Şahsiyeti Ödülü verilmesi uygun görülür.

Karakoç, düşüncelerini hayata geçirmek amacıyla 26 Mart 1990 yılında Diriliş Partisi’ni kurar ve partinin genel başkanı olur. 19 Mart 1997’de Diriliş Partisi üst üste iki seçime girmediği için kapatılır. 2007 yılında Karakoç Yüce Diriliş Partisi’ni kurar ve partinin genel başkanı olur. Aynı yıl Karakoç’a Kültür Bakanlığı tarafından Kültür Sanat Büyük Ödülü verilmesi uygun görülür. 2011 yılında Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri’ne bağlı olarak edebiyat alanındaki ödülün ve 2012 yılında Ekonomik İş Birliği Teşkilatının tarih, kültür ve sanat alanındaki ödülün Karakoç’a verilmesi uygun görülür. Günümüzde de Yüce Diriliş Partisi’nin genel başkanlığını yürütmekte olan Karakoç, toplumla iç içe bir şekilde her hafta yaptığı konuşmalarla İstanbul’da insanlığı aydınlatmaya devam etmektedir.

2.1.2. Sanat Anlayışı

Sezai Karakoç, bir yandan sanat çalışmaları yaparken diğer yandan sanat, sanat eseri, şair, şiir vb. üzerine düşüncelerini yazmaktadır. O, “bir yandan poetikasını kurar ve anlatırken bir yandan sanatsal terimlerin açıklamasında bulunuyor. Gerek sanatsal gerekse felsefi açılımlarını yerli yerine oturtuyor. Okurun belleğinde açık bir kapı bırakmıyor. O şiirinin poetikasını anlatırken şiirle ilgili hemen bütün kavramlarla ilgili ayrıntılı ve derinlemesine açıklamalarda bulunuyor.” (Haksal, 2015: 105).

Sezai Karakoç’a göre “Din, felsefe ve sanat, insan kendi yaratılış sırrını aradığı alanlar.” dir. (Karakoç,1974b: 91). Buradan yola çıkarak yaratılışının sırrını arayan insanların yöneldiği alanları belirten Karakoç’a göre sanat, insanın maişet ve üreme etkinliklerinin üstünde bir amaca sahiptir. Ona göre insan, Tanrı sanatı olduğu için, insanın sanatı, Tanrı’nın sanatının önüne asla geçemeyecektir. İnsanların sanatı, Tanrı’nın sanatının gönüllere olan yankısından meydana gelmekte ve ondan

beslenmektedir. Karakoç, Tanrı'nın sanatına eremeyen ve Tanrı'nın sanatından habersiz yaşamakta olan kişinin kalıcı bir sanat eseri ortaya çıkaramayacağını düşünmektedir. Ona göre; "Gerçek sanat, Tanrı'nın sanatına götürecektir. Bu bakımdan insanın yaratılış sırrına yakın bir soydan gelmiştir ama sanatın özündeki ilahi hayranlık duygusu veya sanatın duygularındaki arılık derecesi yüzde yüz değildir. Tanrı'ya doğrudan doğruya yönelememektedir her zaman sanat duygusu. Kimi zaman da Tanrı'nın eserlerine olan hayranlık, O'na olan sonsuz aşka engel olmaktadır. İnsan eşyaya takılmakta ve asıl hedeften geri kalmaktadır. Bu bakımdan sanatı saf bir abı-ı hayat kabul etmek mümkün değildir. Belki sanat bulanık bir ab-ı hayattır." (Karakoç, 1974b: 96). Ona göre bulanıklık içinden saf olanı ayırabilmek önemlidir.

Sanatın sadece bir telkin aracı olarak düşünülmemesi gerektiğini belirten Karakoç sanatın bir medeniyet fenomeni olarak kabul edildikten sonra telkin ödevini yapabileceğini düşünür. Ona göre sanat, bir şey için var olmadan önce vardır. Sanat da aynen insan gibi kendisi var olduktan sonra topluma ve toplumun gayesine faydalı olur. (Karakoç, 1967d: 46). Ona göre sanat bir amaç değil, araçtır. (Acar, 2013: 89).

Karakoç sanat tutumunu şöyle belirtmektedir: "Sanat tutumum, genel dünya görüşümün bir bölümünden başka bir şey değildir. Onu bir sesin, yeni bir sesin sırtına yüklemekten ibarettir. Benim şiirim aşk, hürriyet, yaşayış ve ölüm gibi var olmanın dinamitlendiği noktalardaki trajik espriyi, irrasyonele ve absürde bulanmış (Mutlak)ı zapt etmektir. Gittikçe şiirde bunu yapmak istiyor şiirim. Bunun için başlangıçta sanat planımda görünüşte çok yakın bir noktadan çıktığım arkadaşlardan şiirim uzaklaşıyor. Ses ve biçim, motifler ve imajlarda, başlangıçta çok yakın olduğumuz şair arkadaşlardan, gittikçe, o biçimi dolduran ve o sesi fırlatan varoluşu idrak farkı yüzünden ayrılıyorum. Kişilik farkından. Ya da baştan beri olan bu farklılık, gittikçe daha çok beliriyor." (Karakoç, 1986c: 44).

Karakoç' a göre sanatçı; " (...) adeta, bilmediğimiz bir dünyadan, bir kaza sonucu, dünyamıza düşmüş yaratık (...) " (Karakoç, 1982: 23) ve " (...) nesneyle hesaplaşan adamdır. " (Karakoç, 1982: 40). Ona göre; "sanatçının zengin bir dünyası, çok boyutlu, cepheli ve geniş sınırları vardır." (Karakoç, 1982: 42). Sanatçı, "eserinde anlatacağı nesne veya olayı, gözleme, soyutlama ve yeniden kurgulama gibi bir dizi

işlemden geçirdikten, onun üzerinde hâkimiyet kurduktan sonradır ki kendi iç gerçekliğini ona geçirerek eserine varlık kazandırır.” (Duymaz, 2014: 83).

Karakoç’a göre sanatçının özelliklerini şöyle sıralanabilir:

- “- Üstün insan olmak,
- Milletinin geleceğini sezen, onu uyarın insan olmak,
- Fizik ötesiyle/dinle ilintili olmak,
- Öz benliğini arayan insan olmak,
- Eserini verirken ona kendi iç gerçekliğini/inancını üfleyen insan olmak,
- Çile çeken önder insan olmak,
- Bir görevi olduğu bilincine sahip olmak.” (Duymaz, 2014: 89).

Sezai Karakoç’a göre şair, “halkın içinde parlayan ve doğan yeni bir şair, yeni doğan günün, eşyaya yeni bir ruh haliyle bakışını getirir. O, insana, eşyaya bakışı için yeni bir ışık, bütün iç sıkıntılarını dağıtan yeni bir umut, yeni bir sevinç, her fecre yeni bir horoz, her çiçeğe yeni bir usâre getiren bir tılsımcıdır.” (Karakoç, 1982: 46). Sezai Karakoç, şairi “kendi fildişi kulesine çekilmiş sanatının oyunlarına gömülmüş pasif bir figür olarak görmez. Aksine toplumu ayağa kaldırmaya çalışan toplum minberine çıkan bir kahramandır. Böylece Sezai Karakoç, toplumsal sorumlulukların bilincinde olmakla yetinen değil daha da ötesine giden aktif bir savaşçı olarak görür.” (Kolcu, 2010: 23). “Şairler, güneşten ışık alanlar, kimi zaman bu ışıkla milletlerini aydınlatırlar; kimi zaman da belki de bilmeyerek ve istemeyerek, onları yakarlar. Şair sadece, felâkete uğramış ulusu için ağıt yakan, ağlayan biri değildir; onu ayağa kaldırmak için başını yükselten, toplum minberine çıkan kahramandır da.” (Karakoç, 1982: 52). Yani Sezai Karakoç’a göre şairler “etkin bir haldedir ve toplum üzerinde belirleyici derecede etki yaratacak niteliklerle donanmıştır.” (Tunç, 2011: 114). Ona göre şair topluma umut ve özlem aşılacaktır. Bunun yanında şair toplumun kurtuluşu için samimi olarak önden gider. Fakat bazen şairin seçimi yüzünden toplum felakete de uğrayabilir.

Söz ülkesinin sultanı olarak şairleri nitelendiren Karakoç, şairi şöyle tanımlamaktadır: “Eserinin yapısını kurarken mimar, tasvirleri ve portreleriyle ressam, natürmortlarıyla ressam, dildeki çizgileri, damarları ve kelimelerin renklerini

kullanırken ressam, doğadaki ve dildeki, söz ve kelimelerin musikilerden özel sesler yakalar ve onlardan öz sesler üretirken musiki adamı, bestekâr ve yaşarken veli, kahraman, önder, bilge ya da sıradan adam; zanaatçı ve sanatçı. Fakat her şeyden ve hepsinden önce şair ve hep şair ve en sonda da şairdir. Şair Nedir? Kelimedeki hayatı bulandır. Hayattan ve tabiattan daha güçlü bir hayatı. O, hep bu hayatı oraya koydukça yaşanan hayat ona karşı çıkacak, karşılıklı direnç, çekiş ve gerilimden, şairin trajedisi doğacaktır. Öyleyse nedir şair? Doğanın bir tarafa, tarihin öbür tarafa çektiği, fakat bu gerginlik ve gerilişte yırtılmamayı bilen ve yırtılmayan kalptir. O, tragedya yazarı, tragedya kahramanı ve bunlardan da öte, bizzat tragedyadır. Bütün sanatlar onun ateşini çaldı. Böylece her sanata şiir yayıldı. Bunun içindir ki musiki parçasında şiir, resimde şiir, mimaride şiir, sinemada şiir aranır. Ama, yine de şair, şair olarak kalkmak ve kaynağını saf ve arı korumak zorunda. Sellerde, fırtınalarda, toprak kaymalarında bulanmamak, bulanıklaşmamak, berrak kalmak, içinde yabancı maddeleri dibe çökertici bir eleyiş özelliği taşımak borcuna bir ırmak.” (Karakoç, 1982: 70). Karakoç’a göre şair bulunduğu çağa karşı direniş göstermeli ve her daim çağının ilerisinde olmalıdır. Bu özelliğinden dolayı ona gerici veya çağ dışı diyebilirler. Şair buna aldırmmamalıdır. Çünkü şaire hiçbir katkısı olamayan çağ ondan her şeyini istemektedir. Şair buna teslim olmamalıdır.

Karakoç, “şairlerin birer toplum önderi olduklarına veya olmaları gerektiği üzerinde özellikle durmuştur. Şair toplumda söz sahibi olmalı, gerçek yerini almak için çaba sarf etmelidir.” (Okumuş, 2013: 97). Karakoç, “peygamber devrinde şairlerin savaştıklarını “inanç”ın yerleşmesi ve yayılması için görev üstlendiklerini söyler. Üstelik onlar bu görevlerini ”kudret”le yerine getirmişlerdir. Onların kudreti eserlerinin “güzellik” idir. Güzellik, herkese hitap eden, herkesi etkileyen güçtür. Şair de bir kahramandır, ama onun kahramanlık aleti silah değil, güzelliğiyle insanların duygularına hitap eden eseridir. O, bir duygu savaşçısıdır.” (Duymaz, 2014: 85).

Karakoç’a göre şairle toplum ilişki halindedir. “Şairin gelenekle ilişkisi merhale merhaledir. Şair önce gelenekle tanışmalı, sonra onunla yarışmalı ve en sonunda da ona katkıda bulunmalıdır. Karakoç’a göre yeteneği ilk uyandıran, bilinçlendiren, kimıldatan onu harekete geçiren tarihi sosyolojik birikim “gelenek”tir. Sezai Karakoç, şairin kendi zamanındaki şairlerle olduğu gibi kendinden önceki şairlerle de yarışması gerektiğini, başlangıçta kimilerinden esinlense bile bu dönemi kısa sürede aşarak kendini yoklaması

ve bulması gerektiğini söyler.” (Okumuş, 2013: 100).Ona göre “her şair, biçimleri kurcular, dili didik didik eder, düşünce ve duyguları yakar dururken, ilham, geleneğin bu hazinelerinde dolaşır ve ona yepyeni bir çağrışım dünyasının kapılarını açar. Bir tılsım, bir şifre öğretir ona. Her şair, kendi şifresini öğretir yeni doğan şaire. O, bir kez, bu tılsım ve şifre bilimine erdi mi, artık kendi tılsımını ve şifresini keşfetme gücüne ulaşmış ve onu kendi şiirine gömerek gelecek nesillerin araştırmasına bırakma zevk ve ahlakına kavuşmuş demektir.” (Karakoç, 1982: 119).

Karakoç, şairin genel çizgilerini pergünt üçgeni dediği üç ilkeyle anlatmaktadır:

- Şair kendi kendisi olmalı: Şairin değişip başkalaşarak durmadan olgunlaşmasıdır.
- Şair Kendine yetmeli: “Yeterlilik ilkesi ırmağın ilkesidir; ırmak, çıkışı, batışıyla eşyaya bağlıdır. Ama varoluşuyla kendi kendidir, kendine yeter. Aldığı sular verdiği suları karşılar, ırmak ortada, hür kalır.(...)”
- Şair, kendinden memnun olmalı: (...) Eserin şairini sevinçle titretmesi demek bu. Şair eserini sevmeli. Onu okşamalı, ama yaramazlıklarına da göz yummamalı. Beğenmediğini davranışlarını gücendirmeden ona anlatmalı, onu kendini düzeltmeğe kandırmalı ve bunu da inandırmalı ona.(...)” (Karakoç, 1982: 91).

Sanatçının, Tanrının sanatından yola çıkarak sanat eseri meydana getirdiğini düşünen Karakoç’a göre sanat eseri, “öyle bir varlık ve yaratıktır ki, bir açıdan insanı metafizik yüksek fırınlarına sokup çıkarırken, öte yandan tek başına bulutsuz ve sakin, zeytin dalı, çam kokusu ve güvercin dolu yaz göklerinde, yüksek heyecanlarda dolaştırır. Sanat eserinde, “saf yaratış” karşısında duyulan heyecanı verici bir çarpıcılık gizlidir.” (Karakoç, 1986c: 45). Ona göre sanat eseriyle karşılaşan insanın bu karşılaşmadan önceki haliyle karşılaştıktan sonraki hali arasında büyük bir fark olmalıdır. Karakoç’a göre sanat eseri, sanatçının iç ve dış gerçekliğiyle ilgili olarak ortaya çıkmaktadır. Dış gerçeklik sanatçının dış dünyası; iç gerçeklik ise sanatçının iç dünyasıdır. Sanat eseri iç gerçeklik ve dış gerçekliğin kesiştiği noktada ortaya çıkmaktadır. Yani sanat eseri, sanatçının ne tamamen dış gerçekliğine ne de tamamen iç gerçekliğine bağlıdır.

Karakoç’a göre sanat eseri yaratılanın taklidi değil, yaratışın taklididir. Bir sanat eserinin değeri yaratışın taklidindeki her an yeni kalıpta ve orijinal oluştta gizlidir. Eğer yaratılan taklit edilirse o sanat eseri değerden düşerek değersiz hale gelir. (Karakoç,

1982: 33). Ona göre bir sanat eserinin güzelliğini sağlayan özellikleri şunlardır: ödevle yüklü ve yeni olması, özgün imgeler kullanılması, altın sentezi başarılması, arayış içinde olması, hayatı şiire/sanata taşıması, gerçekçi olması, şiirle/sanat eseriyle düşünmesi, bağlantı şiiri/ sanat kurması, ülküden başlayarak estetiği kurması. (Duymaz, 2014: 104).

Karakoç'a göre şiir, kıyamete kadar ölmeyecek olan insanla ve hakikatle beraber yaşayan; insandan çıkarıldığında insanın hayatını kaybetmesine neden olan kalp, hakikatte koparıldığında ise hakikatin durmasına neden olacak yürektir. (Karakoç, 1982: 123). Şiirin varoluşunu şöyle belirtir: “Şair de birtakım duygu ve düşünceleri çarmıha gerer. Bu gerişten, bilinmez nasıl, şiir doğar, aydınlatır. İçi ışık dolu bir çerçeve olur şiir. Ceset ayağa kalkar ve yürür. Diri, yeni, değişmez ve başka.” (Karakoç, 1982: 102). Ona göre; “Şair, kafasına üşüşen kelimeleri çarmıha gere gere ve kendisi de o kelimelerle birlikte çarmıha gerile gerile, doğum sancıları içinde kıvrana kıvrana şiirini biçimlendirir. Şiir ebedi biçimini bulduğu an, oluş bitmiştir; metamorfoz tamamlanmıştır. Arı ve ipek böceği geride kalmıştır. Bal ve ipek hazırdır.” (Karakoç, 1982: 90). Bu hazır hale gelişten sonra ona göre şiir artık oluşmuştur.

Karakoç'a göre şiirin arka planında insan unsuru olmalıdır. İçinde insanı barındırmayan şiirin kalıcı olamayacağını savunan Karakoç, dikkat çekemeyen şiirlerin dikkat çekememe nedenini, içinde insanı barındırmamasında bulur. Ona göre şiir sadece şekilden ibaret olmamalı iyi bir içeriğe de sahip olmalıdır. (Karakoç, 1982: 80).

Sezai Karakoç için şiir, “rüyası görülen gerçekliğin eskiz alanıdır. Bu ifadeyi kullanırken özellikle vurgulamak gerekir ki, söz konusu eskiz alanında Sezai Karakoç rüyayı somut gerçekliğe dönüştürmüş, şah anıtlar yükseltmiştir. Sezai Karakoç'un “Diriliş” dediği şey tam da bu durumla örtüşmektedir. O, üzerine düşeni yapmış, kendi özündeki malzemeyi öyle yoğurmuş, öyle pişirmiştir ki, değeri konusunda herkesin fikir birliği etmek zorunda kaldığı özgün ve olgun bir ürün sunmuştur.”(Baş, 2011: 8).

Karakoç'a göre şiir ve manevi âlem birbirini tamamlayan dünyalardır. Şiirsiz bir manevi âlem ve maneviyattan hissesini almamış bir şiir fakir kalmıştır. (Karakoç, 1982: 52). Ayrıca Karakoç şiirde ilk dizinin ilhama dayandığını söyler. (Karakoç, 1982: 14).

Karakoç, şairi, “üzerine büyük bir arı oğlu konmuş” ağaca benzetir. Oğul, her biri bir duyguyu, bir düşünceyi, vızıldatan kelimelerdir. Oğul (kelimeler) ve ağacın

(şairin) bir süre birlikte yaşamalarından şiir vücut bulur. Bu oluşum da şöyle özetlenebilir: Daima bu kelimelerin büyük uğultusu içinde olan şair, nereye gitse, kelimeler bulutu da peşinden gider. Bir süre şuraya buraya konan kelimelerden bir kısmı ölür: “Telef olur.” Bir kısmı çeker, gider, kaybolur. Geriye kalanlar, yani şairle birlikte yaşayanlar, beslenir, büyür, gelişir, boyuna kendini toparlar ve nihayet eser verme vakti gelip çatınca, bildiğimiz mücerret kelimeler gitmiş, yerini şiirin içindeki kelimeler yani “şiirin kelimeleri” almıştır. Yani bildik hayattaki bildik-tanıdık kelimeler, başka bir kimlikle karşımıza çıkmıştır.” (Karataş, 2013: 521).

Çocukluğundan beri sanata ilgi duyan Sezai Karakoç’un sanat anlayışında Yunus Emre’nin, Mevlana’nın, Mehmet Akif Ersoy’un, Yahya Kemal’in ve Necip Fazıl Kısakürek’in etkisi büyüktür. Her sanatçıda olduğu gibi Karakoç’un da etkilenmesi doğal olarak karşılanmaktadır. Önemli olan etkilendikten sonra kendini, kendi sesini bulabilmektir. Sezai Karakoç kendi sesini bularak, kendi sanat anlayışıyla edebiyat dünyamızda özgün bir yere sahip olmuştur.

2.1.3. Eserleri

Sezai Karakoç’un eserleri incelendiğinde, kitaplarının ilk sayfasında Sezai Karakoç’un kendi eserlerini; şiir, hikaye, piyes, çeviri şiir, düşünce, deneme, inceleme, günlük yazılar, söyleşiler(röportaj, konferans, meydan konuşması) olmak üzere dokuz ana başlık altında kategorize ettiği ve toplamda 57 adet eserinin bulunduğu görülmektedir. Bu kategoriler ve eserlerin isimleri şöyledir:

Şiir:

- Şiirler I - Monna Rosa
- Şiirler II - Şahdamar / Körfez / Sesler
- Şiirler III - Hızır ile Kırk Saat
- Şiirler IV - Tahanın Kitabı / Gül Muştusu
- Şiirler V - Zamana Adanmış Sözler
- Şiirler VI - Ayinler / Çeşmeler
- Şiirler VII - Leyla ile Mecnun
- Şiirler VIII - Ateş Dansı
- Şiirler IX - Alın Yazısı Saati

- Gün Doğmadan(Şiirlerin Toplu Basımı)

Çeviri Şiir:

- İslâmın Şiir Anıtlarından
- Batı Şiirlerinden

Hikâye:

- Hikâyeler I - Meydan Ortaya Çıktığında
- Hikâyeler II - Portreler

Düşünce:

- Ruhun Dirilişi
- Kıyamet Aşısı
- İslâm
- Yitik Cennet
- İnsanlığın Dirilişi
- İslâmın Dirilişi
- Makamda
- Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı
- Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi
- Çağ ve İlham III - Yazgı Seçiş
- Çağ ve İlham IV - Kuruluş
- İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü
- Diriliş Neslinin Âmentüsü
- Düşünceler I - Kavramlar
- Düşünceler II - Kurumlar
- Gündönümü
- Dirilişin Çevresinde
- Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi I
- Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi II
- Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi III
- Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı I

- Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı II
- Unutuş ve Hatırlayış
- Varolma Savaşı-I
- Çağdaş Batı Düşüncesinden
- Samanyolunda Ziyafet
- Diriliş Muştusu

Piyes:

- Piyesler I
- Armağan

Deneme:

- Edebiyat Yazıları I - Medeniyetin Rüyası
- Edebiyat Yazıları II - Dişimizin Zarı
- Edebiyat Yazıları III - Eğik Ehramlar

İnceleme:

- Mehmed Âkif
- Yunus Emre
- Mevlâna

Günlük Yazılar:

- Günlük Yazılar I - Farklar
- Günlük Yazılar II - Sütun
- Günlük Yazılar III - Sûr
- Günlük Yazılar IV - Günsaati

Söyleyişler:

Röportaj:

- Tarihin Yol Ağzında

Konferans

- Çıkış Yolu I - Ülkemizin Geleceği
- Çıkış Yolu II - Medeniyetimizin Dirilişi

Meydan konuşması

- Çıkış Yolu III - Kutlu Millet Gerçeği

2.2.DEĞER, DEĞERLERİN SINIFLANDIRILMASI, DEĞERLER EĞİTİMİ

2.2.1.Değer

İnsanların davranışlarında son derece büyük bir etkiye sahip olan değer kavramının, birçok bilimin ilgi alanına girmesinden dolayı yalnızca bir adet tanımı yapılamamaktadır. Literatür incelediğimizde değer kavramıyla ilgili şu bilgilere karşılaşılmaktadır.

Türk Dil Kurumuna göre değer; “ Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet; Bir şeyin para ile ölçülebilen karşılığı, paha; yüksek ve yararlı nitelik; üstün, yararlı nitelikleri olan (kimse), kişinin isteyen, gereksinim duyan bir varlık olarak nesne ile bağlantısında beliren şey; bir değişkenin veya bilinmeyenin sayı ile anlatımı. ” (Türk Dil Kurumu [TDK], 2005:483).

Güngör’e göre, değer “Hükmü bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez olduğunu belirten ifade ise, o halde değer de bir şeyin arzu edilebilir veya edilemez olduğu hakkındaki inançtır.” (Güngör, 1998: 27).

Ulusoy ve Dilmaç’a göre değer, “İnsanı insan yapan özelliklere sahip olan ve insanı diğer canlılardan ayıran temel özellikleri içinde barındıran ve insanların davranışlarına yön veren inançlar bütünüdür.” (Ulusoy ve Dilmaç, 2014: 16).

Yaman’a göre değer, “Bireylerin herhangi bir kişi, varlık, olay, durum vb. karşısında oraya koyduğu duyarlılıklarıdır.” (Yaman, 2014: 17).

Ülken’ e göre değer, “Akli aşan varlığın akılla ifadesidir. Değerin değer olması devamlılığından gelir.” (Ülken, 2001: 384).

Değer hakkında birden fazla tanım yapan Hökelekli’ ye göre değer, “neyin, hangi ve nasıl davranışların “iyi”, “güzel”, “doğru” ve “kutsal”, olduğuna dair inanç ve kabullerimizdir. Değer, “İyi insan, iyi dindar, iyi vatandaş, iyi anne baba, iyi öğretmen kimdir ve nasıl olmalıdır?” sorusuna cevap oluşturan niteliklerdir. Değer insanın kendine özgü yeteneklerinin, iyi ve olgun insan olma kapasitesinin ortaya çıkmasına katkıda bulunan, hayatı geliştirip yücelten ve kişiliğimizin merkezinde yer alan manevi bir olgudur.” (Hökelekli, 2011: 265). Değerler, “iyi ya da kötü olma, insan olmanın

parametrelerini gösteren şaşmaz bir ölçüt, bireysel mutluluğun, toplumsal barış ve huzurun en önemli kaynağıdır.” (Hökelekli, 2013: 12).

Aydın ve Gürler de değerle ilgili birden fazla tanım yapmıştır. Onlara göre değer, “arzu edilen şey, olaylarla ilgili insan tutumu; ideal davranış biçimleri veya hayat amaçları hakkındaki inançlarımız, davranışlarımıza yön gösteren ölçüler; bir nesneye, varlığa veya faaliyete, bireysel ve toplumsal açıdan tanınan önem ya da üstünlük demektir.” (Aydın ve Akyol Gürler, 2014: 4).

Bolay, değer kavramını şöyle sorgulamakta ve tanımlamaktadır: “Değer, arzu edilen, ihtiyaç duyulan şeydir. Değer kavramı “olması gereken” i ifade eder, bilimin ve bilginin doğrudan konusu olan “olmuş olan” dan farklıdır. Dolayısıyla değer kavramı, teoriden çok ameli/pratik bir karakter taşır. Yani o, eyleme ve ideale yöneliktir. Bundan dolayı değerler, insanın varlık şartlarıdır, demek yanlış olmaz. İnsan, değerlerini varlıklarla kurduğu ilişkiler neticesinde meydana getirir. İnsan var olanlar hakkında edindiği bilgileri kullanırken elde ettiği sonuçlar onu değerler kazanmaya götürür. Elde ettiği bilgileri o, bazı ölçülere göre kullanır. Bunları keyfi olarak kuralsız- ölçüsüz bir şekilde kullanamaz, kullanırsa kendine büyük zarar verebilir.” (Bolay, 2013: 60).

Çağlayan’a göre; “değerlerimiz, içimizdeki “biz”in aynasıdır. Farklılıklarımızı öne çıkaran içimizdeki enerjidir. Arkamızda bıraktığımız silinmeyen izdir. Değerlerimiz, vizyonumuzun temelidir. Misyonumuzdan vizyonumuza ulaşmamızı sağlayacak stratejinin, köprünün ayaklarıdır. Vizyonumuzun olmazsa olmazlarıdır. Değerlerimiz temel ve kalıcı öğretilerimizdir. Hayal ettiğimiz varoluş biçimidir. Kısaca değerlerimiz hayatımızın önemli kaldıraçlarıdır.” (Çağlayan, 2013: 94).

Çınar, değerlerle ilgili şunları belirtmektedir: “Değerler, varlık içerisinde ve varlık vasıtasıyla gerçekleştirilmeyi isterler. Çünkü varlık değeri önceler. Değeri önceleyen varlık, ona ufuk verir. Ufku olmayan değer kendi kendini gerçekleştirmesinden söz edilemez.” (Çınar, 2013: 103).

“Değerlerle ilgili yapılan bütün tanımlara bakıldığında görülmektedir ki; bütün tanımların ortak özelliği, değerlerin bireylerin inançlarını, duygu ve düşüncelerini etkileyerek tercih ve davranışlarının belirlenmesinde önemli bir rol oynuyor olmasıdır.” (Güven, 2014: 17).

Değerlerin farklı özellikleri çoğaldıkça, yapılan tanımlar da çoğalmaktadır. Yukarıdaki tanımlardan yola çıkarak en özet şekliyle değeri; “insan davranışını etkileyen manevi ölçütler” olarak tanımlamak mümkündür.

Değerler, toplumun sosyo- kültürel öğelerine anlam veren en önemli ölçütlerdir. Bu yüzden ki, toplumsal kişi ve bu kişinin davranış örüntüleri sosyolojik incelemelerin başlangıç noktasını oluştururlar. (Özensel, 2014: 17). Değerler, insanları ve toplumları incelerken onların davranışlarının anlamlandırılmasına yardımcı olmaktadır.

Değerlerin işlevlerini incelediğimizde, değerlerin birçok işlevi olduğu görülmektedir. Fichter’e göre değerlerin işlevleri şunlardır:

“ a. Değerler, kişilerin ve birlikteliklerin sosyal değerinin yargılanmasında, hazır birer araç olarak kullanılırlar. Tabakalaşma sistemini olanaklaştırırlar. Bireyin çevresindekilerin gözünde nerede durduğunu bilmesine yardım ederler.

b. Değerler; kişilerin dikkatini istenilir, yararlı ve önemli olarak görülen maddi kültür nesnelere üzerinde odaklaştırır. Çok değerli bir nesne, her zaman birey veya grup için “en iyi” olmayabilir. Fakat o nesnenin sosyal olarak değerli görülmesinin, o nesne için çaba gösterilmesine yol açtığı da bir gerçektir.

c. Her toplumdaki ideal düşünme ve davranma yolları, değerler tarafından işaret edilir. Sosyal olarak kabul edilebilir davranışın âdeta şemasını çizerler. Böylece kişiler de hareket ve düşüncelerini “en iyi” hangi yolda gösterebileceklerini kavrayabilirler.

d. Değerler, kişilerin sosyal rollerini seçmesinde ve gerçekleştirmesinde rehberlik eder. İlgi yaratır, cesaret verir. Böylelikle kişiler de çeşitli rollerin gerekliliklerinin ve beklentilerinin, birtakım değerli hedefler doğrultusunda işlemekte olduğunu kavramış olurlar.

e. Değerler, sosyal kontrol ve baskının araçlarıdır. Kişileri törelere uymaya yöneltir, doğru şeyleri yapmaya yüreklendirir. Değerler ayrıca onaylanmayan davranışları engeller, yasaklanmış örüntülerin neler olduğuna işaret eder ve sosyal ihlallerden kaynaklanan utanma ve suçluluk duygularının kolayca anlaşılabilmesini sağlar.

f. Değerler, dayanışma araçları olarak da işlevde bulunur. Sosyal bilimcilerin aksiyonlarından biri de grupların yüksek düzeyde bazı değerlerin paylaşılması amacıyla

oluşturduğudur. Kişiler, aynı değerleri güden kişilere doğru çekimlenirler. Ortak değerler, sosyal dayanışmayı yaratan ve sürekli kılan en önemli faktörlerden biridir.” (Fichter, 2004: 175).

Yukarıdaki tanımlamalardan ve işlevlerden yola çıkarak değerlerin özellikleriyle ilgili şunlar söylenebilir:

- “ 1. Tarihi birikimlerden oluşan köklü inançlardır.
2. Üzerinde görüş birliğine varılmış kabullerdir.
3. Sosyal hayatı düzenleme rolleri vardır.
4. Karar vermede kullanılan ölçütlerdir.
5. Sosyal kontrol unsurlarıdır.
6. Kültürün devamlılığını sağlarlar.
7. Çevreyle etkileşim sonucunda işlevsellik kazanırlar.
8. Tutumları alt yapısını oluştururlar.
9. Güdüleyici ve özendiricidirler.
10. Bireylerin sosyal rol seçmelerine rehberlik ederler.
11. Dışlanmışlık ve yalnızlık karşısında koruyucudurlar.
12. Farklılıkların çarpıştığı noktada ortak anlaşma zemini oluştururlar.
13. Kalıtsal değil, yaşanılarak öğrenilirler. Dolayısıyla öğrenilebilir ve öğretilebilir olgulardır.
14. Ahlaki olgunluğa ulaştırırlar.
15. Bütünleyici ve birleştiricidirler. Hızlı ve bilinçsiz değişimlerde çatışmaya da yol açabilirler.
16. Dayanışma araçlarıdır.
17. Değerleri yaşayan ve yaşatan insanlardır. Bu yönüyle değerler insanidir.
18. Bireylere amaç ve yön ve belirlemede etki ederler.
19. Nitel özelliklere sahiptirler.

20. Değerler birbiriyle ilişkilidir.
21. Bireye ayırt etme, ilke oluşturma ve uyum sağlama yetileri kazandırır.
22. Toplumsal beklentilere aykırı olabilecek dürtü ve eylemleri sınırlandırır.
23. Değerler kişilere bakış açısı sağlar.
24. Soyuturlar.
25. Bilişsel yapıdan çok duyuşsal alana hitap ederler.
26. Farklı disiplinlerde (felsefe, sosyoloji, ekonomi, matematik vs.) farklı anlam çerçevesini çağırır.
27. Dinamiktirler, değişme gösterebilirler.” (Aydın ve Akyol Gürler, 2014: 5).

2.2.2. Değerlerin Sınıflandırılması

Değerler, bilim adamları tarafından farklı şekillerde sınıflandırılmıştır. Bunun nedeni, sınıflama konusunda bilim adamlarının farklı görüşlerinin bulunmasıdır.

“Psikolojide değer testi ilk defa Spranger (1928) tarafından kullanılmıştır. Spranger deneklerini her birinde hâkim olan değere göre şahsiyet tiplerine ayırmaya çalışmış ve herkesin altı temel değer tipinden birine girebileceğini söylemişti. Spranger' den ve daha sonra ondan ilham alarak "Study of Values" adlı geniş bir çalışma yapan Allport, Vernon ve Lindzey (1960)' den sonra değerleri altı grup halinde toplamak âdet olmuştur: Estetik, Teorik (veya ilmî), İktisadî, Siyasî, Sosyal ve Dinî değerler. Son yıllarda değerler sahasında kesif çalışmalar yapan M. Rokeach (1973), bizim yukarıda tarifini verdiğimiz değerlere "Gaye değerler" (Terminal Values) adını vermektedir. Onun sınıflamasında bir de "Vasita Değerler" (Instrumental Values) vardır ki, terimden anlaşılacağı gibi, bunlar gaye değerlerin elde edilmesi yolunda gerekli görülen vasıfları temsil ederler. Rokeach'ten örnek verecek olursak, "eşitlik", "aile güvenliği", "kendine saygı", "sosyal itibar" birer gaye değerdir. Bunların yanında "nezaket", "sorumluluk", "zekâ" birer vasita değer teşkil eder.” (Güngör, 1998: 84).

Spranger değerleri sınıflandırdıktan sonra bunlara bağlı olarak altı insan tipi tespitinde bulunmuştur:

Tablo 2. 1. Spranger'in Değerler Sınıflandırması. (Aydın ve Akyol Gürler, 2014:9).

Bilimsel Değer	Gerçeğe, bilgiye, muhakemeye ve eleştirel düşünceye önem verir. Bilimsel değerleri olan insan deneysel, eleştirci, akılcı ve entellektüeldir.
Ekonomik Değer	Yararlı ve pratik olana önem verir. Ekonomik değerlerin hayatta önemszenmesi gerektiğini belirtir.
Estetik Değer	Simetri, uyum ve forma önem verir. Birey hayatı olayların bir çeşitliliği olarak görür. Sanatın toplum için zorunluluk olduğunu düşünür.
Sosyal Değer	Başkalarını sevme, yardım ve bencil olmama esastır. En yüksek değer insan sevgisidir. Bu insan sevgisini insanlara sunar. Nazik ve sempatiktir. Bencil değildir.
Politik Değer	Her şeyin üstünde kişisel güç, etki ve şöhret vardır. Esas olarak kuvvetle ilgilidir.
Dinî Değer	Evreni bir bütün olarak kavrar ve kendisini onun bütünlüğüne bağlar. Dini uğrunda dünyevi hazları feda eder.

Takiyettin Mengüşoğlu, değerleri üç başlık adı altında sınıflandırmıştır:

“a. Yüksek Değerler: Sevgi, bilgi, doğruluk, masumluk, saflık, dürüstlük, hak, adalet, güven, şeref, iyi vb. değerlerdir.

b. Araç Değerler: Yarar, çıkar, kuşku, çekememezlik, kıskançlık ve her türlü maddesel değerler (para, mülkiyet vb.) bu gruba girer.

c. Davranış Değerleri: Görgü kuralları ve ulusların geleneklerinde bulunan değerler de bu gruba girer.” (Aydın ve Akyol Gürler, 2014: 10).

Rokeach'ın değerler sınıflamasına baktığımızda değerleri “amaç değerler” ve “araç değerler” diye ikiye ayırdığını ve toplamda otuz altı farklı değer tespit ettiğini görmekteyiz:

Tablo 2.2. Rokeach'ın Değerler Sınıflandırması (Akbaş, 2004: 57).

Amaç Değerler	Araç Değerler
Aile güvenliği	Bağımsız olma
Barış içinde bir dünya	Bağışlayıcı
Başarılı olma	Cesaretli
Bilgelik	Dürüst
Dini olgunluk	Entelektüel
Eşitlik	Geniş görüşlü
Gerçek dostluk	Hırslı
Güzellikler dünyası	İtaatkâr
Heyecan verici bir yaşam	Kendini kontrol eden
İç huzur	Kibar
Kendine saygı	Kendine hâkim
Mutluluk	Mantıklı
Gerçek dostluk	Neşeli
Özgürlük	Sevimli
Rahat bir yaşam	Sorumluluk sahibi
Sosyal kabul	Temiz
Ulusal güvenlik	Yardımsaver
Zevk	Yaratıcı olma

Schwartz'ın değer sınıflamasına bakıldığında Schwartz değerleri on gruba ayırmış ve bu gruplara bağlı olarak da sınıflamasında toplam elli yedi adet değere yer vermiştir:

Tablo 2.3. Schwartz'ın Değerler Sınıflandırması (Kağıtçıbaşı ve Kuşdil, 2000: 61).

Değer Grupları	Değerler	Kaynaklar
Güç (Power) : Toplumsal konum, insanlar ve kaynaklar üzerinde denetim gücü	Sosyal güç sahibi olmak, otorite sahibi olmak, zengin olmak, toplumdaki görüntümü koruyabilmek,(insanlar tarafından benimsenmek)	Etkileşim Grup
Başarı (Achievement): Toplumsal standartları temel alan kişisel başarı yönelimi	Başarılı olmak, yetkin olmak, hırslı olmak, sözü geçen olmak, (zeki olmak)	Etkileşim Grup
Hazcılık (Hedonism): Bireysel zevke ve hazza yönelim	Zevk, hayattan zevk almak	Organizma

Uyarılım (Stimulation): Heyecan ve yenilik arayışı	Cesur olmak, değişken bir hayat yaşamak, heyecanlı bir yaşantı sahibi olmak	Organizma
Özyönelim (Self-direction): Düşünce ve eylemde bağımsızlık	Yaratıcı olmak, merak duyabilmek, özgür olmak, kendi amaçlarını seçebilmek, bağımsız olmak, (kendine saygısı olmak)	Organizma Etkileşim
Evrenselcilik(Universalism): Anlayışlılık, hoşgörü ve tüm insanların ve doğanın iyiliğini gözetmek	Açık fikirli olmak, erdemli olmak, toplumsal adalet, eşitlik, dünyaya barış istemek, güzelliklerle dolu bir dünya, doğayla bütünlük içinde olma, çevreyi koruma, (iç uyum)	Grup Organizma
İyilikseverlik (Benevolence): Bireyin yakın olduğu kişilerin iyiliğini gözetme ve geliştirme	Yardımsaver olmak, dürüst olmak, bağışlayıcı olmak, sadık olmak, sorumluluk sahibi olmak, (gerçek arkadaşlık, olgun sevgi, manevî bir hayat, anlamlı bir hayat)	Organizma Etkileşim Grup
Geleneksellik (Tradition): Kültür veya dinsel töre, fikirlere saygı ve bağlılık	Alçakgönüllü olmak, dindar olmak, hayatın bana verdiklerini kabullenmek, geleneklere saygılı olmak, ılımlı bir hayat, (dünyevi işlerden el ayak çekmek)	Grup
Uyma (Confirm): Başkalarına zarar verebilecek ve toplumsal beklentilere aykırı olabilecek dürtü ve eylemlerin sınırlanması	Kibarlık, itaatkar olmak, anne-babaya ve yaşlılara değer vermek, kendini denetleyebilmek	Etkileşim Grup
Güvenlik (Security): Toplumun var olan ilişkilerinin ve kişinin kendisinin huzuru ve sürekliliği	Ulusal güvenlik, toplumsal düzenin sürmesini istemek, temiz olmak, aile güvenliği, iyiliğe karşılık vermek, (bağlılık duygusu, sağlıklı olmak)	Organizma Etkileşim Grup
<p>Not:</p> <p>Organizma: biyolojik organizma olarak bireyin ihtiyaçları;</p> <p>Etkileşim: Uyumlu bir toplumsal etkileşimin evrensel nitelikteki ön şartları;</p> <p>Grup: Grupların sorunsuz işlev göstermesi ve varlığını sürdürebilmesi için evrensel gereklilikler.</p> <p>a.Kültürler arası karşılaştırmalarda tutarlı sonuçlar vermediği saptanan değerler parantez içerisinde belirtilmiştir.</p> <p>b.İnsanların asıl gruplarının dışındaki inanlarla ilişkiye geçtikleri, gruplar arası karşılıklı bağımlılığı kabul ettikleri ve doğal kaynakların kısıtlı olduklarının farkına vardıkları zaman ortaya çıktığı varsayılır.</p>		

Değerler ülkeden ülkeye, ulustan ulusa, kültürden kültüre vb. değişmektedir ve değer konusunda bilim adamlarınca farklı tanımlamalar ve sınıflamalar yapılmıştır.

2.2.3. Değerler Eğitimi

İnsanların sahip oldukları değerlere, kendilerinden sonra gelen kuşakların da sahip olmalarını istedikleri düşünülmektedir. İnsanları ortak bir paydada değerlerin buluşturduğunu söylemek mümkündür. Aynı değerleri benimseyen insanlar tarafından oluşan toplumlar daha güçlü ve daha kalıcı olabilirler. Günümüzde maalesef bazı değerlerimiz önemini yitirmeye başlamıştır. Önemi yitirilen değerler fazlaştıkça toplumsal çözümler meydana gelmekte, davranışların; şekilde kaldığı ve özünü kaybettiği söylenebilir. Bundan dolayı değerlere sahip çıkmanın gerekliliği artmaktadır. Değerlere sahip çıkmanın en önemli yolunun da değerler eğitiminden geçtiği düşünülmektedir.

“Değerler eğitimi farklı isim ve yöntemlerle günümüzde Asya, Avrupa, Avustralya, Amerika ve Latin Amerika’da uygulanan eğitime duyuşsal alanı ön plana çıkaran eğitimi ifade etmektedir. Lovant ve Yoomey’e göre değerler eğitimi uluslararası alanda ahlak eğitimi, karakter eğitimi ve etik eğitimi gibi birtakım isimlerle bilinir ancak bu isimler ve eğitim uygulamalarından her biri hafif farklı anlamlara sahiptir ve bir yöne ya da başka bir ayırt edici yöne vurgu yapmaktadır. Veugelers ve Vedder ise bu eğitimin değerler eğitimi, karakter eğitimi, ahlak eğitimi, kişisel ve toplumsal eğitim, vatandaşlık eğitimi, kamu eğitimi, dini eğitim, moraloji ve demokratik eğitim isimleri altında uygulandığını belirtmektedir. Amerika’da karakter eğitimi, İngiltere ve Avustralya’da değer eğitimi, Avrupa Birliği literatüründe ise daha çok vatandaşlık eğitimi olarak yer almaktadır.” (Kaymakcan ve Meydan, 2014: 141).

“Dünya üzerinde her bir toplum yeni yetişen nesillere gerek kendine has yerel kültür ve ahlaki birikimini gerekse kendilerinin globalleşen dünyada aktif bir şekilde var olmasını sağlayacak değerleri kazandırmaya çalışmaktadır. Bu konulardaki çabalarda son çeyrek yüzyılda bir artış olduğu da görülmektedir. Bu çaba bazen okul müfredatına din veya ahlak dersi eklenmesi, bazen farklı derslerin içeriklerinde değerler alanına yönelik boyutların ilave edilmesi bazen de program-üstü aktivitelerle okulun ahlak eğitimindeki sorumluluğunun karşılanması şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Bu

eğitimlerin nasıl verileceği ve hangi değerlerin merkeze alınacağı ülkenin inanç ve kültür birikimi ile onu bu eğitime ihtiyaç duyar hale getiren motivasyonların ve önceliklerin keyfiyeti ve o ülkede inancın kamusal alandaki konumuna bağlı olarak değişebilmektedir. Burada özetle vermeye çalıştığımız ülkelerin dışında pek çok ülke kendi dinamikleri üzerine kurduğu ahlak ve değerler eğitimini kendine has bir şekilde sürdürmektedir. Meselenin değişmez özü ahlak ve değerler eğitimine her coğrafyada giderek artan oranda duyulan ihtiyaçtır; bu ihtiyacın karşılanış biçimi ise değişkendir.” (Kaymakcan ve Meydan, 2014: 146).

“Günümüzde, dünya ülkelerinin birçoğunda ve Türkiye’de insani değerlerde ciddi aşınmalar gözlenmektedir. Bu olumsuz süreç toptan insanlık ailesini tehdit eder boyutlara ulaşma eğilimindedir. İnsanlar her türden değerlerinden uzaklaştıkça, insanlığını da kaybetmeye yüz tutmaktadır. Yaşanan bu olumsuz gidişatı olumluya çevirmek üzere, neredeyse bütün dünya arayışa girmiştir. Bu arayış sonucunda eğitim basamaklarında uygulanmak için “değerler eğitimi” diye ifade edilen yeni bir eğitim modeli ön görülmüştür.” (Yaman, 2014: 15). Değerler eğitiminde “insani değerler eğitimi” programını hazırlayan Dilmaç’a göre; “insani değerler, hayata bir değerlilik ve saygı katarlar. Hayatın dürüstlük, hoşgörü, iyilik, merhamet gibi güzel yanlarını çoğaltırlar. Bütün bunlar da uyumlu bir yaşam sürmeyi sağlar, insani değerler hayatın sütunlarıdır.” (Dilmaç, 2012: 5).

“Gençlerin kendilerine ve çevrelerine zarar verme eğilimlerinde artış, değerler eğitimine öncelikli gereksinim duyulmasına neden olmaktadır. Özellikle gençlerin içinde buldukları bu kötü durum, toplumsal bir sıkıntı olduğunu göstermekte, bu da ahlaki ve manevi açıdan bir yenilenmenin gerekli olduğunu ortaya koymaktadır. Toplumlar varlıklarını sürdürebilmek, içerisinde barındırdıkları bireylerin gelişimini desteklemek için değerlerin aktarımını ve bireylerce benimsenmesine, bir diğer manada değerler eğitimine ihtiyaç duyulmaktadır. Demokrasi değerler eğitimine özel bir gereksinim duymaktadır. Çünkü değerler eğitimi sayesinde birey demokratik vatandaşlığın sorumluluğunu rahatça yerine getirebilecektir. Bu nedenle demokratik bireylerin yetişmesi okullarda verilen nitelikli değerler eğitimiyle mümkün olabilmektedir. Değer çatışmalarının yaşandığı toplumlarda dahi saygı, adalet, dürüstlük, nezaket gibi genel ahlaki ilkelerin bulunması buralarda da değerler eğitiminin önemine işaret etmektedir. Okullarda bireylerin, öğretmenin öğrenciye, okul

müdürünün öğretmene ve diğer personele, öğrencinin öğrenciye gibi, birbirlerine nasıl davranacaklarına yönelik aldıkları eğitim değerleri öğretir.” (Güven, 2014: 28).

“Değerler eğitiminde çocukların kendilerine ve topluma yararlı olacak temel değerleri psikolojik, bilişsel ve sosyal gelişimlerine uygun olarak kazanmaları amaçlanır. Bu bağlamda örtük program anlayışından ayrılarak daha sistemli ve açık yapıya sahip olduğu görülür. Değerler eğitimi sorumluluk, sevgi ve karakter eğitimi desteklerken girişimciliği, temel insani değerleri kazandırmayı, kendisi ve çevresiyle barışık bireyler yetiştirmeyi, etkili bir okul kültürü yaratmayı, toplumsal düzeni korumayı da kapsar. Değerler Eğitiminin amacı, çocuğun doğuştan getirdiği en iyi tarafı ortaya çıkarmak; kişiliğinin her yönüyle gelişmesini sağlamak; insani mükemmelliğe ulaşmasına yardımcı olmak; bireyi ve toplumu kötü ahlaktan korumak ve kurtarmak, bunun yanında iyi ahlakla donatmak ve devamını sağlamaktır. Bu nedenle çocuklara ahlaki ve ahlaki olmayan özellikler hakkında doğru bilgiler verilmeli, sağlam kanaatler oluşturulmalıdır. Bu şekilde onlar, iyi eğilimlerini geliştirmeyi, kötü eğilimlerine teslim olmamayı denerler ve böylece karakterleri olumlu yönde gelişir. Çocuklara yüksek fikirler verilmeli ki yüksek duygular meydana gelsin.” (Aydın ve Akyol Gürler, 2014: 15).

Eğitim sistemimizde değerler eğitiminin yeri incelendiğinde; “1973 tarihli Türk Milli Eğitimi Temel Kanunu’nda ,”Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları” başlığı altında, öğrencilere kazandırılması hedeflenen bazı insani değerlerden söz edilir. Türk milletinin bütün fertlerini; “ beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı kişilik ve teşebbüse değer veren topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler yetiştirmek” ifadelerine yer verilir. Bu özel amacın yanı sıra, Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler, Vatandaşlık Bilgisi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi gibi bazı derslerin özel amaçları çerçevesinde, bazı insani ve ahlaki değerlerin kazandırılması hedeflenir.” (Hökelekli, 2011: 278).

2003 yılından itibaren Milli Eğitim Bakanlığının değerler eğitimine verdiği önem artmıştır. Bu tarihten itibaren değerler eğitimi çeşitli derslerin öğretim programlarına girmeye başlamıştır. Özellikle 2010 yılındaki 18. Milli Eğitim Şurası’nda değerler eğitiminin üzerinde durulmuş ve şura kararlarında değerler eğitimiyle ilgili

önerilere yer verilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığının hazırladığı ders öğretim programlarını incelendiğinde “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) ve Sosyal Bilgiler Programları, programın değerlerini konularla ilişkili vermekte ve değerlerle ilgili önerilerde bulunmaktadır. Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı’nda tutum ve değer kazanımları adı altında çeşitli değerlere yer vermektedir.” (Kaymakcan ve Meydan, 2014: 216). Türkçe Dersi Öğretim Programı’na bakıldığında değerlere kazanımlarla beraber sıkça yer verildiği görülmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin ilköğretim öğretim programında otuz beş ve lise öğretim programlarında ise altmış bir değer bulunduğ u değerler listesine yer vermiştir. DKAB İlköğretim Programı’ndaki değerler şunlardır: adalet, aile kurumuna ve birliğine önem verme, demokrasi bilinci, dürüstlük, alçak gönüllülük, bağımsızlık, bağışlama, barış, Türk bayrağına ve İstiklâl Marşı’na saygı, bilimsellik, cesaret, cömertlik, çalışkanlık, dayanışma, doğa sevgisi, doğal çevreye duyarlılık, doğruluk, dostluk, duyarlılık, emaneti korumak, estetik, fedakârlık, gazilik, görgülü olmak, güvenilirlik, hakseverlik, hakikat sevgisi, hayâ, hoşgörü, ibadet yerlerine saygı, iffet, iyi niyet, kadirşinaslık, kanaat, kardeşlik, merhamet, millet sevgisi, millî birlik şuuru, misafirperverlik, mürüvvet, namuslu olmak, nezaket, ölçülülük, paylaşımcı olmak, sabır, sadelik, sağlıklı olmaya önem verme, samimiyet, saygı, sevgi, sorumluluk, sözünde durmak, şehitlik, şükür, tarihsel mirasa duyarlılık, temizlik, tutumluluk, Türk büyüklerine saygı, vatanseverlik, vefa, yardımseverlik. (Milli Eğitim Bakanlığı, 2010a: 23).

DKAB Ortaöğretim Programı’ndaki değerler ise şunlardır: adil olma, aile kurumuna önem verme, bağımsızlık, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, ölçülülük, yumuşak huyluluk, güvenilir olmak, kanaat, cömertlik, sabır, samimiyet, güven, namuslu olmak, alçak gönüllülük, sözünde durmak, emanete riayet etmek, hakikat sevgisi, kardeşlik, duyarlılık, doğruluk, dürüstlük, estetik duyarlılık, hoşgörü, misafirperverlik, sağlıklı olmaya önem verme, saygı, sevgi, sorumluluk, temizlik, vatanseverlik, yardımseverlik, paylaşımcı olmak, fedakârlık. (Milli Eğitim Bakanlığı, 2010b: 13).

Değerler eğitimi kapsamına alınan yüzlerce değer ve bu değerlere bağlı alt değerler bulunmaktadır. Örneğin; din bir değer olduğu gibi dine ait olan kavramlar da

birer değer olabilmektedir. Değerler eğitimi literatürünü incelediğimizde Aydın ve Gürler' in hazırladığı şu değerler listesini tespit edilmektedir:

Tablo 2.4. Değerler Listesi (Aydın ve Akyol Gürler, 2014:65).

Adalet	Ağırbaşlılık
Aile Kurumu ve birliğine önem verme	Akrabalarla geçim
Alçak gönüllülük	Azimli olma
Bağımsızlık	Bağışlama
Barış	Bayrağa ve İstiklal Marşı'na saygı
Bilimsellik	Bilgelik, hikmet sahibi olma
Bilinçli olmak	Cesaret ve liderlik
Cömertlik	Çalışkanlık
Çevreye duyarlılık	Dayanışma
Dengeli yaşamak, ölçülülük	Diğerkamlık
Doğruluk, dürüstlük	Dostluk
Duyarlılık	Dürüstlük
Edepli olma	Emaneti koruma
Estetiklik, yaptığı işi güzel yapma	Fedakarlık
Gazilik	Görev bilinci
Görgülü olma	Güvenirlik
Hakikat sevgisi	Hakseverlik
Haya	Hayvan sevgisi
Hediyeleşme	Hoşgörü
İffet	İleri görüşlülük
İnançlara Saygı	İnsaf
İyi niyet	İyilik yapmak, iyilikseverlik
İyimserlik	Kadirşinaslık
Kanaat	Kardeşlik
Komşularla geçim	Kötülük ve yanlışlara duyarlı olma
Kültürel mirasa sahip çıkma	Merhamet, şefkat
Minnet, teşekkür etme	Misafirperverlik
Mürüvvet	Namuslu olma
Nezaket, nazik olma	Onurlu olma
Özdenetim	Özgüven
Paylaşımçı olma	Sabır
Sadelik	Sağlıklı olmaya önem verme
Samimiyet	Saygı
Selamlaşma	Sevecenlik, güler yüzlü olma
Sevgi	Sorumluluk
Sözünde durma	Şehitlik
Şükür	Tarihsel mirasa duyarlılık
Tatlı dilli olma	Temizlik
Tutumluluk	Uyumlu olma
Vatanseverlik	Vefa
Yardıms severlik	Yumuşak huylu olma

Toplumun, deęerlere ne derecede sahip olursa o derecede birbirine baęlanacaęı ve ilerleyeceęi dūşūnūlmektedir. Deęerlerine sahip çıkan toplumların hem dięer toplumlara hem de gelecek kuşaklara örnek olacakları söylenebilir. Söz konusu deęerlere, aile ve okul tarafından önem verilmesi gerektięi ve bu deęerleri zūmsetici programlar planlanarak uygulamaya konulmasının gerekli olduęu dūşūnūlmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, araştırmanın evreni, verilerin toplanması ve verilerin analizi hakkında bilgiler verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu çalışma nitel bir araştırmadır. Nitel araştırma; “Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma.” (Yıldırım ve Şimşek, 1999: 41) olarak tanımlanmıştır.

Bu nitel araştırmada; tarama modelleri yöntemi ve doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Tarama modelleri şöyle açıklanabilir: “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan onu uygun bir biçimde “gözleyip” belirleyebilmektir” (Karasar, 2006: 77). Doküman incelemesini şöyle açıklamak mümkündür: “Nitel araştırmada doğrudan gözlem ve görüşmenin olanaklı olmadığı durumlarda veya araştırmanın geçerliliğini arttırmak amacıyla, görüşme ve gözlem yöntemlerinin yanı sıra, çalışılan araştırma problemiyle ilişkili yazılı ve görsel materyal ve malzemeler de araştırmaya dâhil edilebilir. Bu demektir ki, doküman incelemesi veya analizi tek başına bir araştırma yöntemi olabildiği gibi, diğer nitel yöntemlerin kullanıldığı durumlarda ek bilgi kaynağı olarak da işe yarayabilir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar.” (Yıldırım ve Şimşek, 1999: 189).

Sezai Karakoç’un 27 düşünce eserindeki düşünce yazılarında yer alan değerlerle ilgili iletileri saptamaya yönelik, tarama modellerinin ve doküman incelemesinin kullanıldığı nitel bir araştırma yapılmıştır.

3.2. ARAŞTIRMANIN EVRENİ

Araştırmanın evreni Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının bulunduğu 27 düşünce eseridir. Sezai Karakoç tüm eserlerinin ilk sayfasında kendi eserlerini aynı şekilde sınıflamıştır. Bu sınıflama incelendiğinde Sezai Karakoç, "Düşünce Eserleri" başlığı adı altında 27 düşünce eserine yer vermiştir.

Araştırma evreninde bulunan Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının yer aldığı 27 eser şunlardır: Ruhun Dirilişi (RD), Kıyamet Aşısı (KA), İslam (İS), Yitik Cennet (YC), İnsanlığın Dirilişi(İND), Makamda (M), Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı (Çİ-I), Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi (Çİ-II), Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi (Çİ-III), Çağ ve İlham IV – Kuruluş (Çİ-IV), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I (F-I), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II (F-II), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III (F-III), Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I (Y-I), Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II (Y-II), İslamın Dirilişi (İSD), İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü (İTES), Diriliş Neslinin Âmentüsü (DNA), Düşünceler I – Kavramlar (D-I), Düşünceler II – Kurumlar (D-II), Gündönümü (GD), Dirilişin Çevresinde (DÇ), Unutuş ve Hatırlayış (UH), Varolma Savaşı-I (VS), Çağdaş Batı Düşüncesinden (ÇBD), Samanyolunda Ziyafet (SZ), Diriliş Muştusu (DM).

Evrenin tamamı çalışma grubunu oluşturmaktadır.

3.3. VERİLERİN TOPLANMASI

Çalışma için öncelikle alan-yazın taraması yapılmıştır. Bu tarama yapılırken; değerler ve değerler eğitimi ile ilgili kitaplar, Sezai Karakoç'la ilgili kitaplar, Sezai Karakoç'un kendi kitapları ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bağlı olan Ulusal Tez Merkezindeki "değerler, değerler eğitimi ve Sezai Karakoç" ile ilgili çalışmalar incelenmiştir. Bunun ardından elde edilen verilerden yola çıkılarak Sezai Karakoç'un eserlerinde bulunan değerler tespit edilmiş ve bu değerler üzerinden yola çıkılarak çalışma yapılmıştır. Sezai Karakoç'un düşünce yazıları ön incelemeye tabi tutulmuştur. Bunun ardından ikinci defa ayrıntılı şekilde incelenerek söz konusu eserlerde bulunan değerler fişlenmiş ve bu değerler "Sosyal Değerler" ile "Doğrudan Dini Değerler" diye sınıflandırılmıştır. Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yer alan değerler şunlardır: Aile Kurumu ve Birliğine Önem Verme, Barış, Dayanışma, Demokrasi, Edebiyat,

Emanet, Emek, Hakikat, İleri Görüşlülük, Kardeşlik, Medeniyet, Merhamet, Millet ve Millilik, Onurlu Olma, Özgürlük, Sabır, Sanat, Sevgi, Sorumluluk, Şehit Olma, Tarihsel Miras, Ümitli Olma, Allah İnancı, Ahiret İnancı, İbadet Değeri, Kader ve Kaza İnancı, Kur'an-ı Kerim İnancı, Melek İnancı, Peygamber İnancı.

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

Tarama modelleri yöntemi ve doküman incelemesi tekniği kullanılarak fişlenen veriler üzerinde betimsel analize gidilmiştir. Betimsel analize göre “elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel analizde, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır.” (Yıldırım ve Şimşek, 1999: 239).

Araştırmada öncelikle Sezai Karakoç'un hayatı, sanatı ve eserleri bilgisine yer verilmiştir. Bunun ardından değer, değerlerin sınıflandırılması ve değerler eğitimiyle ilgili bilgiler sunulmuştur. Bu bilgiler aracılığıyla Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının bulunduğu 27 düşünce eseri ön okumadan geçirilerek taranmıştır. Bu taramada 29 farklı değere rastlanmıştır. Söz konusu 29 farklı değer “Sosyal Değerler” ile “Doğrudan Dini Değerler” adı altında sınıflandırılarak liste haline getirilmiştir. Bu listeden yola çıkılarak söz konusu eserler ikinci bir taramadan geçirilmiş ve bu eserlerdeki değerler fişlenerek tespit edilmiştir. Tespit edilen değerler ayrı ayrı incelenmiş ve bu değerlerin buldukları paragraflar doğrudan alıntılanmıştır. Tespit edilen değerlerin; hangilerinin ön plana çıktığı, nasıl işlendiği, değer aktarımı konusunda yeterliliği, Türkçe öğretiminde değerler aktarımı kapsamında kullanılabilirliği ve 100 temel eser arasına dâhil edilebilirliği hakkında elde edilen bulgular yorumlanarak sonuçlara ulaşılmış ve öneriler sunulmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde Sezai Karakoç'un 27 düşünce eserindeki düşünce yazılarında yer alan değerlere ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Bu kapsamda Sezai Karakoç'un düşünce yazılarındaki değerler tek tek ele alınarak açıklanmış, kullanılan her değer için ayrı bir tablo hazırlanarak, bu tablolarda; değerlerin geçtiği eserlerin isimleri, değerlerin bulunduğu sayfa numaraları ve değerlerin kullanım sıklığı belirtilmiştir. Ayrıca her bir değer için yer aldığı paragraf, konu bütünlüğünün bozulmamasına dikkat edilerek alıntı yapılmıştır. Araştırmada yer alan beş problem durumuna bağlı olarak elde edilen bulgular ve yorumlar şu şekildedir:

Birinci problem Durumuyla İlgili Bulgular ve Yorumlar: Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında öne çıkan değerler,

Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında öne çıkan 29 değeri "Sosyal Değerler" ve "Doğrudan Dini Değerler" diye iki sınıfa ayırarak incelenmiştir:

Sosyal Değerler: Aile Kurumu ve Birliğine Önem Verme, Barış, Dayanışma, Demokrasi, Edebiyat, Emanet, Emek, Hakikat, İleri Görüşlülük, Kardeşlik, Medeniyet, Merhamet, Millet ve Millilik, Onurlu Olma, Özgürlük, Sabır, Sanat, Sevgi, Sorumluluk, Şehit Olma, Tarihsel Miras, Ümitli Olma.

Doğrudan Dini Değerler: Allah İnancı, Ahiret İnancı, İbadet Değeri, Kader ve Kaza İnancı, Kur'an-ı Kerim İnancı, Melek İnancı, Peygamber İnancı.

Sezai Karakoç'un 27 eserindeki düşünce yazılarında yer alan değerlerle ilgili bilgiler tablolar halinde verilmiş ve söz konusu değerler açıklanıp, bu değerlerin geçtiği paragraflar alıntılanarak ulaşılan bulgular yorumlanmıştır.

4.1.SOSYAL DEĞERLER

4.1.1. Aile Kurumu ve Birliğine Önem Verme Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.1. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Aile Kurumu ve Birliğine Önem Verme Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Aile kurumu ve Birliğine Önem Verme Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	44	1
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	102	1
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Âmentüsü	42	1
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		3

Tablo 4.1'de Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında aile kurumu ve birliğine önem verme değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Yitik Cennet (1), Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I (1), Diriliş Neslinin Âmentüsü (1). Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında aile kurumu ve birliğine önem verme değerine toplamda 3 kez yer verilmiştir. Aile kurumu ve birliğine önem verme değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Hazreti Adem'in yeryüzünde çıplaklığını hissedip örtünme ihtiyacını duyusu, genç adamın bulûğa erişindeki hicabının insanlık ölçüsündeki karşılığıdır. Aynı şekilde, Hz. Nuh'un da bir avuç inanmış kişiyle her cins hayvandan bir çift aldığı gemisi de

kurulan aileyi veya doğan ilk çocuğun katıldığı aileyi insanlık tarihi çerçevesinde karşılamaktadır.” (Karakoç, 1976c: 44).

“Toplum örgütü, tıpkı taş duvarın birbirine geçmiş, kenetlenmiş taşları gibi olacaktır sitenin. Tabii, aile, bir tarihlilik ve şuuruluk platformuna oturtulacaktır. Toplumun ve sitenin kalbi atacaktır, site hücresi veya molekülü durumunda olan ailede. Ailenin mahrem cephesi şiddetle korunacak, fakat onun toplumdaki konumu her yönden gözlenecek, denetlenecektir. Bu gözleme ve denetleme devletten önce ve daha çok toplumun iç örgütlerince yapılacaktır. Devletin müdahaleden çok hizmet sunması söz konusu olacaktır aileye. Onun iç özgürlüğünü sarsmadan ve zedelemeyen onu topluma bütünleyici ekonomik, kültürel ve sosyal katkıları sunacaktır devlet ve toplum örgütleri. Yani aile mini site olacaktır. Öyle ki bütün site mahvolsa, yalnız bir aile kalsa, âdeta ondan, yani minyatür siteden yeni baştan site ve toplum türeyebilsin. Siteyi eşya ve tarih önünde somutlaştıran ülkü, ailenin açık seçik izlediği ülkü olmalıdır.” (Karakoç, 1976a: 42).

“İslamda, kişiyle toplum arasındaki en küçük kurum olan birim, aile olarak kabul edilmiş, ailenin güçlülüğüne çok önem verilmiş, sağlam ailenin, toplumu da sağlam tutacağı fikri işlenmiştir. Gerçekten, aile, ufak bir toplum gibi olanca masumluk ve samimilik içinde yaşamını sürdürsün diye ona verilen değer, Kur’an-ı Kerim’de ve hadisi şeriflerde belirtilmiştir. Anneye, babaya gösterilecek saygı, çocuğun eğitilmesi, komşuluk hakları, aile mahremiyetine önem verilmesi, toplumun bu en küçük biriminin sağlamlığı için temel dayanaklardır.” (Karakoç, 1996b:102).

Aile, Türkçe sözlükte “Evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik” (TDK, 2005: 45) olarak tanımlanmaktadır. Toplumun önemli parçalarından biri olan ailenin, bireyi ve dolayısıyla da toplumu inşa etmede etkisinin büyük olduğu söylenebilir. İnsanlar, birçok değeri aile kurumunda öğrenmekte ve kendi kurduğu aile ile de değerleri gelecek nesle aktarmaktadır. Aile insanın ilk uygulamalı eğitim yeridir. Buradaki eğitim sağlam bir şekilde olursa toplum sağlaşır. Bu kurumun işlevini yitirmesi toplumsal yapının zedelenmesine neden olur. Bundan dolayı aile kurumu ve birliğine önem verilmesi gerektiği söylenebilir. Sezai Karakoç, düşünce yazılarında aile kurumu ve birliğine önem verilmesi gerektiğini işlemiştir. Karakoç’un aile ile İslam

arasında bağ kurarak ailelerin güçlü olmalarının gerekliliğini savunmakta olduğunu söylemek mümkündür.

4.1.2. Barış Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.2. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Barış Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Barış Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	90	1
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	-	
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	61,63	2
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Âmentüsü	14	1
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	33	1
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		5

Tablo 4.2’de Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında barış değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Ruhun Dirilişi (1), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II (2), Diriliş Neslinin Âmentüsü (1), Çağdaş Batı Düşüncesinden (1). Sezai Karakoç’un

düşünce yazılarında barış değerine toplamda 5 kez yer verilmiştir. Barış değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Kur’an-ı Kerim, tek ilke olarak değil, çift ilke olarak, (savaş) ve (barış)ı öneriyor. Önce barışı, evrensel barışı örnek alan bir insanlık barışını, insanlar arası barışı öğütlüyor. Dünya düzeninde “İslam sulhu” nün hâkim olmasını istiyor. Ancak böylelikle insanlar doğruya, iyiye ve güzele doğru yöneleceklerdir. Barış içinde, mutlak değerlerin medeniyetini kuracaklardır. Kâinattaki ahenk bize sükûnet ve barışı telkin ediyor. Ancak insanlık âleminde bu sükunet ve barış insanların kayıtsız şartsız bir araya gelişiyle sağlanamaz. Sınırsız taviz barışın ve uyumun sürekliliğini sağlamak sekteye uğratar. Mutlak surette, ancak insanlığın temel değerleri ve ilkeleri etrafında toplanmayı içerir süreklilik. Komünistlerin “sürekli devrim” ilkelerinden çok önce İslam’ın “sona erinceye kadar fitne ile savaş” ilkesi egemen olmuştur insanlığın merkezi bölgesi olan bölgemizde. Sürekli birlik ilkesi de diyebiliriz buna. “Savaş barış için” ilkesidir bu. Değerleri, doğruyu, iyiyi, güzeli hep diri tutma, ölmeye yüz tutan duyguları ve duyarlığı diriltme, unutulma tehlikesi ile karşılaşan fizikötesi mutlaklık levhasını tekrar adeta gözler önüne getirme ilkesi. Evet Kur’an-ı Kerim barıştan yanadır, bir barış öğretisinin kitabıdır. Ama onun barışı, kötüyle, yalanla, çirkinle barış anlamına gelmeyen bir barıştır. Kötüyle, yalanla ve çirkinle savaşta radikaldir Kur’ an. Kıyamete kadar da sürse, bu savaş sürdürülecek, keskin kılıcını küfrün, reddin, isyan ve inkârın şahdamarına saplayacaktır. Hakkın yolunu kapamayanlarla, iyi niyetlilerle diyalog mümkün, barış mümkündür. Hakikati arayan insana tüm imkânlarla kapı açan bir barışın destanıdır Kur'an eylemi.” (Karakoç, 1995b:61).

“Kur’an’ı Kerim insanlara ve bilhassa doğru yoldan sapmış olanlara: “yeryüzünde fesat çıkarmayın.” diye sesleniyor, onları İslam’ın huzur saçı barışına davet ediyor. Tabiata, insana ve diğer canlılara kastetmiş bulunan bugünkü medeniyete, aşırılıktan dönme çağrısı, Kur'an'da. Ama onu değiştirecek kulak, görececek göz varsa. Evet çağrısı barıştır Kur’an’ın, İslam’ın. Ama bu çağrıyla yetinmiyor, müminlere de, yeryüzünü fesada verenlere karşı savaşmaları buyruğunu veriyor. “Yeryüzünde Tanrının halifesi” olduğunu ilan ediyor müminin Kur’an. Halifelik yetkisini, gücünü ve sorumluluğunu başlıyor ona. Böylece o sadece çağrıda bulunup duymayacak, insanların bu çağrıya koşmalarını engelleyen her gücü devirecek, her barikatı yıkacaktır. Barış ve savaş ilkelerini altın oranda birleştiriyor Kur’an-ı Kerim bildirisinde. Bu öyle

bir sentez ki, hakikat, ancak o ortamda boy verir, yükselir, dal budak salıp âlemi kaplar.” (Karakoç, 1995b:63).

“İşte İslam'ın dirilişi insanlığın kurtarıcısı olarak yeniden İslam inancının ve erdeminin canlanması İslam dehasının insanlığın kaderinde çiçeklenmesi demek olacaktır. İslam dünyası böyle bir üstün misyona adaydır. İnsanlığın kurtuluşu ve barışa ermesi misyonu yalnız ona emanettir.” (Karakoç, 1974b: 90).

“Sulhun iyi bir şey olduğunu söylemek yetmez, aynı zamanda onun, her gerçek iyinin şartı olduğunu da belirtmek lazım. Ve ben inanıyorum ki, biz, savaşın kendine mahsus bir faydası ve verimliliği olduğu fikrini nefretle reddetmeye mecburuz. İnsanlığı yok edecek ilmi vasitalardan bile, savaşın temelden, kökten kötülüğü, kirliliği, saf olmaktan uzaklığı tüter. Bununla birlikte meselenin kompleks ve paradoksal yalanları da yoktur denemez. Bir yandan sulh apaçık olarak, her varlığın kopmaz hayat şartlarıyken onu sağlamak için konuşmaya her atılışımızda kendimizi bedbaht çıkmazlara, kokusuna dayanılmaz muamma iklimlerine ve her şeyi basit görev fikirlerin yanlışlarına sokup dururuz. Gerçek bir filozofun rağmına, fikircilerin düştüğü sığ basitliğe saplanmak tehlikesine ve daha ne vartalara.” (Karakoç, 1997a: 33).

“Anarşizm, terörizm, benim sistemimde yer bulamaz. Nihilizm de ancak bu insanlık düşmanı eylemlerin felsefesini teşkil edebilir. Bunlara karşın, inançlıyım, barış ve düzen yanlısıyım. Gerçek barışın sağlanması için en savaşçıdan daha savaşçıyım. Gerçek düzenin kurulması için en radikalden daha radikalim.” (Karakoç, 1976a: 14).

Barış, Türkçe sözlükte; “ Barışmak işi, uyum, karşılıklı anlayış ve hoşgörü ile oluşturulan ortam.” (TDK, 2005: 201) olarak tanımlanmaktadır. Toplumsal ve kişisel huzurun ve mutluluğun sağlanması açısından barış değerinin önemli olduğu söylenebilir. Barış değerine sahip kişilerin bulunduğu ortamlarda herkes kendini daha iyi ifade eder ve böylece uzlaşma sağlanır, demek mümkündür. Gerek atalarımız gerekse dinimiz bize barışı tavsiye etmektedir. Barışın her türlü olumsuzluğun giderilmesindeki ana unsurlardan biridir olduğu söylenebilir. Sezai Karakoç, barışı gerçek iyiliğin temel şartı olarak görür ve gerçek barışın sağlanması için her şeyin yapılması gerektiğini düşünür. Sezai Karakoç düşünce yazılarında barış konusunu Kur'an-ı Kerim ekseninde değerlendirerek her zaman barış yanlısı olduğunu belirtir.

4.1.3. Dayanışma Değeri İle İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.3. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Dayanışma Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Dayanışma Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	-	
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	--	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	126	1
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	92	1
İslamın Dirilişi	61	1
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	54	1
Diriliş Neslinin Âmentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		4

Tablo 4.3' de Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yer alan dayanışma değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II (1), Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II(1), İslamın Dirilişi (1), İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü (1). Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında dayanışma değerine toplamda 4 kez yer verilmiştir. Dayanışma değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Müslüman, birleş. Bir tek el, bir tek gövde ol. Bir tek şuur ör. Sımsıkı birliğe ermeden, lamban yanmaz. Tüten bacalar, akşamları yanan lambalar, oda ışıkları, hep aynı ailenin bacaları ve lambaları gibi olsun.” (Karakoç, 1967d: 61).

“Peygamber zamanında İslam ekonomisi kuruluş durumundadır. Ekonomik kastlar kırılmakta, toplumu çökerten faiz ortadan kalkmakta, zekat kutsal buyruğuyla yoksul halk ekonomik verim katına yükseltilmekte, zengin ve sömürücü büyük şehirlerden, cihat yoluyla adeta fakir bölgelere cebri bir servet akını sağlanmakta, böylece Asya'nın büyük ve önemli bir kesimi de yepyeni bir ekonomik yapı temellendirilmektedir. İlk yıllarda bütün varlığını din uğrunda harcayarak veya terk ederek Peygamberin arkasından Medine'ye göçmüş olan muhacirinin ekonomik durumunu düzeltmek için bizzat peygamber tarafından kurulan Kardeşlik Ortaklığı başlı başına köklü bir kurum, ideal bir erdem anıtıdır. Bu, sıkışık durumlarda, İslam devlet veya topluluğunun Müslümanların yürekten razı olmalarıyla, ekonomik strüktürde cesur kombinezonlar yapabileceğinin tipik bir örneğidir. Yani bu peygamber sünneti de göstermiştir ki, olan üstü durumlarda bu tür kurumlarda toplum ekonomisi yeniden düzenlenebilir. Ta normal düzene dönünceye kadar. Ashab-ı Suffa'nın bir arada kalıp, bir arada yemeleri, bir nevi din düşüncesi ocağı halinde yaşamaları da bir başka örnek kurumdur. Eflatun'un Devleti'nde de –tabi teoride kalan- ve ancak savaşçı ve yöneticilere uygulanması ön görülen böyle bir kurum varsa da, orada amaç ve mükâfatlandırma, değerlendirme hep dünya içi bir perspektif doğrultusundadır. Ashab-ı Suffa örneği ise eşsiz bir feragat ve perspektifine öte dünyayı almış benzersiz bir ülkü kurumudur.” (Karakoç, 1967c:54).

“Müminlerin birbirine destek oluşu, insanlığı bölen değil bütünleyen bir harekettir. İnsanlığın temel taşı, gerçek ümanizmin kuruluş adımı, karşılık beklemeyen ilahi sevgidir. “Halkın sesi, hakkın sesidir.” sözü, ancak mümin toplumlar için geçerlidir. Gerçekten hiçbir fayda gözetmeden bakan toplum ruhu, geleceği aydınlıkla görür. Gerçek öngörümün kaynağı, mümin toplum ruhudur. Çağımız materyalizmi insanlığı ve çevresini tam bir kıyamet kaosuna doğru sürüklerken, bu dünyanın ve gelecek dünyanın teminatı, mümin toplumdur. Bu toplumun aleyhine çakılan her çivi, insanlığın üzerine oturduğu zemini çökertmek için çakılmış bir çivi olacaktır. Bu toplum için çakılan her çivi de o zemini sağlamlaştırmak için çakılan bir çividir. Hz. İbrahim'i yo etmek için Nemrut'un yaktığı ateşi kendi gücüyle söndürmeye çalışan

kertenkele ve alevlendirmek için üfleyen kumkuma hikâyesinde sembollenen niyetlerde olduğu gibi.” (Karakoç, 1995b:126).

“Bin yıllık ömrüm olsa, ömrüm boyunca konuşmam ve yazmam nasibimde varsa, hep Müslümanların birleşmesinden, bir araya gelip şuurlu birlikteliklerini oluşturmalarından bahsederim. Bundan bıkmam ve yılmam. Çünkü: Bundan daha büyük bir dava bilmiyorum. Tüm faaliyetim, İslam’ın bir savunması ve bu savunmanın özü de, Müslümanların uyanıp dirilmeleri, birleşmeleri ve kendilerini dış aleme karşı koruma gücüne ermeleri yönündedir zaten. Eğer Müslümanlar tüm olarak, yeryüzünde birleşip bir güç oluşturmazlarsa İslam’ın temel prensibi ve hayat damarı, can damarı olan, Allah’ın birliği prensibi de yaşatmak zorlaşır. Puta tapıcılık ve ortak koşuculuk tasvire tapmak şeklinde olması gerekmez. Liderlere taparcasına bağlılık, onların insanüstü, kusursuz ve hata etmez görmek de puta tapıcılığın bir türü ve çağdaş şeklidir. Hatta bu belki de, o anlamsız, saçma ve cahilce tasvire tapma şeklinden daha tehlikeli bir şekildir.” (Karakoç, 1996c: 92).

Dayanışma Türkçe sözlükte; “ Bir topluluğu oluşturanların duygu, düşünce ve ortak çıkarlarda birbirlerine karşılıklı bağlanması” olarak tanımlanmaktadır. (TDK, 2005: 479). Dayanışma değerinin insanların birbirlerine destek olarak ilerlemelerini sağlamanın yanında toplumların oluşmasında önemli bir yapı taşı olduğu söylenebilir. Dayanışma içinde olan insanlar toplumu oluşturmaktadır. Dayanışma ne kadar artarsa toplumun sağlamlığı da o derecede artar, demek mümkündür. Sezai Karakoç Müslümanların birbiriyle dayanışma içinde olmasını, birleşmesini arzu etmektedir. Ona göre dayanışma içinde olan Müslümanlar güçlenirler ve İslam’ı toplumsal hayatta yaşatabilirler. Sezai Karakoç düşünce yazılarında özellikle Müslümanların şuurlu bir şekilde dayanışma halinde olmalarını, bunun kendisinin en önemli davası olduğunu belirtir.

4.1.4. Demokrasi Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.4. Sezai Karakoç’un Düşünce Yazılarında Yer Alan Demokrasi Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Demokrasi Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	-	
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	77	1
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	34, 35, 36, 37	4
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	33, 44	2
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		7

Tablo 4.4’de Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında yer alan demokrasi değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Çağ ve İlham IV - Kuruluş (1), Düşünceler I - Kavramlar (4) Varolma Savaşı-I (2). Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında demokrasi değerine 7 kez yer verilmiştir. Demokrasi değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Demokrasi, etimolojik anlamıyla, halk yönetimi, halk egemenliği, demek. Ancak, “halk”, kelimesi tarih boyunca hep aynı anlama gelmemiştir.” (Karakoç, 1986b: 34).

“Demokrasi, çağın rejimi. Daha iyisi bulununcaya, ya da radikal düzeltmelerle değişinceye değin geçerli olacak, insanlığın büyük bölümü için. Bugün mevcut rejimlerin en iyisi olarak itibarını koruyor. Ancak, her ülke, kendi toplum yapısına göre ona bir biçim vermiş ve sürekli olarak da vermekte. Yeni biçimlendirmeler, geçmişteki acı deneylerden ilham alınarak yapılıyor. Siyasi hayatı düzenleyen yasalar da kuşkusuz aynı bilinçle oluşturulmalıdır. Ancak, yasalarla da her şey bitmiyor. Onu uygulayacakların hareket tarzı da önemlidir. Geçmiş acı dönemin bütün sorumluluğunu, sadece yasaların kötülüğü ya da eksikliğine bağlayamayız. Umulur ki, toplum, geleceğin lideri ve yöneticileri, her adım atışta dikkatli olsunlar.” (Karakoç, 1986a: 77).

“Demokrasi kelimesinin bugün öyle bir sihri, cazibesi vardır ki, ona tam zıt yönetimler, dikta rejimleri dahi ne yapıp yapıp isimlerinin içine ya demokratik, ya halk kelimesini katıvermektedirler. Halkın kültür seviyesi yükseldikçe doğrudan demokrasiye yaklaşılır. Genellikle demokrasi, halkın, doğrudan yönetiminden çok yöneticilerini seçme ve onama hakkına sahip olması demektir. Ancak, demokrasi kelimesine sığınarak, hak ve halk kelimelerini de her tarafa çekilir bir şekilde kullanıp herkesin sınırsız hakkı olduğu sanısına imkân vermek doğru değildir.” (Karakoç, 1986b: 35).

“Demokraside halkı iyi tanıma, halk psikolojisini bilme kadar halk ruhundan ilham alma, halkın belki ilkel, fakat doğal örgütlenmesini bilim verileriyle geliştirme de söz konusudur. Demokrasi, aynı zamanda, halk ruhunun tarih içindeki varoluş mücadelesini hesaba katmak demek olmalıdır. Halkın millet haline geldiği unutulmamalıdır. Halk demek, kuru kalabalıklar demek değildir. Halk, ülkesi ve devletiyle millet haline gelmiştir. Halk, geçmişi ve geleceğiyle, ölüleri ve geleceğin ulusu olan bebekleriyle, yaşadığı çağı, kültürü ve medeniyetiyle birlik düşünülmalıdır.” (Karakoç, 1986b: 36).

“En son olarak, halkın demokrasiyi tam anlamıyla sindirmesi, adeta ruhuna geçirmesi, ancak, bireylerin en küçük yönetim birimlerinden itibaren görev almasıyla mümkündür. Okulda, ailede, mahallede, semtte, köyde, ilçe ve ilde birçok ufak kamu ve topluluk görevleri seçimle dağıtılabilir. Asıl yönetim, buralara edinilen tecrübelerde ilerleyenlerin işi olur. Prens Sabahattin’in programı, şekil bakımından bugün dahi yararlanılacak fikirler ihtiva etmektedir.” (Karakoç, 1986b:37).

“Türkiye’de işçi kesimi, çok partili düzene geçmeden önce, gerçekten, sosyal açıdan çok güvensiz bir hukuki statüde bulunuyordu. O günden bu güne işçiler bir çok haklar kopardılar. Daha da koparmaları gereken hakları da vardır ve şüphesiz bunları da alacaklardır. Toplum, hepsini birden verecek takatte değildir. İşçilerin, bu gelişmeyi olabildiği kadarıyla olgunlukla, demokratik yollardan sağlamaya çalıştıkları bir gerçektir. Kaos, iş sahasından topluma yansımıyor. Tam tersine, kendi alanında sıçrayarak üç aşağı beş yukarı kendi çizgisi içinde gelişen iş alanını, ekonomi dünyasını da etkisi altına almak istiyor.” (Karakoç, 1997c: 33).

“Günümüzde, demokrasi, halkın geniş ölçüde yönetime dolaylı ya da dolaysız katılmasını sağladı. Bu da daha çok yöntem bakımından bir yenilik anlamına gelmektedir. Yoksa, eskiden de, nice büyük devlet adamı halk çocuğuydu, halktan gelmeliydi. Halkın, şu veya bu şekilde, yönetimi tasvibi veya protestosu bir anlam ifade ederdi. Ama belki demokraside, bu daha bir düzenlilik ve süreklilik kazanmıştır. Bir iki yüz yıllık tarihi bir tecrübedir bu. Nereye varacaktır? Üzerinde tartışılabilir. Marksistler bunu burjuvazi ve kapitalizme bağlayarak hırpaladılar ve yerine teknokratların, ya da bir nevi politikacı tipinin egemenliği modelini koymaya çalışıyorlar. “Proletarya Diktatörlüğü” övgüsünden geçinmiyor partizanlarının yazılarında. Ama görünüşte biçimsel halk demokrasisi tarzını da titizlikle koruyorlar.” (Karakoç, 1997c: 44).

Demokrasi, Türkçe sözlükte; “ Halkın egemenliği temeline dayanan yönetim biçimi” (TDK, 2005: 495) olarak tanımlanmaktadır. Demokrasi yönetsel kararların halk tarafından verilmesi anlamına gelmektedir. Günümüzün büyümlü kelimelerinden biri olan demokrasi gerçek anlamında yaşanırsa demokrasinin toplumsal anlamda önemli faydaları olacağı düşünülmektedir. Demokrasi değerine sahip insanlar başkalarının görüşlerine değer verir, onların haklarına da riayet eder, demek mümkündür. Demokraside tek kişinin kararı değil çoğunluğun kararının geçerli olduğu, fakat çoğunluk da aldığı kararda azınlığa saygılı olmakla mükellef olduğu söylenebilir. Demokrasi değerinin küçük yaşlardan itibaren çocuklara aktarılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Sezai Karakoç, demokrasi değerine önem vermekte ve gerçek anlamıyla demokrasinin uygulanması gerektiğini savunmaktadır. Demokrasinin tanımını yapan Karakoç’a göre demokrasinin halkın yönetime katılımını sağladığını belirtir.

4.1.5. Edebiyat Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.5. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Edebiyat Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Edebiyat Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	19	1
İnsanlığın Dirilişi	117	1
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	7	1
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	40, 47	2
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	9,21	2
Çağdaş Batı Düşüncesinden	15	1
Samanyolunda Ziyafet	33	1
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		9

Tablo 4.5' te Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yer alan edebiyat değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Yitik Cennet(1), İnsanlığın Dirilişi (1), Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi (1), İslamın Dirilişi (2), Varolma Savaşı-I (2), Çağdaş Batı Düşüncesinden (1), Samanyolunda Ziyafet(1). Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında edebiyat değerine toplamda 9 kez yer verilmiştir. Edebiyat değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Bir kültürün, bir halkın ölü bir çerçeveden çıkarak, çağı kuran ve anlamlandırılan ülkelere eşit bir etki yüküyle dipdiri olarak ayağa kalkışında, edebiyatın ve daha geniş

bir ele alışla sanat ve kültürün payı, ruhun vücuttaki payı gibidir. Grek Medeniyetinin başlangıcında Homeros'un tahtı boşuna yükselmiyor. Roma'da söz kudreti devlet adamı olmanın ayrılmaz bir parçasıydı. Devlet adamının ihtişamında, söz ihtişamı hükmetmenin baş dayanağıydı. İslam da, geldiği zaman, Yedi Askı şairlerini gölgede bırakan, şiirlerini pörsütüp Kâbe duvarlarından indiren bir söz ve belagat mucizesiyle geliyordu. Onları ölçülemeyecek kadar aşmak, başarının ve başarı sürekliliğinin temeli oldu. Yani başarı, başlangıçta, edebi bir başarıydı. Kur'an'ın getirdiği fizikötesi ürperti önünde eğilmeyen sert ve dik bir baş kalmıyordu. Gelen her yeni ülkü, terimlerini de getirmek zorundadır. Bu, yeni bir kültür değişmesi işidir. Yeni kültür yerleşmesinde, veya bir kültürün bir başka kültüre dönüşmesinde, yeni, adeta büyümlü bir dil ve üslup şarttır. İslamdan sonra gelen bütün hareketler de, hep, ilkin bir edebiyat faaliyeti, bir manifesto yağmuru, bir yazar ve eser akıntısıyla başlamıştır. Kültür bile çok defa edebiyatla tutulur; birinci kaynağı edebiyattır da ondan. İslamın bu yüzyıldaki uyanışı hareketinde de edebiyatın önemi küçümsememez. Âkif, bir şairdir ve aksiyonunu daha çok şiiriyle yapmıştır. Türkiye'mizde, İslamın güçlü kalemi olan Necip Fazıl da, bu yola, ilkin metafizik bir kaygıyla, "ötelere kurcalayan" üstün bir şiir aracılığıyla girdi. Risale-i Nur, tek başına, bir İslam kültürü külliyyatıdır. Onun, Anadolu'da, okumamış insandan aydın insana kadar büyük bir kütleyi yeniden İslam kültürü ve inancıyla eğittiğini, adeta, Anadolu'da yeni bir kültür akımı doğurduğunu ve bir kültür akımı doğurduğunu ve bir kültür savaşına giriştiğini görmemek mümkün değildir. Türkiye'nin dışındaki İslam ülkelerinde de çok defa İslam önderlerinin aynı zamanda tanınmış edebiyatçılar olması olağan görülmektedir." (Karakoç, 1967d: 40).

"Edebiyat küçümsemesini yıkalım. Genç şairleri, transandaltan sanata doğru akıtalım. Ey Dicle, Ey Bağdat, Ey Şam! Ey Fırat, Ey İstanbul, Ey Diyarbakır! Ey Nil, Ey Mısır! Ey aydınlık şehir Medine, nerede senin, kelimeleriyle, ürpertili sesleriyle, insanlığı, bal rengi bir insanüstüler bölgesine, ilhamın yüce dünyasına çeken şairlerin? Şair, geleceği bugüne çeker. Bizden birkaç yüzyıl ilerde yürür. Ülkümüzün, geleceğin yüzüne işlenmesini istiyorsak -ki bundan başka kaygı kaygı olmağa değmez ve yaşamak bunun için olursa bir anlamı var demektir- onu, bugünden, şiirin ve edebiyatın, sanatın, kültürün malı yapalım. Çünkü, bugün şiir ve edebiyata giren, yarın, hayata girecektir." (Karakoç, 1967d: 47).

“Kültür Bakanlığına büyük bir görev düşmektedir. Kültür Bakanlığı, evlere, aile içine uzanmalı ve çocuğa karşı takımlacak tavır ve edilecek yardım için ne yapmaları gerektiği konusunda, anne babaları, sık sık verilecek bilgilerle aydınlatılmalıdır. Bu konuda uzmanlar çalışmalı ve gerekli kitapçıklar hazırlanmalıdır ve televizyon en geniş çapta, bu çalışmada kullanılmalıdır. Her eve, kütüphane fikri sokulmalıdır. Okullarda kütüphaneler, dershanelerden ön plana geçmeli, daha doğrusu, sınıflar, dershaneler kütüphaneleşmelidir. En yoksul evde bile küçük bir kütüphane bulunmalıdır. Devlet bu konuda, yardım elini uzatmalı, ucuca ve taksitle, ya da parasız olarak evlere hiç olmazsa 100’e yakın temel eseri sokmalıdır. Eski evimizin mutlaka bir köşesini teşkil ederdi. Bu geleneği diriltmek gerekir. Mahallede geceleri ders çalışma ve kültürce yetişme için kütüphaneler açılmalı ve burada gönüllü veya görevli, “ yol gösterici” ler bulunmalıdır. Bir il veya ilçede bir kütüphane yetmez. Geceleri de açık olan çok mütevazı mahalle ve semt kütüphaneleri kurulması şarttır. Çocukların çoğunun evde çalışma ve okuma imkânları yoktur.” (Karakoç, 1997c: 9).

“Geçmiş edebiyatımızı ve şiirimizi küçük görmemeli, şaheserlerin hepsini biran önce bastırıp ucuz fiyatla gençliğin okumasına sunmalıdır. Üniversite yayını olarak bile bir Nef’i, bir Şeyh Galip divanının basılmış bulunmadığı söylemek yeter bir örnek değil midir? Seçmeler kâfi değildir. Bütün eserlerin tam metinleri basılmalıdır. İmam-ı Gazali, Muhyiddin-i Arabi, Mevlana, Fuzuli, Baki, Nef’i, Şeyh Galip ve nice bilgin, mutasavvıf, şair, her fırsatta gençliğe tanıtılmalı, onların ruhlarına bu büyük insanların mesajları en ciddi bir tarzda geçirilmelidir. Bunu özel kesim yayını ciddiyetle yapmadığına göre, vazife, devlete düşmektedir. Bu işi üniversiteden beklemek de faydasızdır. Çünkü: üniversite bunu yapsaydı, bugüne kadar yapardı. Ayrıca üniversiteler yapıları gereği daha çok ayrıntılara gideceklerdir. Halbuki “yitirilen bir total kültür problemi” söz konusudur. Gençlik, bu şahsiyeti kazanmadıkça, Rusya ve diğer komünist üniversite ve kültür çevreleri laboratuvarlarında oluşturulan diyalektiğe kapılmamakta büyük bir güçlükle karşılaşacaktır.” (Karakoç 1997c: 21).

“Gerçek şiir bir tabiat meyvesidir. Bu, işitildiğinde kulakla derhal, daha iyisi yüksek sesle okunduğunda, boğaz ve nefesle, hatta bütün vücutla duyulandır. Bu, başlangıçtaki fizyolojik olarak, fizyolojik sebepli, insanın ölçüsü, muvazenesi, mahrem hareketlerini düzene gerektiği gibi koyan, güç durumdaki vücudu sallayan, gezen, azaptan kurtaran bir çeşit müziktir. Biz, aşağı yukarı heyecanlarımız

bedbahtlıklarımızmış gibi yaratılmışız; yapımız böyle; çocukta en küçük bir sebeple derhal dışa vuran bu vahşi çekingenliği, bu sabırsızlığı, bu gazabı düşünün. Ne gariptir, bozuk bir kilit, yanlış bir adım, bir sürpriz, beklenmedik bir cevap için heyecanlanıveririz. O zaman bize dünya dardır. Her şey aksidir, zıttır, takallüs etmiştir. Şiirin ilk tesiri, hatta daha anlaşılmadan, bu güzel kelimelerin en geniş manasıyla, her manasıyla bir iyilik, yumuşaklık, merhamet, saf tesiridir. Şüphesiz, o, insanı heyecanlandırır, şaşırtır. Çünkü bu, bir insanın haykırışı, çılgılığıdır. Fakat aynı zamanda emniyet verir, insanı bağlarından kurtarır, mesut eder, melankoli, keder, facia ve tezat içinde bile gerçekten hissettiğimizle denediğimiz arasında harikulade bir ilgi kurar.” (Karakoç, 1997a: 15).

“Oruç konuğumuz, çocukların takma sakallı, maymun yüzlü Noel babası değil, nur belirtili öğretmenidir. İlk oruç tuttuğu gün çocuk, ilk dersini başarıyla vermiş minik bir öğrencidir. Göklerin ve yerlerin, gönüllerin ve ruhların ilk dersini vermiş, ilk ölüm provasını zaferle donatmış bir diriliş eridir o. Konuğumuz her gece yemekten sonraki çay saatinde, ceplerinden ceylan derilerine yazılmış şiirler çıkarır ve en gençlerimiz, o şiirleri, içlerinde o güne kadar gizli kalmış da o gün birdenbire kendilerinin bile farkına varmadıkları bir olağanlıkla açığa çıkmış doğu bilgileri ve bilgelikleriyle okur. Ve o çay saatindeki aile tablosu lamba ışığında sonsuzlaşır. Komşu evler, komşu kentler, komşu ülkeler, komşu gezegenler ve komşu güneşler, o yeni bulunmuş ilahileri dinlemek için bizim o çay saatini beklerler.” (Karakoç, 2004: 33).

“Ey estetik! Ey sanat! Ey edebiyat ve şiir! Seni doğuran ana öze, yani dine, neden en kısa zamanda, yoz katkılarını, yabancı duygu ve düşüncelerin, yanlışların pencerelerini açıyorsun? Gerekli bir özgürlüğü sömürmüş olmuyor musun? Din ve medeniyetin bu dar kapıdan geçmesi gerekli diyeceksin. Evet doğru, fakat bir an önce dönmek üzere. Edebiyat sarhoşluğundan ve aldanışından Havva ve Âdem tövbesine ve inanç özüne, dönmek şartıyla.” (Karakoç, 1976c:19).

“Zorlamayla doğrulamaya çalışılan Marksist edebiyat ve Batıya öykünme edebiyatı ise, Batı edebiyatının uç edebiyatları olarak bu çizgileri titreştiriyorlar ama, onu kırıp yeni bir uygarlık edebiyatı doğuracak güçten eser görünmüyor ortalıkta o çevrelerde. Batı edebiyatında iniş ve dönüş devri başlamıştır. 20. Yüzyılın güçlü direnişi de bu düşüşü önleyeceğe benzememektedir: kritiklerle, propaganda ve reklamlarla ömre

ömür eklemek ve bir marj katmaktan ileri geçemez. Kader, sınır çizgilerini kalın ve keskin bir biçimde çizmiştir.” (Karakoç, 1976b: 117).

“Edebiyata bakıyorum. Ülke edebiyatının değil, dünya edebiyatının durumuna bakıyorum. Batı, edebiyat bakımından tam bir durgunluk içinde. Romanda Dostoyevski, şiirde Rimbaud, aşılmaz zirveler olarak gözükyorlar. Ezra Pound ve Eliot gibi şairlerden sonra birdenbire şiirde bir iniş ve düşüş görülüyor. Sanatların her türüsünde bu görülüyor Batı’da. Donma, durma. Artık Batı dehası, Leonardo Da Vinciler, Rafaeller döneminden çok uzakta. Hatta bir Chagall da mumla aransa yeridir. Müzik alanında da bir Beethoven’e karşı yüzyılımızın çıkardığı pop müziği kısır, hayalden yoksun, duygu yoksulu bir müzik değil yırtmış. Japonya, Çin, Hint gibi doğu ülkelerinde de edebiyat ve sanat alanında şahsiyetli veya şahsiyetsiz bir şekilde Batıya özenmeden ileri bir durum yok. Doğu’da, Avustralya’ da, Latin Amerika ülkelerinde sanat ve edebiyat alanında bir açılım, bir çaba yok değil. Fakat, bu çaba çok yetersiz ve güçsüz atılımlardan ileri geçmiyor. Adeta Batıyı geçmemeye, aşmamaya önceden karar vermiş bir yarış tutumu. Bir de eski İran Edebiyatına bakıyorum. Hafız’ ı, Sadi’ yi, Nizami’ yi düşünüyorum. Bugünkü Doğu ve İslam edebiyatlarının gerek öz ve gerek biçim bakımından içine düştüğü acıklı durumu görmemenin imkânsızlığı apaçık ortaya çıkıyor.” (Karakoç, 1977a: 7).

Edebiyat, Türkçe sözlükte; “ Olay, düşünce, duygu ve hayallerin dil aracılığıyla sözlü veya yazılı olarak biçimlendirilmesi sanatı, yazın” (TDK, 2005: 600) olarak tanımlanmaktadır. Geçmişten beri milletimizin edebiyata önem verdiği bilinmektedir. Edebiyatın hem köylerde hem de şehirlerde insanların sürekli iç içe olduğu bir mefhum olduğu söylenebilir. Yaşamın her alanında edebiyatla karşılaşmaktadır. Edebiyatın tüm değerleri aktarmada da aracı olan bir değer olduğu düşünülmektedir. Eskiden beri insanlara aktarılacak istenen değerler edebi bir söylemle, edebi türler aracılığıyla yeni nesillere aktarılmaktadır. Hangi değer düşünülürse düşünülün edebiyat değeriyle ilintili bir şekilde çocuklara o değer benimsetilebilir. Sezai Karakoç, düşünce yazılarının birçok yerinde edebiyatın önemini vurgulamış; yeni nesillere edebiyat sevgisini aşılanmanın önemini belirtmiştir.

4.1.6. Emanet Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.6. Sezai Karakoç’un Düşünce Yazılarında Yer Alan Emanet Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Emanet Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	-	
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	54, 55, 56, 58, 59,61, 62, 63	8
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		8

Tablo 4.6’da Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında emanet değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Gündönümü (8). Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında emanet değerine toplamda 8 kez yer verilmiştir. Emanet değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Emaneti ehline veriniz.” diyor Allah, kutsal kitabında. Bu, aynı zamanda “ben, emaneti ehline veririm.” demektir. Emanetin ehli kimdir? Tek kelimeyle söylersek: insandır. Onun içindir ki, kutsal emaneti, Allah insana verdi. O emaneti ki, ona dağ dayanamayıp kül oldu. Melekler, emanetin verildiği yaratıklar değildir;

belki, onun bekçileri, yardımcılar, koruyucularıdır. Şeytana gelince, emanetin ona verilmesi bir yana, onun verileceği vazifeliye yardım görevinden bile kaçtı ve ona, sürekli karşı koyuş, emanetin ehline verilmemesi için sürekli ayartma görevi verilmiş oldu böylece.” (Karakoç, 1977b: 54).

“Herkes, “emanet” karşısında bir durum almak zorundadır. Farkında olarak olmayarak durum almaktadır. Ona koşan da durum almakta ondan kaçan da durum almakta. Bilerek bilmeyerek emaneti yüklenmede veya yüklenmemede, emaneti layık olarak veya olmayarak yüklenenlere yardım etmede de, etmemede de, bir durum almakta, bir sorumluluk yüklenmektedir. Layık olmadığını görerek tereddüt eden de, layık olduğu için geldiği vakit de gurura kapılıp onu yitiren de bir sorumluluk yükleniyor, ödülü veya cezayı hak ediyor. Emanete ihanet etmiş veya etmemiş olmanın karşılığını görüyor. Eninde sonunda bu karşılık gelip buluyor onu.” (Karakoç, 1977b: 55).

“Biz müslümanlar, “emanet şuuru” nu taşıdığımız sürece Allah bize, şerefsizlik, alçalış, düşüş azabından zerre tattırmadı. İki dünya mutluluğunu ve ondan daha önemli olarak, iki dünya yüceliğini lütfetti. Sonra biz de emanetleri ehillerine vermemeye başlayarak bu yüceliği elden kaçırdık. Bugün bir bakıma alçalışın en alt tabakalarına düştük. Bazı bakımlardan ise hala yaşıyor ve layık olduğumuz kadar cezalanmıyorsak belki bu, emanete layık olan babalarımızın yani kutlu ölülerimizin hatırı içindir. Belki de ilerde gelip tekrar emanete layık olacak ve emanetleri ehline teslim edecek çocuklarımızın yani Diriliş Nesli’nin hatırı için.” (Karakoç, 1977b: 56).

“Tahlil edildiğinde görülecektir ki, ehliyetin, kabiliyet ve ahlak ana unsurlarına dayandığı görülecektir. Emaneti teslim edeceğiniz inanın onu yüklenme kabiliyeti olmalıdır. Kabiliyetsiz kişi emanete zaman kaybettirir. Onu yitirir. Elden çıkarır. Kalitesini düşürür. Böylece, onu aldığı zamanla günü gelip de teslim ettiği zaman arasında emanet, vasıflarını yitirmeye, dolayısıyla emanet olmaktan çıkmaya başlamıştır.” (Karakoç, 1977b: 58).

“Demek ki, emanetin tesliminde, başta gelen ilkelerden biri onu, alanına göre, yetisi olan bir kişiye teslim etmektir. Yetili olmakla yetkili olmayı birbirine karıştırmamalı. Şüphesiz yetkili olan yetili olana tercih edilir. Ama her zaman için yetkili olanı bulmak mümkün değildir. Yetili olanları bulup onları zaman için de yetkili

hale getirmek lazımdır. Hem böylece o emanetle haşır neşir olarak yetkili hale gelir. Yetkili hale geldiği zaman o emanetle kaynaşmıştır. Emaneti ondan, onu emanetten koparamazsınız. Bu da onu emanete hakkıyla sahip çıkmaya elverişli kılacaktır. Yani emanet hizmeti için mutlaka, profesyonelleri aramak gerekmez. Amatörleri avangartları bulmak ve onları emanetin hizmet çilesinde pişirerek ve yarıştırmak yetiştirmek ve profesyonel haline getirmek lazımdır. Hele profesyonelliğin, bu emaneti omuzlayarak elde etmemiş çırak ve kalfalığını bu hizmette doldurmamış profesyoneller konusunda çok dikkatli olmak şarttır. Ama, bu demek değildir ki, emaneti yüklenme, profesyonellere bütün bütüne kapalıdır. Demek istediğimiz, prensip olarak kabiliyetleri bulmak ve emaneti onlara aşına kılmak, fakat istisnai olarak da profesyonellerden faydalanmak, anlamındadır.” (Karakoç, 1977b: 59).

“Evet! Emanet, kabiliyetli olana teslim edilir. Ama onu teslim almak için kabiliyet, teknik anlamda kabiliyet yeterli midir? Hayır. Bu noktada ikinci unsur ortaya çıkıyor ki, o da ahlaktır. Emaneti teslim alma ahlakına sahip olmayan kabiliyet bir gün o emanete ihanet edecektir. Eski ıstılahımızda “ sıdk” kelimesiyle bu ifade edilirdi. Sıdk ruhunu kazanmamış kabiliyet, emaneti sonuna kadar koruyacak irade ve sabrı, dayanıklılığı gösteremez. Emaneti koruma ahlakına sahip olmayan kabiliyetin “gözü çabuk kayar”. Halbuki gözü, emanetten hiç ayırmamak gerekir. Çünkü: belki emanetin cismini değil fakat ruhunu çaldırır sonra. Ruhunu kaybolmuş ceset olan bir emaneti taşımaksa eşek gibi yük taşımaktan başka bir şey olamaz. Emanet asıl ruhundur. Onun asıl değeri ruhunda gizlidir. İş, o ruhu yitirmemekte, maddesini veya görünümünü korumakta idi.” (Karakoç, 1977b: 61).

“Evet “ Emaneti ehline vermek” sadece tek yanlı ve tek katlı bir yorumla yerine getirilecek bir görev değildir. Sadece kabiliyetleri değerlendirmek anlamına gelmemektedir. Ehliyet için, kabiliyetle birlikte ahlak şartı da aranacaktır. Ancak bu iki şartı taşıyan kişi emanete “ehil” olabilir.” (Karakoç, 1977b: 62).

“Omzuna emanet yükletilmiş insan, görevi gereği, sadece iş yapmakta usta olmakla kalmayacak, zor günlerde ahlakının, sadakatinin yüceliği ile dayanmasını bilecektir. Aldatışlara, göz boyayıcı tekliflere sırt çevirecektir hiç tereddüt etmeden. Amaçtan sapmamak için bir kaya gibi yerinde sabit durabilecektir.” (Karakoç, 1977b: 63).

Emanet Türkçe sözlükte; “Birine geçici olarak bırakılan ve teslim alınan kişilerce korunması gereken eşya, kimse vb.” (TDK, 2005: 630) olarak tanımlanmıştır. Emanet, emaneti koruyabilecek, ona sahip çıkacak kişilere verilmelidir. Emanetten kasıt her zaman bir eşya veya kimse olmayabilir. Bazen emanet, görev anlamında da kullanılmaktadır. Sezai Karakoç, emanete dini perspektiften bakarak emanetin ehil olan kimseye verilmesini savunmaktadır. Ona göre Müslüman Allah’ın verdiği emanete sahip çıkmalıdır. Bunun yanında emanete görev olarak bakan Karakoç, görevlerin liyakat sahibi insanlara verilmesini öğütlemektedir.

4.1.7. Emek Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.7. Sezai Karakoç’un Düşünce Yazılarında Emek Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Emek Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	33	1
İslam	-	
Yitik Cennet	-	
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçişi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	14, 25, 44, 46	4
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	53, 54, 55	3
TOPLAM		8

Tablo 4.7’ de Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında emek değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Kıyamet Aşısı (1), İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü (4), Diriliş Muştusu (3). Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında emek değerine toplamda 8 kez yer verilmiştir. Emek değeri şu şekilde işlenmiştir:

“İslamda, adeta, nimet, emek için değil, emek, nimet içindir. Emek peşin bir nimet şuurudur. Yoksa, her kişi, eninde sonunda az çok rızka ulaşacaktır. Ama önce fiille, sonra sözle ve kalple, nimetin fizikötesinden gelen çerçevesini idrak etmeyen, yani alın teri dökmeyenin (emek, hamd ve şükürle nimeti karşılamayanın) ulaştığı rızık arasında, daha doğrusu bu iki rızka kavuşma tarzı arasında, doldurulamayan bir uçurum vardır.” (Karakoç, 1968: 33).

“İşleri Tanrı’ya ısmarlama (tevekkül), ancak, alın teri dökmüşlerin hakkıdır, alın terinin hakkıdır, alın teri sabrının meyvesidir. Maddi kazanç da, manevi kazanç da, “ancak emekle” elde edilir. Emeksizlik, hareketsizliğe, hareketsizlik de ölüme götürür. Alın teri ise dirilişe. Diriliş eri, bir alın teri adamıdır. O, alın teriyle gelmeyen her nesneden şüphelenir.” (Karakoç, 1980b: 53).

“Konuşma, söz, ancak alın teri ve emeğin gerektirdiği kadarıyla yararlıdır. İş yerine söz üretimiyle vakit tüketmek, bir nevi zaman katilliğidir ki, bence katilliklerin en korkuncudur. Diriliş eri, davası uğrunda alın teri dökmekle yükümlüdür. Bundan ötesine karışmaz. Bundan ötesi ona ait değil. Bütün kavramları yaşamak için, o, alın teri döker. Onları bir söz kılığında ibaret bırakmaz. Düşünce, inat, söz ve niyet, davranış ve tutum onda hep alın teriyle karılmıştır. Geçmiş ve şimdiki zamanı, doğuyu ve batıyı kendine ait olanı ve düşman dünyada olup biteni, kişiliğinin bütün gücüyle kuşatmayı, o, ancak alın teri caddesinde yürüyerek gerçekleştirir. Her alanda alın teri dökmekten kaçındığımız için bugünkü duruma düştüğümüzün ve yine ancak alın teri dökerek bu çıkmazlar anaforundan kurtulacağımızın bilincindedir diriliş eri.” (Karakoç, 1980b: 54).

“Diriliş eri, yolunu elbet alın terine indirir. Ama, alın terini yoluna yol yapar. O, Marksizm yalancı emek, alın teri felsefesine kanmaz, onun maddede bile bir gerçekliğinin bulunmadığını fark edecek zihin aydınlığı içindedir. Evet, Marksizm, gerçekte, emeğin ve alın terinin hakkını arama ülküsü değil, onu, insanlığın bir

bölümüne karşı, kitleleri iten bir yıkım ve çöküş aracı olarak aldatıcı bir totem gibi kullanma pratiğidir. Emek, ilkin maddiliğe irca edilir, sonra insan onun bir mekanığı olur, sonra da insanlık, kendini tanrı sanan bir teknokratlar azınlığının kölesi yapılıır materyalist ütopyaların gerçekleşme denemelerinde. Ama, tarih bir kere daha çalkalanacaktır. Marksizmin ve her türlü materyalizmin karşısına gerçek alın terinin sahibi diriliş erleri dikilecek ve emeği en onurlu yerine, ruha ilişkin ilerleme yoluna katacaktır.” (Karakoç, 1980b:55).

“İçtimai ahlakın oldukça zayıflamasına rağmen patronun tam ezici olmaması, işçinin öçten kıvranan batı proleterleri gibi davranmaması, tefeciliğin kasıp kavurur bir duruma gelememesi, servet farklarının armasına rağmen sınıf çatışmalarının beklenen ölçüde olamaması gibi durumlar da, batı toplumuna göre, İslamın mutlu zamanlardaki ekonomik yapı gibi tamamen spesifik bir karakter gösterir. Bugün, İslam toplumlarında dini yasağın tefeciliğin etkisini azaltmaktaki rolünün yaklaşık matematik ve istatistiki ifadesinin tespiti için en ufak bir çalışma yapılmadığı gibi bugün verilmekte bulunan zekatların gerçek yıllık toplamları ve bunun servet farklılığından doğan gerginliği ne derece yumuşattığının yine yaklaşık olarak rakamlarla tespit edilmesi yolu nedense düşünülmemiştir. İslam’ın ekonomik etkisini inceleyecek durumda bulunan ekonomistlerin bu faktörleri de hesaba katarak teorilerini kurmaları gerekir.” (Karakoç, 1967c: 14).

“Marx’ın üzerinde durduğu ve gerçek sebeplerine bağlayamadığı yabancılaştırmanın daha kesin türlerinden birini komünist toplumda işe karşı ve iş içinde yabancılaştırma olarak görmek mümkündür. Uzman, işçiyi, sadece işin bir uzvu, bir vidası, bir iş parçası olarak görürken, üzerindeki devlet yetkisinden ötürü işçi de uzamanı, bir iş amiri olmaktan çok ötede, adeta hayat ve mematının elinde bulunduğu küçük bir şer ilahı gibi korkuyla izliyor. Böylece, ekonomi, ekonomi dışı ters bir mistiklik içindeki siyasi bir olay hüviyetini kazanıyor. Böyle böyle, yönetici kadroyla halk arasında tam bir görüş, duyuş ve yaşayış farkı beliriyor. Geleceği birbirine tam zıt bir yönde yorumluyor, planlıyor ve bekliyorlar. İstihsal düzeniyle istihlak motifi arasına böylesine soğukluk girmiş bir düzen git gide sönükleşmeye mahkumdur. Böyle bir toplumda istihsal düzeni istihlakı, istihlak de istihsalı körletecektir.” (Karakoç, 1967c:25).

“Komünizm, özel sermayeye hiç hak tanımayarak, bir yanıyla birikmiş bir emek demek olan sermayenin kişiliğinde sonuç olarak emeğe saygısızlık eder, bir nevi emeğin geçmişini inkara gider, emeğin tarih içindeki gelişimine suni olarak set çekmek isterken, kapitalizm, sermayeyi emeğe hâkim kılarak, ne de olsa son durumunda emek özelliğinden çıkmış para özülüyle dolmuş bir gücü emeğe üstün bir duruma getirirken, henüz alınteriyle karışık olan “taze emeğe” haksızlığın en keskinini yapmaktadır. İslamsa emeği ön plana alarak, bayat ekmek demek olan sermayeye ancak taze ekmeğin refakatinde bulunursa meşruluk tanımakla, her ikisinin de hakkını vermekte ve böylece de ancak emeğe saygı göstermektedir. Öyle ya; sermaye emeğin hükmü altına konduktan sonra, sermayeye tanınan hak, emeğe tanınmış bir hak olur. Böylece de emek alanını genişletmiş bulunur. Oysa, sermayeye emekten bağımsız bir hak tanımak, ikisini rakip hale koymaktır ki, bu karşılaşmada kaybedecek olan emektir. Çünkü, emekler, kişi kişi parçalanmış üniteler demektir. Sermayeyse birbiri üstüne yığılarak artan bir çığ gibi kümülatif bir büyüme imkan ve özelliğini taşır.” (Karakoç, 1967c: 44).

“İslamsa, sermayeyi ancak emekle birlikte ve emekle aşlanmış bir hamur olarak kullanabilmeğe bir hak tanıyarak, faiz yürütülmesini yasaklayarak, para halindeki sermayenin iş dışında varlığını gayri meşru sayarak, ayrıca devletin gerektiğinde emek lehine aktif müdahalesini gerçekleştirerek, bütün bunlardan ayrı olarak, hem geliri, hem de serveti (anaparayı) sürekli bir şekilde vergilendirerek, bu vergiyi de (zekat) zengin sınıftan fakir sınıfa transfer ederek emekle sermaye arasında, emeğe öncelik veren bir uyum ve denge sağlanmış olmakta, kapitalizmin sömürtücülüğünden ve komünizmin köleleştirmesinden, ekonomiyi olsun, emeği ve bizzat insanı olsun korumakta ve kurtarmakta, böylece de kendine özgü ve adına sadece “İslam ekonomisi” diyebileceğimiz bir ekonomi türü geliştirmekte ve ortaya koymaktadır.” (Karakoç, 1967c: 46).

Emek, Türkçe sözlükte; “Bir işin yapılması için harcanan beden ve kafa gücü, zahmet” (TDK, 2005: 631) olarak tanımlanmaktadır. Emek toplumun her açıdan ilerlemesi açısından önemlidir, demek mümkündür. Emeğe önem vermeyen toplumlar emeğe sahip çıkan toplumların gerisinde oldukları ve bir süre sonra emeğe önem verenler eğer vicdandan yoksun iseler, emeğe önem vermeyenleri sömürmeye başlamakta oldukları düşünülmektedir. Emeğin, bireyin ve toplumun kalkınmasında ve herhangi bir şeye muhtaç olmaması adına önemli bir değer olduğu söylenebilir.

İslamiyette emeğin yerinin, emekçinin yerinin büyük olduğu aşikârdır. Çocuklara küçük yaşlardan itibaren emeğin önemi benimsetilmeye çalışılmalıdır. Sezai Karakoç emek değerine çeşitli açılardan bakarak, emeğin yaşam boyunca durmadan sürdürülmesi gereken bir mefhum olduğunu belirtmekte ve emeğin hakkının verilmesinin gerekliliğini savunmaktadır.

4.1.8. Hakikat Sevgisi Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.8. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Hakikat Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Hakikat Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	-	
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	27	1
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Âmentüsü	22	1
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	27, 28	2
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		4

Tablo 4.8'de Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında hakikat değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer

frekansı şöyledir: Makamda (1), Diriliş Neslinin Âmentüsü (1), Gündönümü (2). Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında hakikat değerine toplamda 4 kez yer verilmiştir. Hakikat değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Zaman neyi eskitmiştir? Gerçekte, eskiyen bir şey yok. Eskime, çoğu kez, umutsuzluktan doğma bir kabulleniş, bir kabullenişin izafet çerçevesidir. İmanın çokluğunda veya zayıflığında boy atan bir kuşku zakkumu, bir karanlık çiçeğidir. Hakikat eskimez. Küflü mağaraları açıp örümceklerin ve yarasaların salıverilmesine imkân bağışlayan, ruhun hakikata olan bağlılığını yitirir. Diriliş aşkını taze tutmayan, sürekli olarak yenilemeyen ruh, eskir ve yeni maskeli antikliğin veya arkaikliğin hücumuna uğrar. Böylesi bir ruh için, kötülükler kutusunun kapağı kaldırılmıştır, ölüm mağarasının ağzı açılmıştır. Gün kararmış, zaman donmuştur. Sanrılar, gerçeği bir balmumu gibi kaplamıştır; boğmak için. Sahtelik, erdemsizlik, yalan köpürür böyle bir ortamda. Sabırsız ruhtur teslim bayrağını çeken. Sabırsız ruhsa, hakikat kalesinde ayak direr. Onu hiçbir şeytani hile, yerinden atamaz.” (Karakoç, 1980c: 27).

“Hakikatı birlikte aramak çağrısıdır Diriliş Çağrısı. Bu aramada bulunanları birbirine katmak, eklemek, ilerleyişte karşılıklı yararlı olmak söz konusudur. Robenson bile gerçekte tek başına değildi: daha önce içinde yaşadığı bir toplum ve medeniyetle, anı, bilgi ve deney olarak ya da beceri ve alışkanlıklar olarak da olsa, kendinde saklı bir toplum ve medeniyetle “birlik” teydi. Ayrıca malzeme olarak bir gemi enkazı vardı. O enkaz ki, yine daha önce bir uygarlık ve topluma aitti. Salt Robenson, yani “mutlak anlamda Robenson” yoktur. Hakikat'in Robenson'u olmadığı gibi, salt kişi de olamaz.” (Karakoç, 1977b: 27).

“İnsanlığın yeni dirilişine gebe olduğuna inandığımız kendi öz kültür ve medeniyetimiz olan Hakikat Medeniyeti'nin gerçeğini arama ve paylaşma çilesini, gerçek “gök sofrası” bilen, “muştu ve korku” dengesinde birbirine dayanarak, öteki dünyadan önce bu dünyada “ ruh cehennemine” düşmeme direnişi ve sabrını sürdürmeğe çalışan Diriliş Çağrısı yolcularıyız biz. Ya da daha doğrusu, böyle bir yolcu olmaktan öte bir maç taşımama alinyazısını Ulu Yaratıcı'dan dileyen kullar.” (Karakoç, 1977b: 28).

“Hakikate susamıştır sürekli ruhum. Sürekli olarak hakikati araştırır. İlamı öğrenmek ve daha derinden kavramak için gece gündüz çalışır. Peygamber önderdir, Kur’an önderdir, kılavuzdur. Ve peygamber yolunda olan, Kur’an’a bağlı bulunan eserler ve insanlar, bilginler, veliler, gerçek kahramanlar, ruhum için, hakikati araştırma, islamı öğrenme, durmadan öğrenme, daha derinden öğrenme yolunda önderdirler. Amaç, durmadan, taklitten tahkike geçmektir. Ancak, hemeninden iddialı olmaya kalkmamak gerekir. İslamın tekte toplanan plüralist yapısını gözden kaçıranlar er geç hakikat çizgisinden çıkarlar. Devamlı olarak Allah’a bu tehlikelerden ruhumu koruması için yalvarırım.” (Karakoç, 1976a: 22).

Hakikat Türkçe sözlükte; “Bir işin doğrusu, gerçek, asıl, esas” (TDK, 2005: 831) olarak tanımlanmıştır. İnsan her zaman hakikat arayışı içinde olmuştur. Hakikatin davranışlara yön veren önemli bir değer olduğu söylenilebilir. Hakikatin olmadığı yerde yalan oluşmaya başladığı, bunun da birçok olumsuzluğa neden olduğu düşünülmektedir. Sezai Karakoç, sürekli hakikatin peşinde koşmayı öğütlemektedir. Ona göre eskimeyen tek şey hakikattir ve insan ruhu hakikatin susuzluğunu çekmektedir.

4.1.9. İleri Görüşlülük Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.9. Sezai Karakoç’un Düşünce Yazılarında Yer Alan İleri Görüşlülük Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	İleri Görüşlülük Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	-	
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	173	1
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	

İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Âmentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	19, 39, 40	3
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		4

Tablo 4.9’da Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında ileri görüşlülük değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I(1), Varolma Savaşı-I (3). Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında ileri görüşlülük değerine toplamda 4 kez yer verilmiştir. İleri görüşlülük değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Geniş görüşlü olmak, uzun vadeli düşünmek, uzağı görmek gibi hasletlerle donanmış devlet adamı, küçük ve günlük politikacılığın fasit dairesine kendisini mahkûm etmez. Haset setlerini aşar, çağının bütün kuvvetlerini bir ruh cömertliği ile harekete geçirir. Ülkenin tüm yetenek ve kabiliyetlerine imkân tanır. Zaman zaman memleketler ve milletler için beliren çıkmaz sokaklar, ancak bu devlet adamlarının geniş görüşlülüğü, fedakârlığı ve feragatiyle aşılır. Politika devlet içindir, millet içindir. Politika için politika, bir toplumu sonunda batırır. Zaman zaman millet gidişinde politika için politikanın sebep olduğu tikanıklıkları, yine devlet adamının yeni kombinezonlar bulma yeteneğiyle açacağı, tarihin bin bir örneğiyle kanıtlanmış bir gerçektir. Hep aynı usule, yola saplanıp kalmamalıdır devlet adamı. Bir yol çıkmıyorsa, çok ihtiyatlı olarak başka yolları da denemesini bilmelidir.” (Karakoç, 1996b: 173).

“Gerçek aksiyon, meydanlarda yapılan şamatalar, bağırışlar, yürüyüşler, duvarlara ve yerlere yazılar yazmalar ve daha kötüsü tabanca patlatmalar, kavga döğüşler değildir. Gerçek aksiyon, inanç, ahlak, düşünce, bilim ve sanat planında ortaya konan uzun çalışmaların ve sürekli sabırların yemişi eserler, durumlar ve oluşumlardır. Yeni bir insan tipini doğurmaktır. Asıl aksiyon, çok bilinçli, bilgiyle yüklü, kültürle güçlenmiş, disiplinli ve uzak görüşlü davranışlardan doğar.” (Karakoç, 1997c: 19).

“Devlet adamları, kısa vadeli politikaları yanında uzun vadeli bir “iç uygarlık oluşumu”, bir de “dış uygarlık politikası” gütmelidirler. Sadece görsel bir nesil yetiştirmek, sadece plastik sanatlara eğilimlileri değerlendirmek yetmez. Zihni bir nesil yetişmeli, uzak yakın, geçmiş ve aktüel edebiyatlarını çok iyi bilen, şairlerimizi ruhlarına geçirmiş kuşaklar gelmelidir.” (Karakoç, 1997c: 39).

“Osmanlı Devleti, yani devletimiz, bir uygarlık devletiydi. Her noktasında bu uygarlığın, doğru, güzel, iyi ideaları temeli teşkil ediyordu. Bin yıllık bir gelenek halinde. Şimdi, yine, ya uygarlık devleti olma yolunu tutarız, yani “doğru, iyi ve güzel” idealarına dayalı bir toplum ve devlet şuurunun en köklü biçimde temellendiririz; ya da gittikçe çözülen toplum ve devlet dokusunun boşluklarına yerleşen kötülük virüslerinin yaptıkları tahribat zaman zaman patlayışlarla ortaya çıktığında bunun bir sürpriz olmadığına bir gün aklımız erer.” (Karakoç, 1997c: 40).

İleri görüşlülük Türkçe sözlükte “İleri görüşlü olma durumu” (TDK, 2005: 954) olarak tanımlanmıştır. İleri görüşlü olmak, bir şeyi olmadan önce tahmin edebilmek; bir şeyin doğurabileceği olumlu veya olumsuz sonuçları görebilmek, diye tanımlanabilir. İleri görüşlü insanların ve toplumların gelişeceği düşünülmektedir. İleri görüşlü olmayanların ise geri kalmaya mahkûm olacağı söylenebilir. Sezai Karakoç özellikle devlet yönetiminde ileri görüşlülüğün önemine değinmiş ve ileri görüşlü olmayı gerçek aksiyonun özelliklerinden biri olarak kabul etmiştir.

4.1.10. Kardeşlik Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.10. Sezai Karakoç’un Düşünce Yazılarında Yer Alan Kardeşlik Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Kardeşlik Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	-	
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha	-	

Ötesi-I		
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	7, 8, 79, 80	4
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		4

Tablo 4.10’da Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında kardeşlik değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III (4). Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında kardeşlik değerine toplamda 4 kez yer verilmiştir. Kardeşlik değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Evet, insanlar, insan olmak itibariyle belli bir anlamda kardeşirler. Ancak, bu kardeşliğin gerçek bir anlam ifade edebilmesi için, inanç ve ahlakta belli bir birlik sağlanması şarttır. Asıl kardeşlik, inanç ve düşünce anlayış birliğinden doğan kardeşliktir. Sadece biyolojik benzerlik ve özdeşlik, kan kardeşliği gerçek kardeşliği sağlayamamaktadır. Gerçek kardeşlik insanı “fayda” , “çıkar” düşüncesinin üstüne çıkaran kardeşliktir. Aynı ideale sahip olmanın kardeşliğidir, asıl kardeşlik. İdeal kardeşliği de diyebiliriz buna.” (Karakoç, 1995c:7).

“Din derken İslam’ı kastediyoruz elbet. Öbür dinler, tefrit ya da ifrat yönlerine saparak, tanrı vahyi özelliklerinden uzaklaşmışlardır. Yüzde yüz merhamet, adalet ve şefkat olan din özü bu sapmalar yüzünden yitirilmiştir. Bu sebeptendir ki, insanlık, İslam’ın kardeşlik idealine dönerek, yeni bir çıkış yolu bulabilir. Kur’an-ı Kerim, “bütün müminler kardeşir.” diyerek, bu kardeşliğin temelini inanç olduğunu, yani Allah’a ve onun bildirdiklerine inanma olduğunu ilan etmiştir. Şekil bakımından olduğu kadar öz bakımından, ledünni ilimler açısından, ruh özgürlüğü ve manevi aşk açısından

da bu inanç kardeşliğine dönmek insanlığın çırpınına bir çare, hatta tek çaredir.” (Karakoç, 1995c:7).

“İslam ise, hem teoride hem pratikte, kardeşliği, bütün genişliği ve derinliği, güzelliği ve etkinliği ile gerçekleştirmiş, tek din, tek medeniyet, tek idealdir. Kur’an-ı kerim, açıkça: “ bütün müminler kardeştir.” diye ilan etmiştir. Burada ne mezhep, ne tarikat, ne de cemaat ayrımı vardır. Hatta Müslim kelimesinden daha geniş “ mümin” kelimesi kullanılarak en büyük, mümkün en ihatalı çerçeve çizilmiştir. Allah’a inanan, ona ortak koşmayan, onun yoluna bağlanan herkes kardeştir. Bir kardeşlik ki, kan kardeşliğinden, menfaat kardeşliğinden, sıhrî hısımlık kardeşliğinden çok üstündür. Bir kardeşlik ki zamanla, mekânla, şartla, renkle, malik olunan veya olunmayan nesnelere kayıtlı değil.” (Karakoç, 1995c:79).

“Günümüz insanı, yalnızdır, tüm insanlara yabancısıdır, çünkü “kardeş”sizdir. Kardeşlikten mahrumdur. Tabii ki sözü çok edilen, fakat özü bulunmayan, hatta özünde başka insanları küçümseme, yatsıma ve ezme düşüncesi bulunan “kardeşlik” ten söz etmiyoruz burada. Irkçılık vb. kardeşlik bağı, sonunda ayrımcılığa yola açacak, insanlar arasında düşmanlığa yol açacaktır. Çağımız, yeniden “ kardeşlik” kavramına dönmek zorundadır. Ama lafzına değil, özüne ve ruhuna. Bu kardeşliği de ancak İslam din-medeniyet ve idealinde bulacaktır.” (Karakoç, 1995c:80).

Kardeşlik Türkçe sözlükte; “ Kardeş olma durumu, uhuvvet, kardeş kadar yakın sayılan kimse, yakın dost, birlik, beraberlik” (TDK, 2005: 1084) olarak tanımlanmaktadır. Kardeşliğin sadece aynı aileden olma anlamında algılanmaması gerektiği düşünülmektedir. Kardeşlik birlik duygusuna sahip olmak anlamında kullanılabilir. Birbiriyle hakiki kardeşliği hisseden insanların daha mutlu ve başarılı olduğunu söylemek mümkündür. Sezai Karakoç, çağımız insanının yeniden kardeşlik ruhuna kavuşmasını arzulamakta ve ona göre kardeş olmak için inanç ve ahlakta birlik olmak gerekmektedir.

4.1.11. Medeniyet Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.11. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Medeniyet Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Medeniyet Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	11, 23	2
İnsanlığın Dirilişi	10, 136	2
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	43, 66	2
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	95, 96, 100, 122	4
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	24	1
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	18, 25, 28, 30, 31	5
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	64, 128, 135, 153, 162	5
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	176	1
İslamın Dirilişi	14, 16, 46	3
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Âmentüsü	31	1
Düşünceler I - Kavramlar	7, 8, 10, 11, 16, 21, 40	7
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	28	1
Varolma Savaşı-I	9, 34, 38, 46	4
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		38

Tablo 4.11'de Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında medeniyet değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Yitik Cennet(2), İnsanlığın Dirilişi (2), Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı (2), Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi (4), Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi (1), Çağ ve İlham IV - Kuruluş (5), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I (5), Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II(1), İslamın Dirilişi (3), Diriliş Neslinin Âmentüsü(1), Düşünceler I – Kavramlar (7), Unutuş ve Hatırlayış (1),

Varolma Savaşı-I (4). Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında medeniyet değerine toplamda 38 kez yer verilmiştir. Medeniyet değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Gerek kapitalistlerin, gerek komünistlerin en büyük korkuları da İslam'ın bir medeniyet olarak yeniden dirilişidir İslam ülkelerinde. Çünkü böyle bir vakıa bir kere başladı mı, gerek Amerikalılar, gerek Avrupalılar, gerek Ruslar, İslam Dünyası'ndan kovulacaklarını iyi bilmektedirler.” (Karakoç, 1974a: 43).

“İslam medeniyeti, belli bir duygunun öbür duyguları körleştirmesine engel olmak için insanın doğuştan taşıdığı bütün duygularını, insanı Tanrı önünde ulaşılabilir en üstün seviyeye vardıracak şekilde birbiriyle bağdaştırarak geliştirmenin tarz ve usullerini yapısında taşıyan bir medeniyettir. İnsan fitratı ve vahiy, evren ve ülkü, din ve dünya bu ahengi sağlamak için baştan bir birbirine uygun bir yapıda geliştirilmiştir. Başkalarını ezme, erdem açısından üstün bir yetenek sayılmak şöyle dursun zulüm kabul edilmiştir. Ezilmeye razı olma da, ezme gibi, kötü davranışlardan addedilmiştir. İslam sitesini, iki dünya mutluluğunu gerçekleştirmek için, insanların, barış ve anlayış içinde, feragat, sevgi ve acımayla el ele vermelerini buyurmuştur din.” (Karakoç, 1974a: 66).

“Her şeyden önce meselenin ne olduğunu açık ve seçik olarak bilmek gerekir. Geçmişte olduğu gibi şimdi de bu noktanın üzerinde gereği gibi ve yeteri kadar durulmadığı ne yazık ki bir gerçektir. Yıkıntı, sarsıntı, çöküntü... Hangi uğursuz kelime ile adlandırılması uygun düşerse düşsün, bugünkü durumumuzda karşısında kaldığımız problemin teması medeniyettir. Sadece bir ülkenin, bir devletin ya da bir halkın problemi değil, bir medeniyetin, dolayısıyla o medeniyet çevresinde bulunan bütün ülke ve halkların problemidir bu. Bizim de içinde bulunduğumuz son atılımı bizim tarafımızdan yapılmış olan medeniyetin. İslam Medeniyetinin. Her medeniyetin tarihi dönüm noktalarında olabilir bu. Ama zamanında problemin kaynağına inme ve ona göre çözümler getirme sağlıklı gelişme için şarttır.” (Karakoç, 1977a: 66).

“Medeniyetler, dağ silsileleri gibi yanyanadırlar. Birinden birinde olan bir patlayış, volkanik olay, öbürlerinde de etkisini gösterecektir. Küçük Ağrı'da görülen bir yükselme veya alçalma, yanı başındaki Büyük Ağrı'da da sarsıntılara, seviye değişikliklerine sebep olur. Medeniyetimiz de, Batı medeniyetinin dengeyi bozması karşısında yeni bir atılım yapmak zorundaydı. Bu, Sonradan istemeyerek girdiğimiz

batılılaşma olamazdı. Batılılaşma medeniyet kazanma iddiası altında medeniyet yitirme olayıdır. Medeniyet taklit edilemez. Karşılıklı etkilenme başka bir oluş, taklit başka bir oluştur. Taklit, medeniyetçe soysuzlaşma ve tükenme demektir. Komşu ve çok defa da rakip olan medeniyetin yeni gelişimini göz önünde tutan yeni atılım ise bir taklit değil, var oluş şartıdır.” (Karakoç, 1977a:96).

“Kurtuluş ya da diriliş mümkün değil midir? Şartlar ne denli ağır olursa olsun böylesine bir umutsuzluğa saplanmak doğru değildir. Her güçlükten eninde sonunda kurtulmayı bilmiş ülkeler ve milletler olmuştur. Kahraman böyle durumlarda ortaya çıkandır. Kurtulacak toplum mutlaka kahramanlarını ortaya çıkaracaktır. Alinyazısını tam bilmediğimize göre tam bir karamsarlığa düşmek anlamsızdır. Allah’ın kullarına çok büyük lütufları vardır. Yeter ki onlar buna layık olmayı bilsinler. Onları “karanlıklardan nura” her zaman çıkarma gücündedir Allah. Yeter ki, henüz tam nesli kesilmemiş ve bir yandan da yeni nesillerden arasına katılanlar olan inanmışlar topluluğu, gereken samimilik ve fedakârlıkta ona ve onun yoluna sarılsın. Teşhisi tam koysunlar ve çözümün en köklüsüne sarılsınlar inananlar. Krizi, tehlikeyi küçümsemesinler, geçmişte atalarımızın yaptığı gibi. Ve tam umutsuzluğa düşüp kurtuluşu imkânsız görerek kendini, kendi medeniyetlerini inkar bataklığına sağlanmasınlar, daha sonrakilerin yaptığı gibi. Problemin, medeniyet problemi olduğunu bilerek, kurtuluşu yalnız ve yalnız kendi medeniyetimizi içimizde ve dışımızda diriltme savaşında toplandığımızı görerek, bütün varoluş güçleriyle bu uğurda ölüm kalım davasının sevdalıları olsunlar.” (Karakoç, 1977a:100).

“Şimdi, medeniyet ve kültürümüz bir yandan yeniden diriliş’ inin çilesi, öbür yandan dış baskı ve etkilerle hesaplaşmanın ölüm kalım günlerindedir. Biz, yeniden özcülüğün ve köke dönüşün yolu açılarak yeni bir yeniden- doğuş yoluna dönüş ve giriş savaşının, yani medeniyet ve kültürde yani bir neslin boy göstermesi girişiminin başladığını ve sürdürmekte olduğunu her fırsata söyledik ve söylüyoruz.” (Karakoç, 1977a: 122).

“İslam Uygarlığı, öbür uygarlıklar için bir mezar kazmayı veya kabir inşasını asla düşünmemiştir şu veya bu ad altında bugünkü Batı Uygarlığının yaptığı gibi. Tam tersine, ölmeye yüz tutan uygarlığın yaşaması mümkün değerlerini hayata kavuşturma ilkesi benimsenmiştir her atılımda. İslam, uygarlığın ne mezar kazıcılığını, ne mezarlık

bekçiliğini kabul edecek bir ruhtadır. O, uygarlık dirilicisidir, uygarlık öldürücüsü değil. Onun yüce ruhu, diriltmeden yanadır, öldürmeden yana değildir.” (Karakoç, 1980a: 124).

“İslam Medeniyetinden kalan paha biçilmez mirasın, dolaylı yoldan tahribi yetmezmiş gibi, bir de şimdi doğrudan doğruya Afganistan’da Ruslar tarafından, Filistin ve Lübnan’da İsrail tarafından ve ne yazık ki İran’da Irak tarafından, Irak’ta da İran tarafından mahvedilmesi faciası ile karşı karşıya kalan insanlık susmamalı ve haykırmalıdır. Medeniyet tahripçilerine karşı sesini yükseltmelidir insanlık. Bu, onun hem hakkı, hem de görevidir.” (Karakoç, 1986a:18).

“Medeniyetimizin içine girdiği bunalım, batıda olduğu kadar İslam ülkelerindeki aydınlarda da bazı yanlış kanatların doğmasına sebep oldu. Medeniyetimizin öldüğünü sandılar. Oysa, ortada koskoca bir medeniyetin milleti var. Bu, bugün için bölünmüş, parçalanmış olsa da. Düne kadar, bu topluluk, ırk, dil ve mezhep ayrımı gözetmeksizin aynı bayrağın altında, nabzında, aynı idealin atışlarının duyulduğu kaynaşmış tek bir millettir. Birinci Cihan Savaşı’nda, medeniyetleri, yurtları, inanç ve idealleri uğrunda her cephede can vermekten çekinmeyenlerin milleti. Kafkas Cephesinde entari ile gelen Arabistanlılar Bağdat’ta, Mısır’da da Türkler vardı. İhanet eden kişiler olmuştur, ama halklar asla. Ortadoğu, o zaman büyük bölümüyle hakikat medeniyetini, yüklenmiş bir millet olmanın duygusunu taşıyan bir halkın toprağıydı; belki şuur yitmeğe başlamıştı. Ama henüz yitmemişti. Aydınlarda yitmişti. Ama halkta yaşıyordu. Bir sezgi halinde, bir ahlak halinde, bir hayat tarzı olarak yaşıyordu.” (Karakoç, 1986a: 25).

“Ölmeyen Medeniyet, İslam’dır. Kapitalizm ve komünizm ve onların bin bir şekli ve kılık içinde ortaya çıkan türevleri, hayat memat tehlikesi olarak karşılarında “ölmeyen medeniyet” i görmekte dirler. Bilmekte ya da sezmedirler ki bu medeniyet içine girdiği köklü krizi atlattır ve yeniden dirilişini yaparsa, sıra kendilerine gelecektir. Afrika ve Asya, onun için bir potansiyel deposudur O, hakikat, merhamet ve erdem gücüyle yeniden kurulan bir medeniyet fişkırışını getirdiğinde, bizzat kapitalist ve komünist ülkelerde de insanların gönlüne girecek ve insanlığın köklü değişimine sebep olacaktır. İşte bunun içindir ki, şu zayıf anında onu yok etmek çabasına girişmişlerdir.” (Karakoç, 1986a: 28).

“İslam Medeniyeti, bugünkü görünümü ne olursa olsun, özü, teorik yanı, halklardaki saf yaşantısı ve insandaki etkisiyle, medeniyet olma özelliğini taşıyan tek medeniyettir. Bu yüzdendir ki ona “ ölmeyen medeniyet” diyorum. Ölmeyecek olan medeniyet de diyebiliriz. Ölümsüzlük medeniyeti de. Çünkü o aydınlık medeniyetidir. Ezeli ve ebedi Tanrı’ya inanış medeniyetidir, şahıs kültürünü eşyaya tapmayı yıkmış, insan ya da eşya tanrılaştırmalarını devirmiş bir medeniyettir. Çünkü O, dil, ırk, renk farkına bakmaz. Çünkü: O insanı insan olarak ele alır; ona sınıflara bölmez. Çünkü: O, yalnız bu dünyada değil, ölümden sonra da insandan hesap sorulacağını, hiç kimsenin hesaptan, sorudan kurtulamayacağını, herkesin yaptığından sorumlu olduğunu ilan etmiş ve bin dört yüz yıl, inanmışların eliyle bu inancın eşsiz uhrevi sitesini kurmuş bir medeniyettir.” (Karakoç, 1986a: 30).

“Evet, tek medeniyet, hakiki medeniyettir O. Tanrı’nın önünde, güçlü- güçsüz, soylu- halk, zenci- beyaz farkı ve ayrımı tanımaz. Ancak, üstünlük, Tanrı’ya yaklaşma ve erdem üstünlüğüdür O’nun gözünde. İnsan yalnız Tanrı’nın önünde eğilir. Herkesin görevi ve sorumluluğu vardır. Gerçek güç, Tanrı’ya aittir. Sahip O’dur, gerçek malik O’dur.” (Karakoç, 1986a: 31).

“Düşmemiş medeniyet var mı? Olsaydı ne değeri olurdu. Önemli olan bir medeniyetin düşmeşi değil, düşüşü dirilmesiz ölüme dönüşmeden doğrulmasını bilmesidir. Böyle olursa, düşüş, doğruluşun ve dirilişin bir bağışıklığı gibi o uygarlığın ömür boyu yeni düşürlere karşı direnişini sağlayacaktır.” (Karakoç, 1976c: 11).

“Medeniyetler de böyle. Başlangıçta insan onu bir cennet özlemiyle benimser, onu en tatlı yanıyla yaşar. Kuşku yoktur, saf yaşayış vardır. Ama bu doğurganlık, bu verim, bu inanış, bu güven sürüp gitmez. Faniliğın sınırı bir yerde gözükmeye başlar. Zaruret, hürriyeti bastırmak ister. İnsan düş gibi, yaşadığı hakikat, güzellik ve iyilik idealarından örölü sistem dünyasından uyanıp realitelerle karşılaşır. Artık, Dünyaya toprağa düşen Âdem gibidir o uygarlık. Çetin bir imtihan günü gelip çatmıştır. Tekrar cenneti kazanmak o düş varmak kolay olmayacaktır. İnsanın büyük çaba göstermesi gerekir. Hayat savaşı, varoluş savaşı başlamıştır. Eşyaya, tabiata karşı varoluş savaşını açacaktır insan. Ve insanla birlikte medeniyet. Eğer bu imtihanlardan başarıyla çıkarsa Medeniyet, gerçek yaşamayı hak etmiş olacaktır. Eski güvenine, eski varoluş savaşına girişmesinin sembolü oluyor.” (Karakoç, 1976c: 23).

“Eski medeniyetler, bir kenara bırakılmaz. İnsan ruhunun tarihi gibidirler. İnsan başarısının sergileridir onlar. İnsan vazgeçilmez anıtlarıdır. Mezopotamya, Mısır, Grek, Roma, İslam ve Rönesans sonrası Batı Medeniyetleri, insanlığın bir akış içinde kendini gerçekleştirdiğinin vazgeçilmez hikâyesidir.” (Karakoç, 1976b: 10).

“Aslında, Batı’nın 300-400 yıllık egemenlik döneminde bile, Asya’da, Hint, Çin, Japon, Güney Amerika’daki eski uygarlıklarla Avrupa arasında, Asya, Afrika ve Avrupa’ya bitişme noktalarını merkez alarak Müslümanlar kendi uygarlıklarını sürdürdüler. Belki o zamanki uygarlıkları bundan sonra bütün dünyaca yavaş yavaş incelenecek ve hor görme, küçümsemenin geriye doğru uzatılışı sona erebilecektir. Belki de yeni insanlığın aradığı hayat anlamı ve ülkülerin ipuçlarının orda bulunduğu ortaya çıkacaktır.” (Karakoç, 1976b: 136).

“Mutlaklık medeniyetinin ışıktan cevheri İslam mayasını Asya hamuruna katıp yoğuran Maveraünnehir Medeniyetinin eşsiz akıncıları olan atalarımız, Anadolu’ya gelip Batı’ya karşı, son çağların büyük seddini, adeta Zülkarneyn Seddi’ni oluşturdular. Çin’i fethedip Çin Seddi’ni tesirsiz hale getiren Batılıların mütemadi akınına, Çin Seddi’nden daha çetin olan bu manevi sed sekiz yüz yıl dayandı. Ancak 20. Miladi yüzyıldadır ki, ruhumuzun ördüğü suru taş sökmeye ve burçlarını blok blok yere sermeye başladılar.” (Karakoç, 1996a:28).

“Liselerde medeniyetler ve ideolojiler tanıtılmalı, kültür ve edebiyata çok önem verilmeli. Meslekle ve teknikle ilgili bilgilerin detayları üniversiteye bırakılmamalıdır.” (Karakoç, 1997c: 9).

“Kimileri de, iç bunalımı, dünya bunalımına bağlamaktadır. Bunda da bir doğruluk payı az değildir. Gerçekten dünya genel uygarlık Krizinin ülkemize bir yansıması olmuyor değil. Ancak bu yansıma çok defa “taklid” de kalıyor. Evet! Uygarlık taklit eden ülkeler, bu taklidi, o uygarlıkların bunalımlarını da taklide kadar götürmektedirler! Bu bakımdan, olayı, sadece, dıştan yansımaya bağlamak yeterli değildir.” (Karakoç, 1997c: 34).

“Aslında, yeniden devlet ve milleti ayakta tutacak “doğru”, “iyi”, “güzel”, idealarını tespit etmek, bunun için kendi uygarlığımız olan İslam uygarlığının bu idealar açısından öz kaynaklarına başvurmak aynı zamanda Batı uygarlığının bu idealar çerçevesinde gerçekleştirdiklerini de araştırmak, bu ikisi arasında bir “sentez”e değil,

dışımızdakinden haberli olarak içimizdekini diriltmeye gitmek lazımdı. Bu yapılmadıkça, daima bir “otorite yokluğu” ndan, “devlet eksikliği” nden, “iktidar boşluğu” ndan bahsedilecek ve böyle bir uygarsızlık ve idealsizlik ortamında, Marksizm, anarşi, terör boy verecektir.” (Karakoç, 1997c: 38).

“Devlet, otoritesiyle kişi özgürlüğü, birbirini yıkıcı, yok edici iki düşman değil, bir birini besleyici, geliştirici iki dosttur. Bu dostluğun gerçekleştirilmesi için, sun’i insan değil, “şahsiyet”ler yetiştirme politikası izlenmelidir. Bunun için de, toplumun her köşe başında, doğru’nun, iyi’nin ve güzel’in kürsüleri, kurumları yükseltilmelidir. Bunun için de bu uygarlığa gönül vermiş bir kuşak yetişmelidir. O kuşağın gelmesi için de “uygarlığın dirilişi” akımı başlamalı ve başlatılmalıdır. Ama gerçek uygarlığın. Kendi uygarlığından açılım soluğu alan uygarlığın. Diriliş uygarlığının.” (Karakoç, 1997c: 46).

“İslam medeniyeti, her medeniyet gibi, krizlerle sarsılma kaderini yaşayacaktır. Her insan gibi. Nasıl, bir mümin için iman konusunda bile bir kere mümin olmakla, sürekli bir güven garantisi verilmemişse, hiçbir toplum ve hiçbir medeniyete (isterse o medeniyet mümin medeniyeti olsun) sürekli olarak aynı durumda kalma güvenliği tanınmamıştır. Her insan, her toplum, her medeniyet kendi inanç ve güvenini, kendisi sağlamak zorundadır.” (Karakoç, 1995a: 64).

“Eğitim ve öğretimimizin temelde İslam eğitim ve öğretimi olması, ancak Batının da gözlenip elde ettiklerinden yararlanılması esasına gönül rahatlığıyla dönebilmemiz için önce huzursuzluğun kendi öz medeniyetimizi yitirmemizden doğduğunu idrak etmemiz, bu idrak için de önce, krize tarihi- sosyolojik açıdan yani medeniyetler, medeniyetler savaşı açısından bakmamız gerekir. Medeniyet teziyle köke inilebilir, asıl sebebe ve sebeplere varılabilir.” (Karakoç, 1995a: 128).

“ “İslam” dar anlamında kullanılıp anlaşılıyor. Geniş anlamında anlaşılıp kullanılsa mesele kalmaz. Bu sebeple, mutlaka medeniyetimizin yeniden reel planda gerçekleşmesi için gerekli kültür atılımını yapmak zorundayız.” (Karakoç, 1995a: 135).

“Medeniyet, üzerinde bütün renklerin bulunduğu güneş kursu gibidir. Çevirdiğinizde bütün renkler birbirine karışarak tek renk içinde erirler. O renk medeniyetin kendi rengidir. Bir çağda bir renk biraz daha belirgin olabilir. Bu o kadar

önemli değildir. Önemli olan öbür renklerin varlıklarını sürdürmüş olmasıdır. Ve önemli olan çarkın dönmesidir. Dönmeyen güneş kursu ölüdür.” (Karakoç, 1995a:153).

“Medeniyet olarak da İslam ifrat ve tefritten ırak insan yaşantısını yeniden geri getirecektir. Tabiat ve insanın kurtuluşu, İslam’ın dirilişi yoluyla, İslam Medeniyetinin yeni bir çıkışıyla olmak zorunda.” (Karakoç, 1995a:162).

“Evet, medeniyetimiz çağırıyor. Bütün olarak çağırdığı gibi metafiziğiyle: “inançlı ol, inkar devrini kapa, hayat inkarda değil, inançtadır.” diyor; ahlakıyla, bugün kıvranan insanlığın büyük bölümüne bir ümit ışığı oluyor; ölüme sürüklenen tabiat için de yeniden kurtulmanın tek dayanağı gibi gözüküyor. Verimsizliğin uçurumuna yuvarlanmış bulunan sanat ve edebiyata da yeniden itibarını, tema ve alanlarını bahşedecek bir hazine görevini görmek için, üsteki kabuğu kıracak kazma ve kürek sallamalarını bekliyor.” (Karakoç, 1996c: 176).

“Medeniyeti ilkin medeniyet yapan, insanı önceki insandan ayıran mantık, düşünüş, duyuş ve vaziyet alış değişikliklerinin yeni bütündeki köklülük ve temelliliğini ve orijinal insan yapısı ve sesini söylüyoruz.” (Karakoç, 1967d: 14).

“Geçmiş ve kapanmış, mantığı ve kökleriyle kaybolmuş bir medeniyet çağındaki bir medeniyet bambaşka postüllara dayanan yeni bir medeniyet çağında artık dirilişini yapamaz. Çünkü Bu yeni medeniyet çağında yetişmiş insanlar için o eski medeniyet kavramları hiçbir anlam taşımaz. Unutulmuş ve artık öğrenilmesi mümkün olmayan bir dil gibidir.” (Karakoç, 1967d: 16).

“Medeniyet dirilişimizin, kendi kültürümüzü tekrar canlandırışımızın belli başlı bir bölümü olarak sanatımızı, İslam’a özgü sanatı dile getirmeliyiz. Kendi kaderimizden, kendi duyarlılığımızdan kendi sanatımızı örmeliyiz.” (Karakoç, 1967d: 46).

“Tarih ve toplum yanları, ister istemez kültür ve medeniyet kavramlarına bitişir. Bundan da çıkan kaçınılmaz sonuç, her Müslüman’ın kültür ve medeniyetine bağlılığı, inancının ayrılmaz bir unsuru olduğu gerçeğidir.” (Karakoç, 1976a: 31).

“Medeniyeti, ırkla açıklayan (rasist) teoriler varsa da kabulü mümkün değildir. Çünkü: Medeniyet, tanımı itibariyle bütün insanlığa hitap eden tarih olgusudur. Tek kişiye ya da insanlığa dönük cephesiyle medeniyet, insanın sadece fiziki ya da

fizyolojik ihtiyaçlarına cevap veren bir sistem olmakla kalmaz, aynı zamanda manevi-ahlaki, metafizik ve kültürel isterlerini de karşılamak amacını taşır. İnsanı bütün cepheleriyle ele alır.” (Karakoç, 1986b: 7).

“Bizce medeniyet, bir ideali olan insanların büyük fedakârlıklarla gerçekleştirdikleri bir harekettir. “İdeal” ve “fedakârlık”, “öz veri” ise, maddi faktörlere aykırı ve karşıt terimlerdir. “Fayda” faktörü medeniyette bir amaç değil, bir araçtır. İnsanların “iyi yaşama” istekleri, düşünülürse, bir amaç değil, asıl amaçlarını gerçekleştirmede bir araçtır.” (Karakoç, 1986b: 7).

“İslam Medeniyeti diyorsak, bir de İslam Kültürü dememiz gerekir. İslam Kültürü, İslam Medeniyetinin bir unsurudur; belki öbür birçok unsurunda kaynağı olan bir unsur. Irkların, gerek kültüre, gerek medeniye katkısı, mizaç katkısıdır. Yoksa, tüm kültürü ırklara atfedip, medeniyeti ırklar arası ortak eserlere indirgemeye imkan yoktur.” (Karakoç, 1986b: 10).

“İslam Medeniyetini birtakım ırk kültürlerinin ortak eserleri tablosu gibi görmek yanlıştır. Irklar bu medeniyete katılmışlar, mizaçlarıyla da onun henüz potansiyel olarak sunan güçlerini harekete geçirmişlerdir. Yani onun yani açılımlarında bazı belli cephelerini işletme ve çalıştırmada mizaçların etkisi olmuştur. Arap’ın mizacı, bilim ve düşünceye yatkın olduğundan İslam Medeniyeti’nin bilim ve düşünce yönünü geliştirmiştir. Acem mizacı daha çok İslam’ın sanat ve edebiyat yönünün, Türk mizacı da yönetim ve örgütleniş cephesini, sosyal yapı cephesini açmaya yaramıştır. Yoksa bu ırkların eski kültür ve medeniyetleri İslam’la karşılaşmada ve hesaplaşmada, İslam’la bağdaşacak yanları bütüne katılarak eriyip özüyle kaynaşarak ortadan kalkmışlardır.” (Karakoç, 1986b: 11).

“Medeniyetlerin kaynağı tek bir medeniyettir; o da hakikat medeniyetidir. Hakikat medeniyeti ilahi kaynaklıdır, vahiy kaynaklıdır. Esas kurucuları da peygamberlerdir.” (Karakoç, 1986b: 16).

“İslam dünyası, medeniyet açısından ölüm sularında yüzüyor. Yeni bir medeniyet atılımı gerekli. Bu, ruhun dirilişi ile olacaktır. Bilim aşkıyla, yeni baştan klasikleri aşkla, sevgiyle gündeme getirmekle olacaktır. Yeni bir aydın tipi belirmelidir, yeni bir düşünce ve idealist hayat tarzı benimsenmelidir. Bütün sorunlar bir bir ele alınmalıdır. Geniş bir kültür planı ve programı gereklidir.” (Karakoç, 1986b: 21).

“Şüphesiz, bu dediğim, ülke için muhakkak ekonomik bir meseledir. Ama, başlayabiliriz buna. Eksik eserlerim de basmaya Kültür Bakanlığı girişebilir. Medeniyetimizin klasikleri, ülkemizin klasikleri, dünya klasikleri aydın olacak her kişiye bir kültür ve kişilik mayası olarak ulaşsın diye bilinçli bir çalışma başlayabilir.” (Karakoç, 1986b: 40).

Medeniyet, Türkçe sözlükte; “uygarlık” (TDK, 2005: 1360) olarak tanımlanmakta ve uygarlık ise Türkçe sözlükte “ Bir ülkenin, bir toplumun, maddi ve manevi varlıklarının, fikir, sanat çalışmalarlarıyla ilgili niteliklerinin tümü” (TDK, 2005: 2043) olarak tanımlanmaktadır. Binlerce yıllık bir süreçte oluşan medeniyete sahip çıkılması gerektiği düşünülmektedir. Medeniyetine sahip çıkan toplumların dünya üzerinde daha kalıcı olduğu söylenebilir. Sezai Karakoç, İslam medeniyetine önem vermekte ve bunu hakikat medeniyeti olarak görmektedir. Ona göre liselerde medeniyetler tanıtılmalıdır. Karakoç, medeniyeti; büyük ideali olan insanların fedakârlıkla oluşturdukları bir hareket olarak tanımlamaktadır.

4.1.12. Merhamet Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.12. Sezai Karakoç’un Düşünce Yazılarında Yer Alan Merhamet Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Merhamet Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	90	1
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	175, 176, 179	3
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçişi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Âmentüsü	-	

Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		4

Tablo 4.12’de Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında merhamet değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Yitik Cennet(1), Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi (3). Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında merhamet değerine toplamda 4 kez yer verilmiştir. Merhamet değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Merhamet, bu yüce duygu, başkasını küçük görmekten doğan acımayla, ya da başkasının acısından zevk alışla karıştırılmamalıdır. Uzak olsun böyle bir merhamet! Tanrı uzak etsin! Kapitalistin, sosyal hizmet adı altına kârından ayırıp, masrafına kaydettiği ve böylece vergisini azaltarak devlet kesesinden ödediği, dolaylı reklam, merhamet değil, merhamet kalpazanlığıdır. Uzak olsun böyle merhamet! Tanrı uzak etsin.” (Karakoç, 1977a: 175).

“Merhamet, kalbin üzerinden kara mührün kalkmasıdır. Kalp kararışından kurtuluştur. İnançtan doğar merhamet. Tanrıya inançtan.” (Karakoç, 1977a: 176).

“Merhamet, insan kardeşliğini yani inanç kardeşliğini ihya etmeli ruhlarda.” (Karakoç, 1977a: 179).

“Af ve merhamet; acıyı ve bağışlayış, bu yücelişin insanlara doğru açılan iki penceresidir. Peygamber, insanlığı buğday ve para dizginleriyle zapt edecek, bu çılgın ata gem vuracak, ama aynı zamanda acıyı ve bağlayış kollarını uzatarak onu bağrına basacaktır.” (Karakoç, 1976c: 90).

Merhamet, Türkçe sözlükte; “Bir kimsenin veya bir başka canlının karşılaştığı kötü durumdan dolayı duyulan üzüntü, acıma” (TDK, 2005: 1373) olarak tanımlanmaktadır. Merhametin kâinattaki her şeye karşı beslenen bir duygu olması gerektiği düşünülmektedir. Merhametin olduğu yerde zulmün olmayacağı söylenebilir. Merhamet sahibi kişiler başkalarına yardım eder ve mutlu olur, demek mümkündür.

Bireylere küçük yaşlardan itibaren merhamet değerinin benimsetilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Sezai Karakoç'a göre merhamet, yüce bir duygudur ve kalbin üzerinden kara mührün kalkmasıdır.

4.1.13. Millet ve Millilik Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.13. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Millet ve Millilik Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Millet ve Millilik Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	70	1
Yitik Cennet	-	
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	112, 113, 147	3
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	--	
Düşünceler II - Kurumlar	23	1
Gündönümü	106	1
Dirilişin Çevresinde	116, 118, 123, 224	4
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	52, 54	2
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		12

Tablo 4.13'te Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında millet ve millilik değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: İslam (1), Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi (3), Düşünceler II - Kurumlar (1), Gündönümü (1), Dirilişin Çevresinde (4), Varolma Savaşı-I (2) .

Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında millet ve millilik değerine toplamda 12 kez yer verilmiştir. Millet ve millilik değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Dünya tarihinde ilk defa millet kavramını ve görüşünü getiren ve tam anlamıyla bir milletin doğuşunu sağlayan Kur'an ve İslam olmuştur. Eldeki İncillerde Sempol'un arkadaşlarıyla tartışmasında geçen ve bütün Türkçe tercümelerinde “milletler” diye çevrilmiş bulunan kavran “millet” kavramıyla ilgisiz ve sırf İsrail ırkının dışındaki toplulukları anlatan bir kelimedir. Bu topluluklar da İncil'de, dinin yayılmasına konu edinip edinmeme bakımından ele alınmışlardır; yoksa bir bütünlük göstermeleri bakımından değil.” (Karakoç, 1967a: 116).

“İslam milleti, ilk insandan başlayarak, bugüne kadar, Allah'ın varlık ve birliğine inanan, peygamberleri ve kutsal kitapları tanıyan, kendi dönemlerindeki peygamberlerin getirdikleri vahiy gerçeklerini benimseyerek onların istediği bir düzeni gerçekleştiren bütün insanların meydana getirdiği büyük inanışlar topluluğudur. Bu tanımdan da anlaşıldığı gibi, millet, İslam topluluğunun objektif adıdır.” (Karakoç, 1967a: 118).

“Bütün bu karakteristiği ile İslam milleti, tarih içinde yerini almıştır. Birbirine bitişik coğrafya parçalarında oturduklarından bir yut beraberliği vardır. Ülkü birliği ise bu milletin temel taşıdır.” (Karakoç, 1967a: 123).

“Ortadoğu milletlerini ve İslam halklarını etrafımızda toplayarak yeni doğuşa ve dirilişe gitmemiz, ormanların şahı bir aslan olduğumuzu hatırlamamız gerektiğinden başka bir şey değildir ve olamaz; yoksa, farkında olarak olmayarak Sovyet uşaklığı yapan sol kalemlerin iğvasına uymak Âdemi cennetten çıkaran yılanın ışılgına ve iğvasına kapılmak değil. Eğer o kalemlerde zerre haysiyet, şeref ve samimiyet olsa bütün bir tarih bir yana Rusların son tutumları karşısında kırılır ve susarlardı.” (Karakoç, 1967a: 224).

“Görev çetinleşti. Yabancılaşma dört bin yandan ilerliyor. “Hatırlatma” yeterli değil. Diriliş, yeniden yorumlama ile de mümkün değil. Bütün kavramlar çekiciliklerini yitirmiş durumda. Gerçek budur, ne kadar acı, hatta trajik de olsa.” (Karakoç, 1977b: 106).

“Birinci planda millet amacını görmek, ikinci planda da şartlar çerçevesinde bu amacın gerçekleşimine çalışmak: işte devlet adamının asıl özelliği. Bunun için tarihi ve

çağı iyi bilmek gerekir. Ama bu da yetmez. Millet ruhuyla kaynaşmak, devletin alinyazısını kendi alinyazısıyla özdeşleştirmek zorundadır gerçek devlet adamı. “Devlet, benim.” demek, devlet yok, ben varım demekse en kötü bir devlet felsefesiyle karşı karşıyayız demektir. Ama, bu, “Ben yokum, devlet var.” demekse, bu görüşle, devlet adamı, millet ve devlet hayatında fani olmuşsa, en iyi bir devlet felsefesine kapı açar bu söz.” (Karakoç, 1997c: 52).

“Şimdi, asıl, üçüncü tip devlet adamının gözükmemesini bekliyor, şuur altında, millet. O da hakiki millet ruhundan fişkırان insanlık idealini bir hayat memmat ülküsü gibi benimsemiş devlet adamıdır. Ve onun, realizmi gözden uzak tutmayan yardımcıları.” (Karakoç, 1997c: 54).

“Bütün Müslümanlar bir millettir. Bu iki yasaklar bir anda ve bir kalemde milletimizin öbür milletlerden ayrılması sağlanmıştır.” (Karakoç, 1967b: 70).

“Kaya gibi sağlam millet ruhunu uzun süre sarsamadılar bile. Ama, aydın denilen tabakada bir takım gedikler açmasını becerdiler. Ve o gediklerden girerek, demir gibi sert millet ruhunu fareler gibi kemirmeye başladılar.” (Karakoç, 1977a: 112).

“Uyanınız, diriliş ruhuna eriniz. Parçalanmış, bölünmüş, maddi ve manevi kölelik ve düşüşün her türlüüne uğramış milletimizi yeniden derleyip toparlayınız. Yeniden tek millet olmanın yolunu açınız. Hak ve halk, sizden bunu bekliyor. Tarih ve kader sizin bugünkü atılımınıza gebe.” (Karakoç, 1977a: 113).

“Millet, bir “hakikat ideali” nin bir araya getirdiği ve bu bir araya gelişi zaman içinde kökleştirip gelenekleştirmiş, onu süreklilik kazandırmış; inanç, düşünce, duyuş ve davranış, kurum ve tutumlarıyla uygarlık dediğimiz büyük tarih olgusunu bütün varlığı ve gücüyle katılmış kişilikli toplum demektir”. (Karakoç, 1980a: 147).

“Tanzimat’tan bu yana toplumumuzu batıya uygun bir toplum yapmak için bir “dönüştürme” faaliyeti sürüp gidiyor. Bu “dönüştürme” işinin kültür değişimi hareketinin jeneratörü ve transformatörü olarak da üniversite seçilmiştir.” (Karakoç, 1997b: 23).

Millet, Türkçe sözlükte; “Çoğunlukla aynı toprakta yaşayan, aralarında, dil, tarih, duyuş, ülkü, gelenek ve görenek birliği olan insan topluluğu” (TDK, 2005: 1396); milli ise Türkçe sözlükte “ milletle ilgili, millete özgü, ulusal” (TDK, 2005: 1396)

olarak tanımlanmaktadır. Millet ve millilik değerinin bireylere küçük yaşlardan itibaren benimsetilmesi gerektiği düşünülmektedir. Sezai Karakoç, millet kavramına Müslümanların tamamı olarak bakmakta ve buna İslam milleti demektedir. Ona göre bir soydan gelenler değil, bir dine inananlar aynı milleti oluşturmaktadır.

4.1.14. Onurlu Olma Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.14. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Onurlu Olma Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Onurlu olma Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	-	
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	79, 80, 81	3
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		3

Tablo 4.14'te Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında onurlu olma değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi (3). Sezai Karakoç'un

düşünce yazılarında onurlu olma değerine toplamda 3 kez yer verilmiştir. Onurlu olma değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Kişilerin olduğu gibi toplumların da onuru vardır. Kişilikli toplumlar, onurlu toplumlardır. Gururla onur karıştırılmamalı. Gurur bir kişinin veya bir toplumun başka bir kişi veya toplumları küçük görmesi, aşağılaması, kendisini değerinden üstün vehmetmesidir. Yani bir vehimden doğar. Oysa onur, başkalarını küçümsemeksizin kendi değerini bilme demektir. Kişiliği korumanın, başkalarının horlamasına meydan açmamanın ve vermemenin yolu onurdan geçer.” (Karakoç, 1980a: 79).

“Toplumların kritik analarında, onları çökertmeyi planlayanlar, onuru hep boş gurur gibi yaftalarlar. Gerçekten onurun temeli olan değerler repertuarı, stoku gittikçe daralıp boşaldığından bu iddiaya inandırmak pek de zor olmaz. Onurdan yoksun edilemeyen kesimleri de boş gurura düşme yönünde kışkırtırlar.” (Karakoç, 1980a: 80).

“Her şeyden önce, bu nevi toplumları yeniden onurlandırmak gerekir. Onur, umut doğuracaktır. Umut da kurtuluşun ilk şartıdır. Yeniden onurlandırma o toplumu öbür toplumlardan ayıran manevi dünyasına dikkati yeniden çekmekle sağlanabilir.” (Karakoç, 1980a: 81).

Onur, Türkçe sözlükte; “İnsanın kendine karşı duyduğu saygı, şeref, öz saygı, haysiyet, izzetinefis” (TDK, 2005: 1505) olarak tanımlanmaktadır. İnsan eşref-i mahlûkattır. Yani insanın, yaratılanların en şerefli ve onurlusu olduğuna inanılmaktadır. İnsanların onurlu olma değerine sahip çıkması ve bunu sürdürmesi gerektiği düşünülmektedir. Sezai Karakoç, kişilerin onurunun olduğu gibi toplumların da onurunun olduğunu belirtmektedir. Ona göre toplumlar; onurlarını yitirmektedirler ve yeniden onurlandırılmalıdır.

4.1.15. Özgürlük Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.15. Sezai Karakoç’un Düşünce Yazılarında Yer Alan Özgürlük Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Özgürlük Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	55	1
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	-	

İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	16	1
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	81, 82	2
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	65, 67, 124	3
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	98	1
İslamın Dirilişi	35	1
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	102, 104	2
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	36	1
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		12

Tablo 4.15'te Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında özgürlük değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Ruhun Dirilişi (1), Makamda (1), Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi (2), Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi (3), Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II (1), İslamın Dirilişi (1), Dirilişin Çevresinde (2), Varolma Savaşı-I (1). Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında özgürlük değerine toplamda 12 kez yer verilmiştir. Özgürlük değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Çağımızı sürükleyen kavramlardan biridir özgürlük. Kelime, Fransız İhtilalinden bu yana büyüsunü yitirmedi. Üst üste gelen iki cihan savaşı, öteden beri Batı'nın tutsağı bulunan ülke insanlarına, kurtuluş umudu verdi. Afrika'da, Asya'da, nice ülkelerin insanları, bu kavramın belki de çok genel havasında gelecek zamanın düşe yakın çizgilerini sezer oldular.” (Karakoç, 1977a: 81).

“İslam, gerçek özgürlüğü bağısladı insana. Din adına, dinsizlik adına eli kolu bağılı insanı, serbest hale getirdi. İnsan, İslamla, bin bir put, tasvir esaretinden kurtuldu. Bugün bile, Avrupa'da birçok kişi Müslüman oluyorsa, inceleyiniz, sebebi, ruhun

selametine kavuşma isteği, yani özgürlük hasretidir. Özgürlük ve İslam, iki mücevher gibi birbirine geçmiş durumda Azerbaycanlının ruhunda; farkında mıyız? Batı Trakya’da sesi bile duyulmayan Türkistan’da vb. ülkelerde, yasaklar içinde mümkün olduğu kadar dinine sarılıyor mü’min. Çünkü: onun özgürlüğün ta kendisi olduğunu biliyor. Ezanların ilahi bir istiklal marşı olduğunu biliyor. Çünkü: kişiliğini, esaret altında da olsa yitirmiyorsa, varlığını sürdürüyorsa, bunu İslama borçlu olduğunu biliyor. Esir Müslüman biliyor ki, bu tutsaklık bir gün sona erecektir. Değil mi ki o müslümandır, bu esaret ne kadar uzun sürerse sürsün muvakkattır. Müslümanın ruhu asla esir edilemez. Ne bahasına olursa olsun, bedeli ne olursa olsun, Müslüman ilk fırsatta, özgürlüğün kavuşmak için zalimlere karşı isyan bayrağını açacaktır.” (Karakoç, 1996c: 98).

“Ekmek mi, özgürlük mü? Dirilişçi olan sen, bu çıkmaz sorunun tuzağına düşemezsin. Senin ekmeğin özgürlüktür. Sen, özgürlüğünü, hakikate bağlanma özgürlüğünü kazanmazsan, yediğin ekmeğin, bir nimet olmaktan çıkacak, zehirli ve haram bir ekmeğin olacaktır.” (Karakoç, 1980c:16).

“Dün de savaştık Batılı ve Kuzeyli istilacılara karşı. Ama o savaş, kendimizi, sürüp gitmekte olan uygarlık düzenimizi korumak içindi. Yani bir bakıma o statükoyu korumak için. Görünüş ne olursa olsun o savaşı kaybettik. Ruh yönünden, zihin yönünden, kültür ve medeniyet yönünden esir olduk. Özgürlüğümüzü yitirdik. Belki biçim yönünden yer yer İslam ülkeleri özgür görünüyor. Gerçekten özgürlük biçim yönünden olduğu kadar öz yönünden de düşünölmeli. Şimdi yeniden uyanma, gerçek özgürlük ve bağımsızlığa erişmek için diriliş bilinci dediğimiz bir bilinç ve sorumluluk duygusuna erme savaşının başlangıç fecrine ayak basmış bulunuyoruz.” (Karakoç, 1977a: 82).

“Özgürlük, gerçek anlamda özgürlük, bir toplumun yaşam andıdır. Bütün değerler bu anttan alırlar geçerlilik güç ve anlamlarını. Gönülleriyle, bütün varlıklarıyla özgürlük andına hayatlarını bağışlamamış kişilerin meydana getirdiği toplumlar, er geç ölüme, yani ölümden de beter olan tutsaklığa mahkum olacaklardır. Bu özgürlük andı, inanmanın bütün içeriğiyle, düşüncenin bütün coşkunluğuyla, kültürle, ekonomik direnmeyle, davranışların en soylu çiçeklenişleriyle beslenmedikçe, bakımsız bir saksıdaki bir salon bitkisi gibi solar. Bu ant, toplumun bütün kesimlerinden sonsuz bir fedakârlık

istemektedir. Bu fedakârlıklardan kaçınanlar, toplumun mezarını kendi elleriyle kazmaktadırlar. Elbet kendi mezarlarını da.” (Karakoç, 1980a: 65).

“Çağımızda özgürlük ve bağımsızlık artık sadece cephelerde korunmuyor. Asıl, bunları koruma savaşı, toplumun içinde, yurdun orasında olmaktadır. Ve bunun da en yoğunu, ruhların can evinde olan savaştır. En kıran kıranası. Bilinç savaşıdır bu savaş. İnanç ve umut savaşı. Kendine güven savaşı. Özgürlüğe ant içmiş gönüllerin hayat damarlarının savaşı.” (Karakoç, 1980a: 67).

“Özgürlük neye yaramaktadır? Özgürlük, öğretinin insana, ruha, benliğe mal edilmesine, yani bağlantının kişilikleşmesine yaramaktadır. Ancak, özgürlükle insan, öğretiyi, ruhunun en derin tabakalarına, duyarlılığını örselemeden indirebilmektedir. Yoksa, öğreti, benliğin yüzeyinde iğreti duracaktır. Ona katılmayacaktır. Eğer, öğreti altınsa, hür olarak onu benimseyiş, (ben)in altınlaşması sonucu doğuracaktır. Yoksa (ben) altınla kaplanmış, sıvanmış da olsa, içinde, altına yabancı, ham özünü korumuş kalacaktır. Bir başka deyişle özgürlük, bir nevi, ruhun, kendini son açılımına götürecektir öğretiyi benimseme yetisi ve tekniğidir. Yani, o, ham (ben)i, olmak istediği gerçek (ben)e götüren bir iksir durumundadır. Bir simya olgusunun aracı ya da olgunlaşma mekanizmasının yeterli iyimserliğidir özgürlük. Hakiki özgürlük, ruh çekirdeğinde gizli aşk esprisini harekete geçiren, onu dışa doğru açan bir ilahi bağıştır. Bir rahmani esintidir. Hakikate doğru götüren Burak ve refreftir. Son sınıra kadar özgürlük, son sınıra kadar aşk, insan ruhunun hakikate doğru olan miracını tamamlar. İçindeki, ruhunun çekirdeğindeki çağrıya uyarak, özgürce giden hakikat öğretisine bağlanmaya giden (ben), bu yolun sonunda, kimliğini bulacaktır böylece.” (Karakoç, 1980a: 124).

“Türkiye’de Necip Fazıl Kısakürek, Mısır’da Seyyid Kutup ve arkadaşları, Pakistan’da Mevdudi, Nedevi ve arkadaşları, Kuzey Afrika’da Malik Bin Nebi ve daha bir çok yazar, düşünür ve şair bu çağın ikinci İslam düşüncesi hareketini yürütmüşler ve İslam insanının kültür, siyaset ve ekonomide batı köleliğinden kurtulması için bir düşünce cihadına yer yer, ülke ülke girişmişlerdir. Bu uğurda hapislere atılmış suikastlara uğramışlar, hatta can verip şehit olmuşlardır.” (Karakoç, 1967d: 35).

“İstiklal mefhumu, tarih boyunca, milletleri ortaya çıkaran şart ve sebeplerin değişmesine uygun olarak yeni manalar kazanmış, bazı hususiyetlerini atmış, bazı unsurlar katmıştır yapısına. Devlet mefhumunun özü olan bu mefhum, milletleri

birbirinden ayıran, bir milletin diğer milletten farkını meydana getiren, milleti doğuran ana sebeplerin ve düşünce, inanış ve davranışların değişmesiyle değişmiş, yeni özler ve biçimler almıştır.” (Karakoç, 1967a: 102).

“İslam, gelişiyse, yeni bir istiklal düşüncesini de birlikte getirmişti. İslam Devleti teknik ve onun istiklali, Müslüman olmayan kişi ve devletlere boyun eğmemesi demektir. İslam Devleti yalnız Allah’ın ve Peygamber’in buyruklarının hakim olması demektir.” (Karakoç, 1967a: 104).

“Unuttuk. Plevne’ yi, Çanakkale’de niçin savaştığımızı, İstiklal Harbi’ni, koca bir devlet sahibi olduğumuzu, her şeyi, her şeyi unuttuk. Sözde bağımsızlığımızı kazandıktan sonra ruhça Batı’ya teslim oluşa karşı tüm milletçe içimize kapanıp direndiğimizi, nice korkular ve azaplar çektiğimizi, nice mistik umutlar ve hayaller içinde çırpındığımızı, bir gün baskıdan kurtulursak mukaddesatımıza dört elle sarılmayı nasıl hasretle beklediğimizi, tüm bunları unuttuk.” (Karakoç, 1996a: 36).

“Putta kul olmak esarettir; Yaratıcı’ ya, Tanrı’ya has ismiyle Allah’a kul olmak hürriyettir. Gerçek hürriyettir. Gerçek anlamda Allah’a kul olmak demek, mutlak hürriyetin sahibi olan Allah’tan hürriyet bağışını alabilmek demektir. Hürriyetin sahibi O; O verebilir hürriyeti. Putsa, bir zincir olarak insanlığın boynuna dolandır ve onu köleleştirir. İnsanları insanlara, halkları halklara köle yapar. Âdetleri âdetlere, örfleri örflere, kanunları kanunlara köle yapar.” (Karakoç, 1974b: 55).

Özgürlük, Türkçe sözlükte; “Herhangi bir kısıtlamaya, zorlamaya bağlı olmaksızın düşünme veya davranma, herhangi bir şarta bağlı olmama durumu, serbesti” (TDK, 2005: 1557) olarak tanımlanmaktadır. Özgürlük kavramını kişinin her istediğini yapması olarak algılamamak gerektiği düşünülmektedir. Özgürlük, bireyin diğer bireylerin hukukunu ihlal etmeden fiillerini gerçekleştirebilmesidir, diye düşünülebilir. Özgürlüğün olduğu ortamlarda insanların düşünce ufku gelişir ve böylece özgür düşünen bireyler maddi ve manevi sahada birçok şey üretir, demek mümkündür. Özgürlüğün olması durumunda bireyin ve toplumun ilerlemesini sağlayacağı, özgürlüğün olmaması durumunda ise bunun bireyi ve toplumu kısıtlayarak onların geri kalmasına neden olacağı düşünülmektedir. Milletimizin özgürlüğe çok önem verdiği söylenebilir. Özgürlük değerine sahip bireylerin yetiştirilmesinin gelecek nesiller açısından oldukça önemli olduğunu söylemek mümkündür. Sezai Karakoç için özgürlük

insanı hayatta tutan temel gıda hükmündedir. Sezai Karakoç, eserlerinde, özgürlük değerinin önemi birçok yerde işlemiştir. Karakoç, puta kul olmayı esaret; Allah'a kul olmayı ise hürriyet olarak görmektedir.

4.1.16. Sabır Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.16. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Sabır Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Sabır Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	10, 11, 12	3
İslam	-	
Yitik Cennet	85	1
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		4

Tablo 4.16'da Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında sabır değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Kıyamet Aşısı (2), Yitik Cennet(1). Sezai Karakoç'un düşünce

yazılarında sabır değerine toplamda 4 kez yer verilmiştir. Sabır değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Neden biz Müslümanların başarıları bu çağda hep kesik kesiktir? Bir yatır sabrına her birimiz, tek tek ulaşamadık da ondan. Çünkü sabır, başarının tohumudur. Eseri verimlendiren, yeşerten, sağ ve diri tutan odur. Bir iş bir dakika önce olmaz, bir dakika sonraya da kalmaz. İşte sabır bu kader sırrına ermektir.” (Karakoç, 1968: 10).

“Sabrın zekâtı cihattır. Cihadı, sabrın dinamiğidir. Müslüman’ın sabrı, pasif sabırlardan, Müslüman’ın tevekkülü ölü tevekküllerden değildir. Müslüman’ın sabrı bir doğum sancısı gibi yeni bir dünyaya gebe dir. Onun sabrı, geçmişin yükü altında ezilmiş ve kıvrılmış olma suskunluğu değil, geleceğe hamile olan bir güven direnişidir.” (Karakoç, 1968: 11).

“Biz ki, sabırlıların mirasçısıyız. Biz ki, sabrın mucizesi Kur’an’ la öğrenenleriz. Peygambere bile önce sabırla dinlemesini, verdiği şifayla ölüyü diriltten vahyin insanlara ulaştırılmasında bile aceleye yer olmadığını öğütleyen Kur’an’ ın usanmaz öğrencileriyiz.” (Karakoç, 1968: 12).

“İhanet, iftira, politik unutkanlık gibi devlet adamının karşılaşacağı bütün haller ve durumlar onun da başına gelecekti. Ve geldi. Ve bütün bu merhalelerde sabır ve irade imtihanını vermesini bilecekti o. Ve bildi.” (Karakoç, 1976c: 85).

Sabır, Türkçe sözlükte; “ Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi, dayanç” (TDK, 2005: 1671) olarak tanımlanmaktadır. Sabrın her konuda önemli olduğu söylenebilir. Atalarımız her zaman sabrı tavsiye etmiştir, demek mümkündür. İslamiyet’in de sabretmeyi öğütlemekte olduğu düşünülmektedir. Günümüz insanının sabır değerine sahip çıkması gerektiği, çünkü gün geçtikçe insanların sabretme konusunda gevşediği düşünülmektedir. Sezai Karakoç, Müslümanları sabrın mirasçısı olarak görmekte ve sabrı pasif bir olay olarak düşünmemektedir.

4.1.17. Sanat Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.17. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Sanat Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Sanat Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	95	1
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	-	
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	46	1
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	67	1
Gündönümü	20, 50, 70	3
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		6

Tablo 4.17’de Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında sanat değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Ruhun Dirilişi (1), İslamın Dirilişi (1), Düşünceler II - Kurumlar (1), Gündönümü (3). Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında sanat değerine toplamda 6 kez yer verilmiştir. Sanat değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Sanat ve bilim bile, Tanrı’ya yaklaştırdıkça kutlu olan insan faaliyetleridir. Ondak uzaklaştırdıkça da, hayvanların masumluluğu yanında, insanı hayvandan aşağı düşüren, “aşağıların aşağısı” na düşüşe uğratan bir vasıta olur.” (Karakoç, 1977b: 20).

“Genel olarak, sanatçı, malzemeye kendini koyarak, esere ulaşır. Süleymaniye’nin bir taşına Mimar Sinan’ın adını kazımaya gerek yoktur. Çünkü bir anlamda Süleymaniye, Sinan’ın ta kendisidir.” (Karakoç, 1977b: 50).

“Çağımızda, ideolojiler ve sistemler, sanat ve edebiyatı bir yayılım aracı ve alanı olarak seçmişlerdir. Diriliş, sanat ve edebiyatı sadece bir araç olarak görmez. Ruhunun bir doğuş planıdır o. Ancak, Dirilişi sadece bu plandan ibaret görmek, çoğulcu gerçeği tekilciliğe indirgemek olur.” (Karakoç, 1977b: 70).

“Sanat, şüphesiz insanın geçimini ve üremesini sağlayan faaliyetlerin üstünde, gaye olmaya daha yakın bir mahiyet taşımaktadır. Ama, Tanrı’nın sanatı önünde insan sanatı fazladan olarak bir şey getirecek değildir. İnsan, bizzat kendisi Tanrı’nın eşsiz sanatından bir örnektir.” (Karakoç, 1974b: 95).

“Sanatı, sadece bir telkin vasıtası olarak da düşünmemek gerekir. Telkin ödevini yapabilmek için bile, sanatın her şeyden önce bir medeniyet fenomeni, tabii bir veri olarak varoluşunu kabul ettirmesi gerektir. Sanat, bir şey için olmadan önce vardır. Kendi varoluş kurallarına ve hayat şartlarına göre var olduktan sonra, topluma ve toplumun ülküsüne yararlı olması söz konusu olur. İnsan gibi.” (Karakoç, 1967d: 46).

“Sinema, çağın getirdiği büyük bir sanattır. 7. sanat denilen sinemayı görmezlikten gelemeyiz. Şiir gibi, mimari gibi, musiki gibi sinema da artık kendi başına bir sanat sayılabilecek geniş etkinliğe kavuşmuş ve bunun sürekli olduğu, aradan geçen yüz yıla yakın bir zaman içinde meydana çıkmıştır.” (Karakoç, 1997b: 67).

Sanat, Türkçe sözlükte; “Bir duygu, tasarı, güzellik vb.nin anlatımında kullanılan yöntemlerin tamamı ve bu anlatım sonucunda ortaya çıkan üstün yaratıcılık” (TDK, 2005: 1695) olarak tanımlanmaktadır. İnsanların duygu ve düşüncelerini farklı yollara başvurarak ifade etmeleri olarak tanımlanabilen sanatın, daha çok özgürlüğün olduğu ortamlarda ortaya çıkan bir değer olduğunu düşünülmektedir. Sanat değerine sahip bireylerin toplum için verimli olabileceği söylenebilir. Sanatın her türlüüne sahip çıkılmasının, bireylerin küçük yaşlardan itibaren sanata yönlendirilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Sezai Karakoç, sanatın insanı Tanrı’ya yakınlaştırdıkça değer kazanacağını belirtmekte ve sanatın sadece bir telkin vasıtası olarak düşünülmemesi gerektiğini söylemektedir.

4.1.18. Sevgi Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.18. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Sevgi Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Sevgi Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	55	1
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	153, 154, 155, 156,	4
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		5

Tablo 4.18'de Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında sevgi değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Yitik Cennet (1), Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi (4). Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında sevgi değerine toplamda 5 kez yer verilmiştir. Sevgi değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Sevgi budur. Seven, sevilene ateşinde yanıp kül olurcasına koşacaktır. Sevginin son noktası bu. Sevgide ebedileşme bu. Sevileni doğrulama ancak böyle gerçekleşir.” (Karakoç, 1976c: 55).

“Yeni’nin annesi sevgidir. Yaradılış da aşktan doğmuştur. Yüreğinde aşk ve sevgi taşımayan insanlar. Yeni bir dünya kuramazlar. Şiddet ve öç, yıkabilir, ama yapamaz. Şiddet, anarşinin, kaosun annesidir. Kozmosu, getiren sevgidir. Yeni bir sevgi akımıyla insanlık kendini yeniler. Acıma, sevginin çocuğudur, zulümse katili. Zulüm, sevgisizlikten, acımasızlıktan doğar. Zulüm, umut ışığını söndürür. Umut ışığını yakan sevgidir.” (Karakoç, 1977a: 153).

“Sevgilerin sevgisi Tanrı sevgisidir. Bütün sevgiler, o sevgi güneşinden varoluş ışığını alırlar. Tanrı için sevmektir asıl sevgi. Bunun dışındakiler, egonun, nefsin açılımları. Nefis şımartma sevgi olamaz. İnsanlık tarihinde, köklü dönüm noktalı, öz değişim dönemleri, sevgi devrimleriyle, sevginin gönülde yeniden dirilişiyle başlamıştır.” (Karakoç, 1977a: 154).

“Gerçek öğretiler, hep sevgi öğretilerdi. Ancak, gerçek sevgiyi, fantezilerle, ya da sevgi görünümü aldatislarla karıştırmamalı. Sevgi gösterisini, sahte sevgiyi, gerçek sevgi sanmamalı. Hasedin, çekememezliğin kökünü kurutan, sevgidir. Affeden, bağışlayan, yine sevgi.” (Karakoç, 1977a: 155).

“Sevgi öğretilerinin temeli olan peygamberlerin öğretilerine, İslam öğretisine, Kur’an öğretisine, onların sevgileriyle Tanrı sevgisine ulaşma yoludur. Doğru yol, gerçek yol. Sevgide dirilmektir, ruhun kurtuluşu. Diriliş bir sevgi devrimidir.” (Karakoç, 1977a: 156).

Sevgi, Türkçe sözlükte “ İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu” (TDK, 2005: 1742) olarak tanımlanmaktadır. Sevginin toplumlara ve insanlara birbirine yakınlaştırdığı düşünülmektedir. Sevgi değerine sahip insanların topluma daha faydalı olacağı söylenebilir. Sevgi değerine sahip insanların daha hızlı bir şekilde birlik ve beraberlik halinde olacağı düşünülmektedir. Sezai Karakoç sevgi öğretilerinin gerçek olduğunu ve ruhun kurtuluşunun sevgide yer aldığını belirtmektedir.

4.1.19.Sorumluluk Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.19. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Sorumluluk Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Sorumluluk Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	106	1
İnsanlığın Dirilişi	148	1
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	60	1
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	96	1
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	96, 130, 131	3
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		7

Tablo 4.19'da Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında sorumluluk değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Yitik Cennet(1), İnsanlığın Dirilişi (1), Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi (1), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II (1), Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II (3). Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında sorumluluk değerine toplamda 7 kez yer verilmiştir. Sorumluluk değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Doğunun ve batının, her konuda olduğu gibi, sorumluluk konusunda da aşırı uçlara giden tutumlarına karşılık, kendine özgü uygarlığının hakikat özünüle yoğrulu

İslam, teoride, kişi ve toplum sorumluluklarını açık ve seçik bir şekilde belirlemiş ve bu iki kesim arasında birbirini kırıcı değil, destekleyici ve verimlendirici sınırlamayı yapabirmiştir.” (Karakoç, 1980a: 60).

“İnanış, aşk, kutsal emanet şuuru ve sorumluluk duygusu, ideal site ve devleti, erdem egemenliğine, mermer ve sırçada yansıyan hakikat medeniyeti ışınlarıyla aydınlanmaya götürür.” (Karakoç, 1976c: 106).

“Özgürlük, diriliş insanı için bir sorumluluktur. Sorumluluk da özgürlük. Diriliş insanı, ancak, Tanrı’ya karşı sorumlu bilir kendini. Başkalarına karşı olan sorumlulukları, ancak bu sorumluluktan doğarlarsa, bağlayıcı olabilirler onun için. Özgürlüksüz sorumluluk doğuran her ideolojiden nefret eder. Tıpkı sorumsuzluk doğuran özgürlükten nefret ettiği gibi.” (Karakoç, 1976b: 148).

“Değil mi ki, sen, milletin kaderini yüklenmişsin, dağları bile omuzlayıp karşına çıksalar, diren. O dağlar pamuk yığınları gibi atılır ilahi kudretle.” (Karakoç, 1996c: 96).

“İnanmış kişi, şuurun, görev üstlenmenin, sorumluluktan kaçmamanın en yüksek derecesine ermiş kişidir. Sahabe, bunun en ideal örneğini vermiştir.” (Karakoç, 1996c: 130).

“Diriliş, inanmış aydınların şuurlanması, sorumluluğunu hissedışı ve yüce görevi üstlenişidir. Diriliş bu yönüyle tarihi bir çağrıdır. Kimi ona koşacak, en büyük manevi mertebeyi kazanacak, kulağını tıkayacak, onu görmek ve işitmek istemeyecektir. Ne mutlu koşa koşa dirilişe gidenlere, dirilişe gelenlere”. (Karakoç, 1996c: 131).

“Kendimize ve çevremize, içimize ve dışımıza karşı sorumluluğumuz, ancak Tanrı’ya karşı sorumluluğumuzla bir anlam kazanacak ve ancak kader çizgisiyle sınırsızlıktan kurtulacaktır. Sınırsız sorumluluk, sorumluluk olmaktan çıkar. Kader sadece sorumluluğu değil sorumluluk dışını da sınırlar.” (Karakoç, 1995b: 96).

Sorumluluk, Türkçe sözlükte; “ Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, sorum, mesuliyet” (TDK, 2005: 1795) olarak tanımlanmaktadır. Sorumluluğun hem bir işi yüklenme hem de bunun sonuçlarına katlanmayı, anlam olarak içerdiği düşünülmektedir. İnsanın sorumluluk sahibi olması gerektiği söylenebilir. Kendine, ailesine, çevresine, içinde

bulunduğu topluma karşı sorumluluk hisseden insanların geleceği inşa edeceklerine inanılmaktadır. Sezai Karakoç'a göre insanlar önce Tanrı'ya karşı kendilerini sorumlu hissetmelidirler. Ona göre sorumluluktan kaçmamanın en yüksek derecesine ermiş kişi inanmış kişidir.

4.1.20. Şehit Olma Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.20. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Şehit Olma Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Şehit Olma Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	142	1
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	-	
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	112	1
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	125, 217, 219	3
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		5

Tablo 4.20'de Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında şehitlik değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Ruhun Dirilişi (1), Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II

(1), Dirilişin Çevresinde (3). Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında şehitlik değerine toplamda 5 defa yer verilmiştir. Şehitlik değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Öteki dünyanın varlığına şahit gösterilecek bir dördüncü grup da şehitlerdir. İslam'ın şehitliğe verdiği önem, öteki dünyanın varlığına ama inanıştan ileri gelmektedir. Her çağda, her yüzyılda, insanlar Allah inancı uğruna can verdiler, savaşlarda öldüler. Gülerek ölüme gittiler. Bunlar mı bir yanılığ içindeydiler, yoksa boğazlarına kadar yanlışa, şehvete, kendi fayda ve çıkarına gömülenler, ülküden yoksun kişiler mi? Şehvetten, dünya ve toprak alakalarından, hatta çocuklarından ve işinden uzaklaşarak yalnız Allah aşkı, peygamber sevgisi ve öteki dünya inancı içinde, bu ülkü hayatına kendilerini adayarak ölenler gülümseyerek can verenler, akıl sahiplerince, şüphesiz boğazlarına kadar dünya hırslarına batmış kişilerden daha çok hayata yakındılar.” (Karakoç, 1974b: 142).

“İslam düşüncesi ve ülküsü artık ayağa kalkmış ve büyük bağımsızlık savaşını açmıştır. Elbet şehit verilecektir. Ama her şehide karşılık İslam saflarına bir melek ordusu katılacaktır. Her şehidin yere düşmesi ortalığı bir şimşek gibi aydınlatacak ve o şimşegin şiddetinden düşmanın bir ordusu kahrolacaktır.” (Karakoç, 1967a: 125).

“Son sözü hep şehit söyler. Çünkü o kanıyla konuşur. O susar ve kâinat susar; onun biçimine giren ölüm konuşur. Ölüm de, öyle bir sonsuzluk konuğudur ki onun sözlerini fanilik şartlarına batmış boğulmuş dünya çağları değiştiremez.” (Karakoç, 1967a: 217).

“Evet; şehit; âdeti üzere, son sözü söyledi. Fakat bu bir bakıma ilk sözdür. Her Müslüman'ın, her Müslüman Türk'ün, her idealistin bu şehit gibi olması, ölmeden önce ölüp, şehit olamadan önce şehit olması gerekir.” (Karakoç, 1967a: 219).

“Savaşı görüp dönenler gazilik, dönemeyenler şehitlik derecelerini kazanırlar İslam toplumunda. Ki bunlar gerçekten erişilmez manevi mükâfatlar ve manevi derecelerdir. Ne ün, ne maddi menfaat, ne dünya makamları bunların yerini tutabilir. Çünkü bu ödüller, insanların değil, Tanrı'nın verdiği ödüllerdir. İlahi kattan gelen bu değerlendirmeleri silecek hiçbir güç, hiçbir bilgi yoktur.” (Karakoç, 1996b: 112).

Şehit, Türkçe sözlükte “Kutsal bir ülkü veya inanç uğrunda ölen kimse” (TDK, 2005: 1855) olarak tanımlanmaktadır. Şehitlik kavramının özellikle Müslümanlar için çok önemli olduğu düşünülmektedir. Çünkü Müslüman inancı uğrunda canından ve

dünyevi her şeyden vazgeçerek şehit olmaktadır. İslam düşüncesinde şehitlik, Allah yolunda canından olmaktır. Sezai Karakoç şehitliği ödül olarak görmektedir. Ona göre son sözü hep şehit söylemektedir.

4.1.21.Tarihsel Miras Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.21. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Tarihsel Miras Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Tarihsel Miras Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	46	1
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçişi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	27	1
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	10	1
İslamın Dirilişi	27	1
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	7	1
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	209	1
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	48	1
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		7

Tablo 4.21'de Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında tarihsel miras değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Yitik Cennet(1), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III (1), Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II (1), İslamın Dirilişi (1), İslâm

Toplumunun Ekonomik Strüktürü (1), Dirilişin Çevresinde (1), Varolma Savaşı-I (1). Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında tarihsel miras değerine toplamda 7 kez yer verilmiştir. Tarihsel miras değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Yeni nesillere geçmişi çok iyi öğretmeli, sevdirmeli, geçmişin bütün değerlerini can ve gönülden benimsetmeliyiz. Çağımızı da, adeta, her anını değerlendirircesine veriletmeliyiz. Tüm yeteneklere ve değerlere sahip çıkmalıyız. Ancak böylelikle bir diriliş, ruhların ve zihinlerin mutlu ve gerçek devrimi ufukta belirebilir.” (Karakoç, 1995c: 27).

“Osmanlı Devleti’nden sonra, geçmişi inkâr ve reddetmeden, her alanda yeni bir diriliş hareketine girişmek, maddi alanda olduğu kadar manevi ve kültürel alanda da bu dirilişi gerçekleştirmek gerekirken, tam bir hiçlik ve yokluğa gömülür gibi tarihten soyutlanış, insanımızı böyle bir manevi boşluğa yuvarladı ki, yarım hürriyetin ve yarım yamalak onarımların çağı olan demokrasi döneminde de, gerek geçmişten günümüze kadar yaşamını gizli açık, legal illegal sürdürmüş manevi çalışmalar olsun, gerek yeni dönemlerde doğmuş olanlar olsun, gelen nesillerce gerçekleriyle anlaşılacak imkana erişememişlerdir.” (Karakoç, 1996c: 10).

“Üniversitelerde ve özel kuruluşlarda, tarihi mirasın bugüne mal edilmesinin çok küçük çaptaki çalışması bile, müsteşriklerin, kültürümüzün düşmanı uzmanların yönetiminde, en azından açtıkları çığırın doğrultusunda olduğu düşünülünce, düşüncedeki ölü durumumuzun apaçık sebebi ortaya çıkar.” (Karakoç, 1967d: 27).

“İslam toplumunun iktisat iç-yapısı hakkında İslam düşüncesinin altın döneminde yazılan klasik eserlerin günümüz literatürüne getirememiş bulunduğumuzdan, bugün, İslam ülkelerinde üzerinde durulan iktisat ilmi, doğrudan doğruya batı iktisat teorilerinin bir tekrarı olmaktan, iktisadi olayların batı iktisat postullarıyla inceleme ve yorumlamadan öteye gitmemektedir.” (Karakoç, 1967c: 7).

“Süleymaniye, sadece mimarının kafasından geçenden ibaret olmadığı gibi, sadece çizilen projesinden, hatta taş ve tuğlalarla örülüp bittiği andaki durumundan da ibaret değildir. Süleymaniye, asıl, zamana karşı fizik dayanıklılığını gösterdiğinde ve daha da önemlisi insanların estetik ve ruhi ihtiyaçlarına sürekli bir şekilde cevap verebilme imtihanından başarıyla geçtikten sonra Süleymaniye olmuştur. Fakat öyle bir Süleymaniye ki, baştan beri buydu, bu Süleymaniye’ydi adeta.” (Karakoç, 1976c: 46).

“Ayasofya doğudadır ve doğuya aittir. Onda, batının ve batı dini olan Hıristiyanlığın ne hakkı vardır? Ona batının ambargo koymaya ve onu müze adı altında abluka altına almaya ne hakkı vardır. O, bu haliyle, kolları bağlı durumuyla, doğunun zincire vuruluşunu sembolleştirmektedir. Ama Asya başkaldırmıştır. Doğu başkaldırmıştır. İslam batının ve komünizmin karşısında dimdik ayaktadır.” (Karakoç, 1967a: 209).

“Tarihten ve toplum ruhundan kopuk eğitimin bomboş bıraktığı gençlik ruhu, dışa, susamış bir gözle bakar oldu. Bunu bilen Avrupalılar, kendi içlerinde tertipledikleri ufak oyunların, hemen taklit edileceğini kestirdi. Anarşi ve terör tohumları böylece kolaylıkla saçıldı toplumun içine.” (Karakoç, 1997c: 48).

Tarihsel Miras dendiğinde tarihsel ve miras sözcüklerini incelemek gerekmektedir. Türkçe sözlükte: tarihsel; “Tarihe dair, tarihle ilgili, tarihi” (TDK, 2005: 1908), miras ise; “Bir neslin kendinden sonra gelen nesle bıraktığı şey” (TDK, 2005: 1400) olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlardan yola çıkıldığında tarihsel miras, tarih boyunca atalarımızın bıraktığı şeyler, olarak tanımlamak mümkündür. Atalarımızın bıraktığı tarihsel mirasın farkında olmanın ve bu değeri muhafaza etmenin gerekli olduğu düşünülmektedir. Tarihsel miras değerine sahip çıkan toplumların geleceğe emin adımlarla ilerleyeceği söylenebilir. Kendi tarihsel mirasını terk edip hakikati başkalarının tarihsel mirasında arayanların yavaş yavaş sömürgeleşeceği ve özünü kaybederek taklitçi olacağı düşünülmektedir. Sezai Karakoç, tarihsel mirasımıza sahip çıkmayı, geçmişi inkâr etmemeyi öğütlemektedir. Ona göre tarihsel mirasına sahip çıkmayan toplumlarda taklitçi gençler ile bunun yanında anarşi ve terör görülmektedir.

4.1.22. Ümitli Olma Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.22. Sezai Karakoç’un Düşünce Yazılarında Yer Alan Ümitli Olma Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Ümitli Olma Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	28, 142	2
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	

Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	24, 94	2
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçiş	10	1
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	80	1
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	17, 18, 120	3
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	14	1
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	13, 40	2
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Diriliş	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Âmentüsü	16, 17	2
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	51, 52	2
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		16

Tablo 4.22’de Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında ümitli olma değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Yitik Cennet(2), Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi (2), Çağ ve İlham III - Yazgı Seçiş (1), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I (1), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II (3), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III (1), Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I(2), Diriliş Neslinin Âmentüsü (2), Gündönümü (2). Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında ümitli olma değerine toplamda 16 kez yer verilmiştir. Ümitli olma değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Gelecek zaman, önceden tahmin edilen çizgilerde gelişse bile, çizginin içine yerleşecek yorum, çizgide belirecek anlam, çizgiyi titretecek şiddet, tarihi şartlayacak kader aynı olmayacaktır. Öyleyse, çağın kötümserliğe, bungunluğa götüren ağır şartlarının altında umutsuzluğa düşmeyelim.” (Karakoç, 1977a: 24).

“Yanlışa, yalana, çirkine, kötüye verilen mühlet, bağışlanan etki süresi gerçeğin doğrunun, iyinin ve güzelin ortaya çıkışıyla dolmuş olacaktır. Medeniyetimizin, iyilik, güzellik, doğruluk, gerçeklik eserlerini geçmişte olduğu gibi vermeye, umut anıtlarını

dikmeye ve yükseltmeye çalıştıkça, karşıtlarının yıkılıp devrileceği, etkisiz hale gelecekleri gün ve saat gelip çatmış olacaktır.” (Karakoç, 1977a: 94).

“Umutsuzluğun en belirlediği yerde umut belirir. Sınır aşıldığında tersine dönüşülür. İnsanlık komedyası sona erer, ve perde yeniden açılır. Hakikat yeniden sahneye koyar kendini.” (Karakoç, 1980a: 10).

“Bütün bunlara rağmen, ümitsizliğe gerek yok. Allah’ın planı, insanların planını her zaman aşmış ve yok etmiştir. Allah’ın takdiri, insanların hilelerini çöktürmüştür. Buna güvenerek savaşımızı sürdüreceğiz. Kültürümüzün ve medeniyetimizin yeniden doğuşuna çalışacağız. Ve onun doğuşunu ve dirilişini göreceğiz.” (Karakoç, 1995a: 80).

“Biz Müslümanlar, çağımızda, zaman zaman iyice kararın tabloya bakıp da ürkmemeli ve umudumuzu yitirmemeliyiz. Umut sofrası ne kadar fakir bir görünüşte olursa olsun, imkanlar mutfağı ve kileri yine de zengindir.” (Karakoç, 1995b: 17).

“Umudunuz kırılmasın Müslümanlar! Bu topraklar daima pozitifte gebedir. Ne kadar menfi tohumlar atılırsa atılsın, tevhidin ve İslam’ın boy verdiği ve öteden beri verimlendirdiği bu toprak o zakkum tohumlarını çürütecektir eninde sonunda. Batı akını durdurulup yeniden Hakkın tohumları ekilmeye başlandığında, kararmış ufukların gümüşte bir fecir gibi yeniden yeniye aydınlandığı görülecektir.” (Karakoç, 1995b: 18).

“Kim ne derse desin, İslam’ın muştı medeniyeti yeniden doğacak bu kararmış dünya ufkunda. Ne Sibiryaya buzulları, ne Çin Seddi, ne yıldızlara ulaşan nükleer silah gücü engel olabilecektir. Muştularımızın insan kalbine işlemesine.” (Karakoç, 1995b: 120).

“Evet, bu gece kıyamete kadar sürmeyecek, hakikatin ışığı parlayacak, insan medeniyetinin yeni büyük gündüzü tekrar kendini gösterecektir.” (Karakoç, 1995c: 14).

“Halk, henüz tüm yitirilmemiştir. Ruhundaki safiyet, samimilik, hala alnında parlıyor. Bu, gelecek için bir garanti değilse de ümidin kesilmemesi için bir dayanaktır. Zaten, idealist insan için Allah’tan ümidi kesmek mümkün değildir. Temel, Allah’tan umutlanmak olduğuna göre, şartlar nice ağır olursa olsun insanlardan da, toplumlardan da umudu kesmemek gerekir. Allah’ın izniyle, bütün gücümüzle çalışıp manevi ve maddi bütün güçlerimizi seferber edip yoz gidişi durduracağız. Halkı gerçek yöne, diriliş yönüne çevireceğiz, döndüreceğiz.” (Karakoç, 1996b: 13).

“Müslüman, acı gerçekleri görüp umutsuzluğa kapılma. Tüm umutsuzlukları yarıp, insanlık için gerçek kurtuluşu ilan et, onu İslam’da ara ve bul. Geçmişteki kültür ve medeniyetimiz, edebiyatımız, ahlak ve yaşantımız, sonsuz bir kaynaktır. Doğu’yu, Batı’yı iyi tanı, fakat kendin ol.” (Karakoç, 1996b: 40).

“Her çağda, şartlar ne kadar ağır ve umutsuz olursa olsun inananlar için bir Nuh’un gemisi vardır. İnananlar ona sığınır ve onu felaketlerin yatıştığı veya erişemediği, trajik çizgilerin durgunlaştığı bir yere ulaştırılabilirse kurtuluş yeniden başlayacak demektir. Her çağda her uygarlık ve her inanç grubu için böyle bir “diriliş” umudu vardır.” (Karakoç, 1976c: 28).

“Korku, muştu, umutsuzluk, umut beklenen, beklenmeyen, güç ve kolay, nelerle çevrilidir bir uygarlığı dirilme yükümlüleri ve sorumluları, bir bir ışığa çıkar oldu, dirilişçi bir zihnin araştırması sonucunda. Yanlış anlaşılmalı. Peygamberler misyonu, bu denemeye bir medeniyet sosyolojisi veya filozofisine indirgenmek istenmiyor. Belki, tam tersine, medeniyet düşüncesi, felsefesi, sosyolojisi veya antropolojisi, o misyon tabakasına yükseltmekle oran ruh ve soluk alabilir denmesine yol açma amacı güdüldü.” (Karakoç, 1976c: 142).

“Mermer çok sertmiş, fırtınalar kopuyormuş, yağmur, kar durmadan atıştırıyormuş, gerçek sanat eri olan bir heykeltıraş için bütün bunlar ne ifade eder? Bir mimar için bunlar nereye kadar engel olabilir? Şiir yazamaması için aç bırakılan, hapsedilen, tehdit edilen bir şair için bu düşmanca tutumlar ne dereceye kadar etkili olabilir? Eğer o mimar, o heykeltıraş, o ressam, o şair içindeki eser verme ateşini harlı tutmakta ise.” (Karakoç, 1977b: 51).

“En umutsuz durumda, kavmi, sulara gömülen, hazreti Nuh bile ilerde tekrar gerçek insanlığı ve hakikat uygarlığımı gerçekleştirecek kadar bir minyatür inanmışlar topluluğunu, kurtuluş gemisine alabilmişti.” (Karakoç, 1977b: 52).

“Tanrı’dan korkarım. Sürekli olarak korkarım. Ama aynı zamanda benim tek umut kaynağım da yalnız odur. Ondan korkar, ona sığınırım. Gazabından, kızgınlığından, öç almasından yine kendisinden sığınırım. Çünkü beni ancak onun affı, merhameti kurtarabilir. Allah’ın rahmet ve affından hiçbir zaman ümidimi kesmem. Akli durduran bir büyüklükte düşünürüm bu rahmeti. Yine de bu beni korkudan azat edemez.” (Karakoç, 1976a: 16).

“Bir gün gelecek, yine yüce İslam milleti, bilinçlenecektir. Nerelerden nerelere geldiğini öğrenecek ve onu uyandıracaktır. Buna en büyük bir inançla inanıyorum.” (Karakoç, 1976a: 17).

Ümitli olmayı, ümit sahibi olmak, olarak tanımlamak mümkündür. İnsanın, her ne koşulda olursa olsun ümidini kesmemesi gerektiği yani ümitli olması gerektiği düşünülmektedir. Geçmişten beri atalarımız ümitli olmanın önemli olduğunu bize öğütlemektedir. Sezai Karakoç, sürekli ümitli olmayı, en kötü anlardan sonra bile aydınlığın olacağını belirtmektedir. Onun her zaman bir diriliş ümidi vardır.

4.2. DOĞRUDAN DİNİ DEĞERLER

4.2.1. Allah İnancı Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.23. Sezai Karakoç’un Düşünce Yazılarında Yer Alan Allah İnancı Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Allah İnancı Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	45, 102, 103, 171	4
Kıyamet Aşısı	40	1
İslam	13	1
Yitik Cennet	-	
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	24	1
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	25	1
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	46	1
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	12, 19	2
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	

Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		11

Tablo 4.23'te Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında Allah inancı değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Ruhun Dirilişi (4), Kıyamet Aşısı (1), İslam (1), Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı(1), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I (1), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II (1), Gündönümü (2). Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında Allah inancı değerine toplamda 11 kez yer verilmiştir. Allah inancı değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Allah inancı, insanlığın temel taşıdır; bu taşla oynayan insan kaderinin en trajik sayfasını açıyor demektir. Allah inancı, metafizik inancıN merkezi ve ruhun sonsuz huzur, güven ve mutluluk kaynağıdır. Ruh, susuzluğunun giderileceği tek kaynak. Çeşmelerin çeşmesi, baş çeşme.” (Karakoç, 1995a: 25).

“Ebedi ve ezeli tek Tanrı olan Allah'a inanmak, insanüstü varlıklar olan meleklerle inancı, Tanrının kitaplarına ve peygamberlerine, öteki dünyaya, hesaba, kadere ve her şeyin Allah'ın kudreti dahilinde vuku bulduğuna inanmayı, en yüce ahlakla donanmayı, en güzel ibadetleri yerine getirerek yaratıkların en üstünü olmayı, yeryüzünün; Allah'ın halifesi olarak anlamca ve maddi planda da ihya etmeyi insana nasip eden temel prensip, hilkati ayakta tutan eskimez hakikat cevheridir.” (Karakoç, 1995b: 46).

“İslam, eşya ve insan kültürünün karşısına konulmalı. Allah'a inanma yeniden insanlığa anlatılmalıdır. Eşya ve insanın Allah'ın yarattığı ve kulu olduğu gerçeği yeni baştan insanlığa gösterilmeli, İnsan yeni yeni zulümlerden korunmalı; İslam erdem ve ahlakında, ilahi aşktan yeni bir insanlığın kurulması için Müslüman aydınlar en yüksek derecede seslerini yükseltmelidirler.” (Karakoç, 1974a: 24).

“İnsan, Allah'a inancını yenilemeli, tazelemelidir. Bir alışkanlık gibi değil. Bir töre gibi bile değil. Bir mirastır bu ama, bir miras gibi de değil. Sanki, ilk ve son insan kendisiymiş gibi, Allah'a inancını tazelemelidir insan.” (Karakoç, 1974b: 45).

“Şu dünya hayatında sahip olup olabileceğimiz en büyük müjde, Allah'ın varlığıdır. İnsanların birbirine taşıyabilecekleri en büyük müjde budur. Hatta denebilir

ki, tek müjde budur. Çünkü öbür bütün müjdelere bu müjde bağlı. Ben bir insana bir konuda, diyelim ki maddi bir konuda bir müjde götürsem, o müjdenin bir anlam ifade etmesi için, gerçekleşmesi; gerçekleşmesi için de İlahi takdire doğru gelmesi gerekir. Bu da Allah'ın varlığı ile olan bir şey.” (Karakoç, 1974b: 102).

“Allah'a tam anlamıyla inanma, onun her yerde ve zamanda hazır olduğuna inanma, onun her şeyi gördüğüne ve her sözü işittiğine inanma, onun bir işi yapma veya bir şeyden kaçınma gücünü bize veren olduğuna inanma ve bu inancın bir insandan başka bir insana taşınması, ulaştırılması, insana ve insanlığı ayakta tutacak tek ilkedir. Bu ilke insanlığa göklerin müjdesidir.” (Karakoç, 1974b: 103).

“İslam yeniden çiçeklenecek ve dünyanın kurtarıcısı olacaktır. Dünyanın kurtuluş dini odur. Tek Allah vardır. İnsanlar yalnız ona tapar. İnsan insanın önünde eğilmez. İnsanlar birbirlerine ancak Allah'ın buyrukları çerçevesinde kardeşçe buyurabilir ve yardımcı olurlar.” (Karakoç, 1974b: 171).

“Müslüman ışığa batmış bir kitap gibi Allah huzurunda olmaya batmıştır. Eşya, dünya, toprak, gök ve insan onun sesiyle ve varlığıyla dolu, onun dileğiyle ve gücüyle ayakta durmaktadır. Her an bunu duyandır Müslüman. Onu her an görüyormuşçasına ve onun tarafından her an görüldüğünü duyuyormuşçasına ona inanmak: işte Müslüman bu inancı taşıyandır.” (Karakoç, 1968: 40).

“Varlık Allah'la başlıyor. Var olmayı ancak onunla açıklayabiliyoruz. Çünkü: tek başına olabilecek bir O vardır. Var olmamayı da var eden odur. Ama var olmamak, ona uzanmak gücünde değil. İnsan ve eşya ise, hem yokluğa, hem varlığa şartlı, ayarlı.” (Karakoç, 1967b: 13).

“Battığımız çirkeften kurtulmak için hep birden Allah'ın ipine sarılalım kardeşlerim! Med ve cezir çırpınışından, kuşku, korku ve umutsuzluk çırpınışından bizi (temkin) sularına erdirecek yalnız bu olacaktır. Sürekli gece, sürekli kış, sürekli ölüm yoktur. Her an diriliş şafağının eşiğinde bulunuyoruz. Yeter ki sırları kurcalamasını, aramasını bilelim. Gönüllerin birleşip hakikate dönüşünden, ayın güneşe çevrilmesi mucizesi gerçekleşecektir. Nefis kaygılarımızı bırakarak kutlu toplumun varoluşunda fenaya, oradan da Allah'ın varlığında bekaya yönelelim.” (Karakoç, 1977b: 12).

“Allah, insanı, kendisine tapması için yarattığını açıklıyor kutsal kitabında. Yarattığı sebebinin arayan insan sorunun cevabını burada bulacaktır. Varoluş hikmeti,

Allah'a tapmasıdır insanoğlunun. Bütün öbür oluşumlar, bunun hazırlığından ibaret.” (Karakoç, 1977b: 19).

Allah, Türkçe sözlükte; “Kainatta var olan her şeyi yaratan, koruyucusu olan, ek, yüce ve üstün varlık, Yaratan, Tanrı, Rab, Mevla” (TDK, 2005: 77) olarak tanımlanmaktadır. Allah inancı değerinin bireylerin iyi insanlar olmaları açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Çünkü Allah inancına sahip bireylerin O'nun emirlerini yerine getirmeye, yasaklarından ise sakınmaya çalışacakları düşünülmektedir. Çocuklara Allah'tan korkmaları öğretilmemeli, onlara Allah'ı sevme öğretilmelidir. Sezai Karakoç var olmayı ancak Allah ile açıklayabileceğini ve insanın varoluş hikmetinin Allah'a tapınmak olduğunu belirtmektedir.

4.2.2. Ahiret İnancı Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.24. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Ahiret İnancı Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Ahiret İnancı Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	110, 125, 126, 127, 131, 135, 136, 156, 172,	9
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	-	
Yitik Cennet	128	1
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	84	1
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	64, 67, 72	3
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	45	1
Dirilişin Çevresinde	7	1
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	39	1

Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	87	1
TOPLAM		18

Tablo 4.24’te Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında ahiret inancı değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Ruhun Dirilişi (9), Yitik Cennet (1), Makamda(1), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II (3), Gündönümü (1), Dirilişin Çevresinde (1), Çağdaş Batı Düşüncesinden (1), Diriliş Muştusu(1). Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında ahiret inancı değerine toplamda 18 kez yer verilmiştir. Ahiret inancı değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Ahiret inancını inkar edenler sanırlar ki bu red, ilk kez modern çağlarda insanların vardığı bir aşamanın özelliğidir. Oysa, inkar da inanç gibi kadim çağlardan bu yana mevcut bir psikolojik haldir insanda. İnkârı, hem mantık silsilesi, hem tarihi gerçeklik çerçevesinde inançtan sonraya koymak doğrudur.” (Karakoç, 1995b: 67).

“Bu dünyanın eksikliği, bize, başka bir dünyanın, mükemmel bir dünyanın varlığını hal diliyle söylüyor. Her türlü değişim, değişmeliğe işaret ediyor, anlayan için. Kırık dökük çizgiler, armonilerin armonine, geometrilerin geometrisine götürüyor bizi. Mimari, şiir, müzik, sanatların her biri insanoğluna, seslerin, çizgilerin, sözlerin ideal dünyasından armağan getirdiğinde asıl ruhumuz özlediği edebi ve gerçek âlemi, estetiği mutlakın ölçüleriyle oluşturmuş dünyayı hatırlatmış ve aratmış olmaz mı?” (Karakoç, 1995b: 64).

“Öte dünya, ölümsüzlük ülkesi, kırık dökük çizgilerin düzelip sonsuzca uzadığı âlem. Sevinci tam sevinç, azabı tam azap olan dünya algılarımızın sürekliliği yaşadığı dünya. İyi, doğru ve güzelin, ödül ve cezanın mutlak ölçülere varıp birbiriyle bütünleştiği âlem.” (Karakoç, 1995b: 72).

“Ahiret inancı, teorik bir inançtan çıkarak yaşanır olmalı. Onu bilmek yeterli olmamalı. İnanmak, bilmeyi aşkın bir ruh halidir. Ona yaşamak da dâhildir. İnanç, yaşanan bir bilgiyle birliktedir. Bugün, çarpık biçimleri yaygındır bu inancın. Tersine çevrilmiş şekilleri. Dünyaya inanmak, iki kat, üç kat olmuştur, ahretin inkârı yüzünden”. (Karakoç, 1980b: 87).

“Ölümü anma, hayatı onun süzgecinden sürekli olarak geçirme, ölüm bağıntısından özgür kılar, ölümden öteki gerçek özgürlükle özgür kılar insanı. Ölüm, böyle bir kişi için, bir engel, bir perde değildir. Ölümü aşmış kişidir o. Ölümün ötesinden aldığı güçle hayattan daha güçlü gibi görünen ölümü yenmiştir o.” (Karakoç, 1977b: 45).

“İnsan bu kadar acıyla ölür. Bir kere daha dirilmek için. Kötüyse ateşe dayanabilmek için. İyiyse karşılığını alırken, sevinçten ve neşeden ölmek için. Öbür aradın şartlarına dayanabilmek için demek ki, sıkı bir imtihandan geçmek gerek. İşte bu imtihan ölümdür.” (Karakoç, 1967a: 7).

“Görünmeyen dünya bir gün varlıkların ölümünden sonraki yaşamları soru, bence bizzat Tanrı sorusundan, belki de, daha anlamlı ve daha derindir. Çünkü: “Tanrı” kelimesi öylesine belirsizdir ki, önemsizlikle, kolaylıkla örtülebilir.” (Karakoç, 1997a: 39).

“Özgürlüğünü, mahşer bilinciyle kazanacaksın. Kıyamet alameti, ruhu (ve ruhum! Seni), aldatmamalıdır. Onlar, (artık her şey bitti) psikolojisi ve melankolisi için bahane olmamalı. Tam tersine, bir uyarı gibi, ruhu (ve ey ruhum seni!) kamçılmalıdır. Büyük ve afaki kıyamet ve mahşerin zamanı bir sır, bir gayb sırrı olduğuna ve ondaki yakınlık ve uzaklığın bizim ömrümüzdeki yakınlık ve kısalıkla karşılaştırılması mümkün olmadığına göre, beliren alametler, senin, kıyametin ana kaynağı olan kötülük ve inkarla savaşmanı bilemelidir.” (Karakoç, 1980c: 84).

“Cennetin kapıları, rahmet kapılarıdır. Rahmet kapılarından bir kapıdır Hazreti İsa da. “ Rahmetim gazabımı geçti.” diyor Allah. Peygamberlerin gelişiyile, mesajının gönderilişiyile, rahmet kazandı yarışı gazaba karşı. Cehennemden yedi kapısını, cennetin kapıları bu yarışta birer bire kaparlar.” (Karakoç, 1976c: 128).

“Öteki dünyanın, her birimiz için gelecek olan yeni bir dünyanın inkarı insanı, nereden geldiği ve niçin geldiği ve nereye gittiği ve niçin gittiği bilinmeyen bir varlık yapacaktır. Ya da yokluktan gelip yokluğa giden iki yokluk arasında bir parlayıp sönen bir geçici varlık ışığı.” (Karakoç, 1974b: 110).

“Bu dünyanın bir sonu olduğuna, öteki dünyanın varlığına, insanın öldükten sonra yeniden dirilerek hesap vereceğine, iyi ve kötü davranışlarının değerlendirilerek mutluluk yurdu cennette mükafatlandırılacağına veya ceza yurdu cehennemde

cezalandırılacağına inanmak, İslam'ın temel inançlarından biridir, ve bunun inkarı insanı Müslüman olmaktan çıkarmaktadır.” (Karakoç, 1974b: 125).

“Cennet, altın sarısı bir buğday tarlası gibi, iyilik ekicilerin yüzünü güldürecektir. Cehennem de kötülük ekicilerine zakkumdan ateş yemişlerini verecektir.” (Karakoç, 1974b: 126).

“Ölümden sonra dirilmeye inanma, İslam'ın temel inançlarındanıdır. Buna inanmayan insan Müslüman olamaz. Kur'an-ı Kerim baştan sona insanın öldükten sonra yeniden dirileceği inancını belirten ayetlerle doludur. Yaşadığımız dünyanın içinde bulunduğumuz evrenin bir sonu vardır. Kıyamet sureleri bunu ilahi vahyin şanıyla oranlı bir belagat yüceliğiyle gözler önünde canlandırır.” (Karakoç, 1974b: 127).

“Ölümden sonra dirilme, fizik dünyanın son bulmasından sonra yeniden, fizik ve fizikötesi anlamda yeni baştan var olma demektir. Daha üstün ve kesin bir hayat için var olma.” (Karakoç, 1974b: 131).

“Bütün özlenen aşınaların insanın çevresini alacağı, gurbetin ortadan kalkacağı yer oradadır. Ve bu cennettir. Cennet, ilahi neşenin son vücut kazanması, gerçekleşimi, canlanmasıdır. İnsan, yüce hallerinde cennete doğru atılımlar yapan üstün yaratıktır.” (Karakoç, 1974b: 135).

“Bu dünya şartlarıyla öbür dünya şartlarını mutlak şiddet farkıyla ayırmak mümkündür. Cennette, mutlak sevinç yaşanan sevincin son sınırı vardır. Güzelliğin, iyiliğin, doğruluğun altın oranda birleştiği ve insana ebedi hayat olduğu o yer orası.” (Karakoç, 1974b: 136).

“Ölümden sonrasını inkar edenlerin psikolojisinin temelini olayların gelişmesindeki zincir alışkanlığı meydana getiriyor. Biraz daha aç kalırsak, bir olay öbürünün sonucu olarak doğuyor. Bu bakımdan geçmişe inanan insan, geleceğin de ancak aynı olan zincirinin kesilmeksizin devamına bağlı olduğunu düşünüyor. Ölümse bu akışı kırdığından yeni bir başlayışı, inkarcı, artık yaşanan hayattan çıkaramıyor. Ölümün bu kesici, ve kırıcı özelliğini bir son gibi düşünüyor ve ona göre perde düşüyor ve piyes bitiyor.” (Karakoç, 1974b: 156).

“Evet, ölümden sonra bir diriliş vardır ve öldükten sonra dirilenlerin bir toplumu olacaktır. İşte insanlar bu dünyada ister yalnız başlarına yaşasınlar, ister kendilerine

elverişli veya elverişsiz bir topluluk içinde bulunsunlar, o dünyada kendilerine uygun bir toplumun içine katılacaklar ve onlarla birlikte layık oldukları hayata yeniden kavuşacaklardır. Evet, ilerde büyük mahşeri insanlık toplulukları oluşacaktır. İnsanlığın sonu, daha büyük ve ebedi bir insanlığa dönüşmektir, toza toprağa dönüşmek değil.” (Karakoç, 1974b: 172).

Ahret, Türkçe sözlükte; “Dinin inanışa göre insanın öldükten sonra dirilip sonsuza dek kalacağı ve Tanrı’ya hesap vereceği yer, öbür dünya” (TDK, 2005: 42) olarak tanımlanmaktadır. İslamiyet’te insanların öldükten sonra ahirette dirileceğine inanılmaktadır. Bu inancın, Müslümanların dünyadaki davranışlarını etkilediği düşünülmektedir. İslam dininde dünyada yapılan davranışlara göre cennete veya cehenneme gidileceğine inanılmaktadır. Ahiret inancı değerinin küçük yaşlardan itibaren bireylere benimsetilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Sezai Karakoç ahireti daha üstün ve kesin bir hayat olarak nitelendirmektedir. Ona göre öldükten sonra dirilenlerin de bir toplumu olacaktır.

4.2.3. İbadet Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.25. Sezai Karakoç’un Düşünce Yazılarında Yer Alan İbadet Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	İbadet Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	18, 75, 76, 92, 93, 125, 126	7
İslam	56, 60, 64, 66, 73, 85	6
Yitik Cennet	-	
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	24	1
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	143	1
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	31	1
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	41, 43	2
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	28, 46	2
Diriliş Neslinin Âmentüsü	-	

Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	92, 105	2
Dirilişin Çevresinde	13, 14, 133	3
Unutuş ve Hatırlayış	7, 9	2
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	7, 11, 19, 32, 43, 45, 46, 49, 50, 54, 63, 66, 82, 88, 109, 122, 129	17
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		44

Tablo 4.25'te Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında ibadet değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Kıyamet Aşısı (7), İslam (6), Makamda (1), Çağ ve İlham III - Yazgı Seçiş(1), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II (1), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III (2), İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü (2), Gündönümü (2), Dirilişin Çevresinde(3), Unutuş ve Hatırlayış(2), Samanyolunda Ziyafet (17). Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında ibadet değerine toplamda 44 kez yer verilmiştir. İbadet değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Namaz, günün dönüm noktalarında, miracın bize konuk oluşudur. Vaktin yakasını bırakmamasıdır, namaz, miracın. Vaktin hamuruna ilahi aşk mayasını ve boyasını durmamacasına katan Peygamber armağanıdır o.” (Karakoç, 1977b: 92).

“Namaz, zamandan sıyrılıp fizikötesi diriliş ortamında, adeta, hiç solmaz baharlar ortasında, dualarımızın çiçekleri içinde, ruhumuzu diriltten soluklar almamız, hakikat beldesinde bir vakit konuk olmamızdır.” (Karakoç, 1977a: 143).

“Namaz, bir Müslümanı en keskin çizgilerle Müslüman olmayanlardan ayırır. Fizik bakımından bile ayırır.” (Karakoç, 1968: 76).

“İslam ruhunun yeniden doğuşunda, ruhumuzun İslamla yeniden aydınlanışında, ölü kalplerimizin dirilişinde, cumayı, Cuma namazı etrafında toplanan gücü, yoğunluğu anlamak ve kavramak belki de, en önemli “ harekete getiren ilk motif”lerden biri olacaktır.” (Karakoç, 1968: 126).

“Namaz, oruç, hac, zekat, Müslüman ruhunun silahları. Namazla doğrudan doğruya Allah'a yönelmiş olmaktadır insan. Bütün dış alakalardan kurtulup Onun

önünde ve huzurunda olmak. Onunla, ezeli ve ebedi olanla, yaratıcı olanla olmak. İnançsız kişi bu güçten mahrumdur.” (Karakoç, 2004: 88).

“Oruç, bu dünyanın, öbür gerçek ve ebedi dünyadan kopuk olmadığını gösteren, onu aslından ayırmayan, o kitabın devamı sayfalar olduğunu ifşa eden bir ilahi tebliğdir. O öyle bir köprüdür ki, iki dünyayı birbirine Mimar Sinan kudretiyle bağlar. Pamuk ipliğini sağlam ve kopmaz halatlara çeviren bir raptediş mantığının kimyasıdır oruç.” (Karakoç, 1995b: 31).

“Oruç, yaşadığımız günlük ve gündelik hayatı adeta bir rüyaya çeviren mutluluk anahtarı. Kanatlanan gün demek oruç ayının gündüzü. Yer çekiminin etkisinin kayboluşu sanki benliğimiz ve eşyamız üzerinde.” (Karakoç, 1995c: 41).

“Oruç, dereceler halinde, belli sürelerde dünyanın tatil edilmesi demektir insan için. Ve ahiretin örtülerinin kat kat açılması demek. Sürekli bir gidiş geliş, bir med ve cezir dünya ile ahiret arasında. İnsan, bu gidiş gelişlerdir ki en büyük ilerlemesini yapacaktır ruh ve maneviyat alanında.” (Karakoç, 1995c: 43).

“Ruh cüzamı, iyiliğe yüz tutacaktır. Ve ölü dirilecektir oruç akşamlarında. Ve orucun sancağına Ulu Peygamber’in mührü vuruludur. Kalbimizde de vurulu olduğu gibi. Ve oruç onun hicretinden sayfalar açar yüreğimizde.” (Karakoç, 1977b: 105).

“Oruç konuğumuz, çocukların takma sakallı, maymun yüzlü noel babası değil, nur belirtili öğretmenidir. İlk oruç tuttuğu gün çocuk, ilk dersini başarıyla vermiş minik bir öğrencidir. Göklerin ve yerlerin, gönüllerin ve ruhların ilk dersini vermiş, ilk ölüm provasını zaferle donatmış bir diriliş eridir o.” (Karakoç, 1967a: 133).

“Oruç, tek Başına belli başlı ibadetlerde olduğu gibi, bir de öbür ibadetlerin yatağı olmak gibi bir özellik taşıyor. Kur’an en çok bu ay okunuyor, namaz en çok bu ay kılınıyor. Öbür ibadetleri çağırın, toplayan ve sunan bir yanı var.” (Karakoç, 2004: 7).

“Oruç, insanın katıldığı, her yıl bir ay katıldığı bir ruh şölenidir. Üstün insanların davetlisi olduğu bir tabiatüstü ziyafet, bir gök sofrasıdır. Yani Samanyolunda ziyafet.” (Karakoç, 2004: 11).

“Bir Müslüman’ın hayatında orucun önemli bir yeri vardır. Çocuklukta oruç büyük olmanın bir imtiyazı, çocukluktan, o büyüklerce ciddiye alınmayan, alay konusu olan, her fırsatta cezayla bile değil de görünüşte affedici ama cezalandırmakta daha

zalimce bir muameleye, gülmeye “tabi” tutulan çocukluktan çıkmanın en keskin belgesi gibi gelir insana.” (Karakoç, 2004: 19).

“Konuğumuz oruç mimarı, vücudu bir yandan yenilerken, öte yandan elini ruha atar. Her mümin kendi gücü çerçevesinde Cebrail’in bir kanadının ruhuna çarptığını duyar.” (Karakoç, 2004: 32).

“Oruca gelince, en zayıf çağlarımızda bile, ramazan ayı geldi mi, İslam dünyasında esen uhrevi bir bad-ı saba onu, inkar karanlığına gömülmüş ülkelerden bıçak kesimi ayırır.” (Karakoç, 2004: 43).

“Ve bir ay boyunca, her akşam göreceğiz ki dışımızdaki ay, göğümüzdeki ay büyümüştür ve içimizdeki ay, kalbimizdeki ay, oruç, büyümüştür. Orucun ilk günü kararmaya yüz tutmuş kalpte küçücük beyaz bir benektir. İlk günkü hilal gibi ince bir göz kırışıdır. Kalbin bir ucunda başlayan bir ağartıdır.” (Karakoç, 2004: 45).

“Gece, sahurda, evlerin ışıkları bir bir yanınca, şehir, bir şölen hazırlığındaymışçasına uyanır. Oruçla gelen ruhların uyanışı da tıpkı sahurdaki ışıkların bir bir yanışı gibi, biri yanınca öbürünü de çağırmış gibi bir şölendir. Oruç, ruhların şölenidir.” (Karakoç, 2004: 46).

“Siz sanmayın ki oruçta yalnız siz susar, siz acıkırsınız. Oruç da susar, oruç da acıkır. Çünkü: oruç da canlıdır sizin gibi. Hatta sizden fazla. Çünkü: onda ölümün eriteceği et ve kemik de yok.” (Karakoç, 2004: 49).

“Yalnız insan orucu özlemez, oruç da insanı özler. Ramazan ayı gelince sılayı rahim edenler gibi, meleklerin bile önünde eğildiği insana koşar. Oruç, insana acıkır ve koşar gelir.” (Karakoç, 2004: 50).

“Uzun süren bir kuraklık sonra, dudakları çatlamış toprağından ötürü ellerini göğe kaldırmış çiftçi için birden boşanan yağmur ne ise, biz Müslümanlar için gelen bu oruç da odur.” (Karakoç, 2004: 54).

“Bugün oruç yolcudur. Geldi, evlerimizi, şehirlerimizi, sofralarımızı, gönüllerimizi bir ay boyunca olanca zenginliği ve cömertliğiyle donattı ve işte gidiyor. Yürekte ister istemez bir sızı var. Ayrılış sızısı. (Karakoç, 2004: 66).

“Tarih içinde, İslam varlığının en çetin şartlarda bulunduğu bu yüzyıl ve bu dönemlerde oruç ayı gelir ve bir zırh gibi bizi korur. Şimdi O gittikten sonra, onu yani

oruç mefhumunu ve onunla birlikte var olan bütün İslam mefhumlarını, İslam hayatını korumak da bize düşüyor.” (Karakoç, 2004: 63).

“Oruç, ruhu diriltirken, onun bunun bütün kuvvetlerini de diriltmiştir. Ölüme doğru koştuğu bu son çağlarda İslam toplumu tam ölmemişse ve hala yaşıyorsa, bunu gelip gelip diriltten ramazanlara borçludur geniş ölçüde.” (Karakoç, 2004: 82).

“Kendi kendinden uzaklaşan insanın kendine dönüşüdür oruç ayı. Saniyelerimize, dakikalarımıza, ebedilik ve ezelilikten yakut damlalar düşüren oruç ayı. Oruç ayı geldi, cehennem uzaklaştı, cennet yaklaştı. Ne güzel! ” (Karakoç, 2004: 109).

“Oruçsuzluk ne büyük bir boşluk olurdu, oruç zorunlu olmasaydı mümin için. Tek kişiyle başlar ve biterdi o. Oysa, ramazanda tüm Müslümanların bir ay oruç tutması orucu toplum olayı haline getiriyor. Somut hale geliyor toplum ortasında oruç anıtı.” (Karakoç, 2004: 122).

“Her Müslüman, ömür boyu, oruçla olan “ macera” sının, sadece vücudunun değil, kalbinin, beyninin, hayatının ve ruhunun da bir macerası olduğunu bilir. Her Müslüman, orucu yaşar. O, yaşamımıza girer ve onun olmazsa olmaz bir parçası olur.” (Karakoç, 2004: 129).

“Oruçluysen ve oruçlu değilken aynı işi yapınız. Arada bir ay farkı vardır. Müslümanla Müslüman olmayan arasında bir ay farkı vardır. Oruçluysen sözlerimizin arasına esrarlı bir ay ışığı karıştır. Her çileden bir ay sembolizmi gelir, kelimelerimize siner.” (Karakoç, 1968: 18).

“İşte oruç, bu ümmete bağışlanmış öyle bir kutlu nimettir ki, ruhu yeniden canlandırır ve elde edilen yeni diriliş atılımı onu öbür ramazana kadar diri götürür. Ramazanlar, birbirine Müslümanların ruhunu ölmeden devir ve teslim ederler.” (Karakoç, 1968: 92).

“Oruç şuurunun en yoğun, oruç tesirinin en keskin olduğu, başlı başına bir keramet ve mucize olan orucun insandan çok dirildiği an olan ramazan ikindilerinde Müslüman evlere gelen şanlı konuk Kur’an’la aydınlanacaktır insan.” (Karakoç, 1968: 93).

“Orucun getirdiği yumuşak ve ipeksi havada kadınlarımız ve çocuklarımız bize ne kadar yakındırlar. Oruç ayı, şeytanın en çok evlerden koğulduğu aydır. Ailelerden sürgündür o.” (Karakoç, 1968: 125).

“O ramazanın birinci günü orucu içine ekmiştir. Üçüncü gün oruç yeryüzüne çıkar. Onuncu gün kök ve gövdelidir. On beşinci gün dallar sürer, yirminci gün yapraklar açar. Yirmi beşinci gün iek, iek, iek... Son gün; dalları bastı kiraz. Ulu ve yüce bir ağacıdır artık inanç insanda. Kök en derinde, yemiş; nur olarak yüzedir. İşte bunun için Müslümanı ilk bakışta tanırırsınız.” (Karakoç, 1967b: 56).

“İftar topu, zaferdir onun için. ocukluğun tabiat üstündeki zaferi. ocuk tabiatı yenmiştir; top bunun için patlar. Ramazan yıllar yılı, böylece çocuğu büyütür, onu dış ve iç yapısı bakımından güçlendirir. Ona yaratıcısını, varlıkları ve nimeti öğretir.” (Karakoç, 1967b: 60).

“şüphesiz, ocuk yalnız, çocukluğun zayıf noktalarından kurtulmak için değil, büyüklüğün büyüklüklerini yaşamak için de çocukluktan çıkmak ister. Bu bakımdan oruç ona bir parça karanlık gelse de, büyüklerin derhal karşılığını almadıkları böyle bir fedakârlığa girişmeleri onun ruhunda sonsuz ve çeşitli yankılar yapar. Oruç, onda mistik bir başarıdır.” (Karakoç, 1967b: 64).

“Gençlik ve olgunluk ağı oruçları, her yıl geçtikçe, bir parça daha insanın tabiatını materyalist çerçeveye mahkûm olmaktan kurtarır. Her olaya “ fayda” açısından bakmayı yasaklar oruç. Hükümlerinde (başkacı) yapar insanı. Büyük bir batı düşünürü “cehennem başkaları” dır. diyor.” (Karakoç, 1967b: 66).

“Kurban bir semboldür. Aslında her gün senin için, nice varlık kurban olmaktadır. Ama sen de bunun dışında değilsin. Öyleyse neye adandığını araçtır ve il demektir kurban.” (Karakoç, 1967a: 14).

“Ve İşte kurban bayramındadır ki Allah’ın bir yaratığının günübirlilik bir akıntı halinde öbürü yaşasın diye hayatını verdiği ve buna sessizce katlanacak şekilde ayarlanmış olduğunu görüyor ve anlıyoruz.” (Karakoç, 1967a: 13).

“Dinimizin fiil şart ve temellerinden biri de hac. İmkânı olana gözüken Kâbe ziyareti yolculuğu. Daha doğru bir değişle Kâbe ve çevresinde yapılan Allah’a yöneliş

töreni. Ve her tören gibi belli kural ve şartları, biçim ve özü var. İşin can alıcı noktası ibadetin Tanrı için olduğunu unutmamak.” (Karakoç, 1996a: 7).

“Hacca giden insanla ondan dönen insan arasında bir fark olmalı. Hac, ruh için bir ilerle ve temkin imkanı doğurmalıdır. Sanki mümin, tüm günahlarından arınmış, sanki anadan yeni doğmuş gibi değişmiş olarak dönmeli Hacdan.” (Karakoç, 1996a: 9).

“Evet, haccın da ruhu vardır. Bu ruha kavuşmak için mümin hac yolculuğunu yapar. Böylece, Hac yolculuğu, aynı zamanda mümin kişinin gönlünden, mümin topluluğun gönlüne yolculuk demek olur. Gönüller gönlüne yolculuk.” (Karakoç, 1980c: 24).

“Hac, mekânı tayin edilmiş, hususi bir ibadet ve merasimler topluluğudur. Kâbe'nin durumu, merasim ve ibadetlerin kopmaz yeri olmaktır, yoksa gayesi değil. Nasıl ki, namazda da Kâbe, Allah'a yönelen gönülleri toplayan birleştiren, yönlendiren mübarek bir yerdir. Kâbe, Allah'a inanışın en büyük savaşlarından birini yapmış olan Hazreti İbrahim'in de, dinin, kendisiyle son ve en mükemmel haline vardığı peygamberlerin en büyüğünün de vahiyle ürperdiklerine ve kol kol bütün insanlığı ürperttiklerine şahit, o mübarek ellerin kendisine değmesinden mesut olmuş, o günlerin, o vahyin, o çağırışın izlerini taşıyan ulvi bir yapıdır.” (Karakoç, 1967b: 73).

“Her yıl yüz binlerce mümin, Mekke'ye gider, orada nefisten soyunur, şeytanı gözle görmüşçesine teşhir eder ve taşlar, sonra milyonluk tek gönül halinde Allah'ın önünde eğilir. Hazreti İbrahim'i anar, Hazreti İsmail'i anar, insanlığın büyük ve eşsiz kurtarıcısını ve onun etrafında dört dönen sahabelerini anar.” (Karakoç, 1968: 75).

“Söz gelimi zekat, bir bakıma bir din kurumu, bir bakıma bir ekonomi kurumu, bir bakıma da bir sosyal kurumdur. İlk bakışta tamamen bir mali yasak olarak görünen faiz yasağının borçlunun evinin gölgesinden bile faydalanmamaya kadar varan bir takvaya uzanışı vardır.” (Karakoç, 1967c: 28).

“Zengin sınıf varlığının belli bir yüzdesini her yıl sürekli olarak fakir sınıfa transferi (zekat) yoluyla, servet ve refah, zengin sınıfa doğru akan tek yönlü bir ekonomik imkan olmaktan çıkıyor, fakirden zengine, zenginden fakire doğru akan çift yönlü ve katı bir akım oluyor.” (Karakoç, 1967c: 46).

“Zekât verme mecburiyeti, her şeye rağmen biriken sermayenin, tabii yolu zedelemeyecek ve insani çalışma içgüdüsüne aykırı olmayacak bir oranda sürekli olarak zenginlerden, fakirlere doğru bir iktisadi kıymet akımı halinde akmasını sağlar.” (Karakoç, 1967b: 85).

İbadet, Türkçe sözlükte; “Tanrı buyruklarını yerine getirme, Tanrı’ya yönelen saygı davranışı, tapınma” (TDK, 2005: 923) olarak tanımlanmaktadır. İslam dininde Allah’ın yapılmasını emrettiği ibadetler bulunmaktadır. Bu ibadetlerin Müslümanların davranışlarını şekillendirmede etkili olduğu düşünülmektedir. Sezai Karakoç eserlerinde ibadetlere çok sık yer vermiştir. Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında yer alan ibadetler genel olarak şunlardır: Namaz, oruç, hac, kurban, zekat.

4.2.4.Kader ve Kaza İnancı Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.26. Sezai Karakoç’un Düşünce Yazılarında Yer Alan Kader ve Kaza İnancı Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Kader ve Kaza İnancı Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	-	
Kıyamet Aşısı	-	
İslam	40, 41, 46	3
Yitik Cennet	-	
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	83, 84, 86, 95, 96, 98	6
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	

Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		9

Tablo 4.26’da Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında kader ve kaza inancı değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: İslam (3), Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II (6). Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında kader ve kaza inancı değerine toplamda 9 kez yer verilmiştir. Kader ve kaza inancı değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Kader, insan hayatının an an dolmasında insanüstü bir belirmenin bulunduğu kabul etmektir. Kâinatı yaratan, güneşe ömür ve yörünge çizen, ayı menzil menzil dünya çevresinde dolaştıran Allah, yarattıklarını ve bunların içinde en üstün yetenek ve en geniş özgürlük özelliğiyle donattığı insanı başıboş bırakmış değildir.” (Karakoç, 1995b: 83).

“Kaderimiz bir gerçektir. Kimse kendi alnyazısının yaratıcısı değildir. Ama niyetlerimiz, iradelerimiz ve girişimlerimizle, kaderimizin, Tanrının olumlu bulunduğu yönde şekillenmesine yönelmemiz, en doğal insani özelliğimiz sayılmalıdır.” (Karakoç, 1995b: 84).

“Kader oymağında birbirine yapışmış oğul arılarıyız. Balımızın sorumu ve onuru bize Tanrı’nın bir bağıdır. Ondan korkmanın ve Onu sevmenin rengiyle boyalı bağıdır.” (Karakoç, 1995b: 86).

“Kader etkinliği, insanın sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. İnsanın sorumluluğunu pekiştirir kader inancı. İnsan, Allah’a inanmanın keskin bilinci içinde büyük sorumluluğunu idrak etmenin şerefine erer.” (Karakoç, 1995b: 95).

“Kendimize ve çevremize, içimize ve dışımıza karşı sorumluluğumuz ancak Tanrı’ya karşı sorumluluğumuzla bir anlam kazanacak ve ancak kader çizgisiyle sınırsızlıktan kurtulacaktır. Sınırsız sorumluluk, sorumluluk olmaktan çıkar. Kader sadece sorumluluğu değil, sorumluluk dışını da sınırlar.” (Karakoç, 1995b: 96).

“Kader, tevekkül, sabır, sorumluluk gibi kavramlarıyla İslam inancı ve bilgeliği, başkaldırı ve esaret gibi iki aşırılığı da ortadan kaldıran bir “orta yol”u seçmekle, hatada

ısrar etmenin bocalamasını yaşayan insanlığa, bir çıkış imkanını her zaman elinde bulundurmaya sağlamış olmaktadır.” (Karakoç, 1995b: 98).

“Kader inancı, tabiat ve insanın içine girdiği yaşama vetiresini ve tabiat ötesini bir determinizme bağlama ve bu determinizmin ördüğü sebepler ağını tek sebep, sebeplerin sebebi Yaratıcıya bağlama inancıdır; gözümüzün gördüğü ve aklımızın yettiği her yerde ve her oluşta olduğu gibi, gözümüzün görmediği ve aklımızın yetmediği yerlerde ve oluşlarda da aynı ilahi sebepliliği görmek ve ona inanmak. Müspet bilgilerin tespit ettiği determinizm, bu İlahi determinizmin bir koludur sadece.” (Karakoç, 1967b: 40).

“Birbirine karşı nisbi olan oluşlar, var olmaları bakımından mutlaka ayarlıdır. Kader buna inanmaktır. İnsanın hürriyeti, suç ve ceza gibi yönleriyle nisbi dünyanın mutlak içinde yer alması, böylece nisbinin de mutlaklaşmasıdır kader vakıası.” (Karakoç, 1967b: 41).

“Müslüman hürriyeti, kaderin içinden yükselen, ondan nemalanan ebedi saadet günebakanıdır. Hak nereye dönerse o da oraya döner.” (Karakoç, 1967b: 46).

Kader, Türkçe sözlükte; “Yazgı, bütün olayları önceden ve değişmeyecek biçimde düzenlendiğine inanılan doğüstü güç, ezeli takdir” (TDK, 2005: 2153) olarak; kaza ise Türkçe sözlükte “Vaktinde kılınmayan namazı veya tutulamayan orucu sonradan dini kurallara uygun olarak yerine getirme, yargı” (TDK, 2005: 1120) olarak tanımlanmaktadır. İslam dininde kader ve kaza inancı bulunmaktadır. Bu inanç Müslümanların davranışlarını etkilemektedir. Kadere ve kazaya rıza gösteren Müslümanların daha huzurlu ve mutlu olduğu düşünülmektedir. Sezai Karakoç, Müslümanları kader oymağında birbirine yapışan oğul arılarına benzetmekte ve kaderin insanın sorumluluğunu ortadan kaldırmadığını belirtir.

4.2.5. Kur’an-ı Kerim İnancı Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.27. Sezai Karakoç’un Düşünce Yazılarında Yer Alan Kur’an-ı Kerim İnancı Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Kur’an-ı Kerim İnancı Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	139	1

Kıyamet Aşısı	-	
İslam	36, 38	2
Yitik Cennet	-	
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	28, 29	2
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	52, 53, 57, 60	4
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	26, 42, 58, 59	4
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		13

Tablo 4.27’de Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında Kur’an-ı Kerim inancı değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Ruhun Dirilişi (1), İslam (2), Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı (2), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II (4), Samanyolunda Ziyafet (4). Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında Kur’an-ı Kerim inancı değerine toplamda 13 kez yer verilmiştir. Kur’an-ı Kerim inancı değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Kur’an ki, yaratılış dünyasının ebedi ufkudur; dünyayı ve insanı ve her yaratılmış olanın bilerek bilmeyerek varmak, ulaşmak için çırpındığı “ideal”i çerçeveleyen kutsal sözler örgüsüdür, işte o, bir gece, Kadir Gecesi, nurdan bir gökkuşağı halinde dış ve iç göğümüze, bir bütün olarak indi.” (Karakoç, 2004: 26).

“Kur’an-ı Kerim, her zaman yeni, her zaman taze, her zaman diri, her zaman kadim, her an bir su kaynağı gibi içinden çağlayıp duran bir mucizedir. Bu mucize,

vahyin ilk geldiği günden bugüne kadar, bir gün bile, bir tek kelimesinde bile fevkaladeliğini yitirmeden sürüp gelmiştir.” (Karakoç, 2004: 42).

“Atalarımız, her yıl Kur’an’ı bir baştan sona okurlardı. Böylece Kur’an’ı Kerim, yavaş yavaş onların ruhlarına geçirdi. Onun yapraklarına eğile eğile babalarımızın ve annelerimizin yüzünü bir Kur’an aydınlığı kaplardı. İşte bunun için Müslüman daha ilk bakışta yüzünden tanınır.” (Karakoç, 2004: 58).

“Kur’an insana şifa, toplumlara şifa, medeniyetlere şifa ve tarihe şifadır. Ölülerimizi son yolcu edişte ancak onunla yolcu edebilmişizdir. Ölümün dağ ağırlığını ondan başka hafifletecek zaten hangi kudret olabilir ki? ” (Karakoç, 2004: 59).

“Kur’an, hakikati, bütün diriliği ve sağlamlığıyla, her yaratığın alırlığına göre, sürekli olarak açıklayan ve açıklayışı tükenmeyen, sürekli olarak tebliğ eden, mucize halinde ilahi sözlerin, gönlümüzün sır aynasında tecelli eden ilahi kelimelerin bir araya gelerek kurdukları doğruluk, iyilik ve güzelliğin eksiksiz fazlasız terkididir.” (Karakoç, 1974a: 28).

“Kur’an, hakikat idesinin üstün sitesini ve medeniyetlerini kuran kitap. Yunan ve Roma, Hind ve Pers seraplarını dağıtan kılavuz. Putları devirip Allah’a götüren gerçek yolu çan gerçek ilim ve hikmetler dünyasının sahibi. Doğuyu ve batıyı tarihin illüzyonundan kurtaran anlam komutanı.” (Karakoç, 1974a: 29).

“Yüce Kur’an öteki dünyanın, ölümden sonra dirilmenin en büyük anıt-belgesidir. Gerçekten, o öyle kutlu bir belgedir ki her suresinden, her ayetinden bu dünyayı aşan bir anlam ve ilahi ses türer. Kalbini vererek dinleyen onun başka bir alemden bu dünyaya bir sesleniş olduğunu anlar.” (Karakoç, 1974b: 139).

“Sonra, İslam ve birlikte Kur’an geldi. Güzelliğinden çiçeklerin yanıp tutuştuğu, ahenginden kuşların deli divane olduğu, yüksekliğinden ve yüceliğinden, gözün bir uçurum karşısındaymışçasına başı döndüğü, sevinçlerinden ve hayretlerinden meleklerin, cinlerin ve insanların yere kapandığı Kur’an geldi.” (Karakoç, 1967b: 36).

“Kur’an, mutlak hakikatin ebedileşmiş abidesi olarak, ideal bir mümini ve ideal İslam cemiyetini, milletini, yani değişmeyen üstün insanlık düzenini, mutlak hümanizmayı getiren mutlak kitaptır.” (Karakoç, 1967b: 38).

“Geçmişte, Bir daha mislini, tarihin kolay kolay göremeyeceği İslam medeniyetinin ortaya konmasında ana kaynak olan, Kur’an-ı Kerim, bugün ve yarın var olup olmamak bunalımında kavrulan İslam dünyasının yeniden uyanıp dirilmesinde, esaretten kurtulması ve kendini bulmasında kuşkusuz yine aynı ana kaynak olacaktır.” (Karakoç, 1995b: 52).

“Eksiklik ve fazlalık kabul etmeyen, zamanın değiştiremeyeceği esasları ideal sistem olarak belirleyen Kur’an-ı Kerim, tüm İslam medeniyetinin günümüze kadar oluşturduğu eşsiz kütüphanenin ana kaynağıdır. Her yöne ve her alana, ondan çıkan ışık okları ulaşmış ve o yön ve alanı aydınlığa kavuşturmuştur. Mevlana da, İmam Gazali de, Muhyiddin-i Arabi de, İmam-ı Rabbani de daha nice bilgin, mutasavvıf şairin eserleri de yalnız ve yalnız Kur’an-ı Kerim’in bitip tükenmeyen bilgi, hikmet, aşk ve lirizm kaynağından fişkırmışlardır.” (Karakoç, 1995b: 53).

“Miladi 6. Ve hicri 1. Yüzyılda, Kur’an-ı Kerim insanoğluna indirildi. Perdesi kaldırılınca ilahi aşkla sarhoş oldu sanki sahabe-i kiram. Sanki, cennet kevserini altın kadehlerle içtiler. Bir dereceye erdiler ki, dünyanın bir ucuna gidip Allah yolunda orada şehit olmak, en kutlu iş oldu onlar için. Bir dereceye erdiler ki diğer insanların o dereceye varması mümkün değil. Ama, Kur’an-ı Kerim, Allah’ın öyle bir mucizesidir ki, her çağdaki müminlere derecelerine göre, örtülerini kaldırıp yüzünü gösterecek ve yararlandıracaktır. Işıltılarından, parıltılarından.” (Karakoç, 1995b: 57).

“İnançsız kişi sanır ki, kendisi Kur’an’ı terk ediyor. Oysa, onu terk eden Kur’an-ı Kerim’dir. Gök bırakır yeryüzünü. Yüce olan hakimdir aşağıda olana. İnançsız kişinin bu gururlu yorumu onun en büyük talihsizliğidir. Engellerin en büyük engelidir bu. Kur’an-ı Kerim, bundan dolayıdır ki tevazua davet ediyor her şeyden önce insanı. O tevazu ki, ve yalnız o tevazudur ki, hakikate açılacak yolu buldurur kişiye.” (Karakoç, 1995b: 60).

Kur’an-ı Kerim, Türkçe sözlükte; “İslam dininin temel ilkelerini, Hz. Muhammed’e gönderilen Tanrı buyruklarını içeren, Müslümanlığın temel kitabı” (TDK, 2005: 1257) olarak tanımlanmaktadır. Müslümanların inandığı ve Allah’ın buyruklarının yer aldığı kitap olan Kur’an-ı Kerim’e inanan ve Allah’ın buyruklarını yerine getirmeye çalışan insanların erdemli bir kişiliğe sahip olacağı düşünülmektedir. Kur’an-ı Kerim inancının Müslümanların davranışlarına yön veren önemli bir değer

olduğunu söylemek mümkündür. Bu değerin küçük yaşlardan itibaren bireylere benimsetilmesi gerektiği düşünülmektedir. Sezai Karakoç Kur'an-ı Kerim'i yaratılış dünyasının ebedi ufku olarak görür ve Kur'an-ı Kerim'in öteki dünyanın varlığının en büyük delili olduğunu belirtir.

4.2.6. Melek İnancı Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.28. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Melek İnancı Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Melek Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	58, 128	2
Kıyamet Aşısı	56	1
İslam	-	
Yitik Cennet	96	1
İnsanlığın Dirilişi	-	
Makamda	-	
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	-	
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	-	
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	-	
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	35	1
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	-	
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		5

Tablo 4.28'de Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında melek inancı değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değerin yer verildiği kitaplar ve

bu değerin frekansı şöyledir: Ruhun Dirilişi(2), Kıyamet Aşısı (1), Yitik Cennet (1), Gündönümü (1). Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında melek inancı değerine toplamda 5 kez yer verilmiştir. Melek inancı değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Evet, insan da Allah’ın buyruğuyla ve meleklerin soluğuyla İsrail’in suru üfleyişiyle kıştan sonra baharda canlanan bir bitki gibi dirilecektir.” (Karakoç, 1974b: 128).

“Meleği ak bir renkle ifade edersek, onun tam zıttı olarak şeytanı kara bir renk olarak düşünebiliriz. Melek ruhun yüceldiği zamanlarda insana yardımcı olduğu halde şeytan insanın düşüşünün öncüsüdür.” (Karakoç, 1974b: 58).

“Aşkın yanında Cebrail’in bile Refref’in bile bir ağırlığı olduğu, miraçtaki tartılardan anlaşılmalıdır. Aşkın, ilahi aşkın Cebrail ve Refref kadar olsun, bir ağırlığı yoktur. Sadece insan için baştan sona ifşa olan dayanılmaz bir ağrısı vardır.” (Karakoç, 1968: 56).

“İnsanlar yeniden Mikail’in, Cebrail’in, İsrail’in ve Azrail’in gölgesini devlet üzerine düşmüş olduğunu gördüler. Gördüler, cennete de cehenneme de ordan kapılar ve pencereler açılmıştır.” (Karakoç, 1976c: 96).

“Diriliş binbir çiçeği dolaşarak kendine gerekeni toplayıp, onların özünü seçen arı olmak demektir. Binbir haber, bilgi, görüntü ve etki toz toprak yığını içinden, kendi varoluş anlamına uygun düşen diriliş terkiğini yakalama çabasını ömür boyu sürdüren ve ölümün önüne elinde seçme merceği giden insandır diriliş eri. Cebrail’in getirdiğiyle, İsrail’in anıttığıyla, Azrail’in karşısına, seçmenin metafizik zırhıyla çıkmasını bilen erdir o.” (Karakoç, 1977b: 35).

Melek, Türkçe sözlükte; “Tanrı ile insan arasında aracılık yapığına ve nurdan olduğuna inanılan manevi varlık” (TDK, 2005: 1364) olarak tanımlanmaktadır. İslam dininde melek inancı bulunmaktadır ve bu inancın Müslümanların davranışlarını etkilediği düşünülmektedir. Davranışlarının melekler tarafından yazıldığına inanan Müslümanların, davranışlarının Allah’ın buyruklarına uygun olması için çalışmakta olduklarını söylemek mümkündür. Sezai Karakoç eserlerinde özellikle şu dört büyük meleğe yer vermiştir: İsrail, Cebrail, Mikail ve Azrail.

4.2.7. Peygamber İnanıcı Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.29. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Peygamber İnancı Değerinin Dağılımı

Kitabın Adı	Peygamber İnancı Değerinin Geçtiği Sayfa Numaraları	Frekans (f)
Ruhun Dirilişi	26, 29, 55, 77	4
Kıyamet Aşısı	111	1
İslam	32	1
Yitik Cennet	15, 35, 55, 84, 99, 105, 108, 111, 113, 117, 127, 130	12
İnsanlığın Dirilişi	40	1
Makamda	47	1
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	47, 56	2
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	60	1
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi	-	
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	-	
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	69, 101, 102, 111	4
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	-	
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	-	
İslamın Dirilişi	-	
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	-	
Diriliş Neslinin Amentüsü	11	1
Düşünceler I - Kavramlar	-	
Düşünceler II - Kurumlar	-	
Gündönümü	-	
Dirilişin Çevresinde	-	
Unutuş ve Hatırlayış	-	
Varolma Savaşı-I	-	
Çağdaş Batı Düşüncesinden	-	
Samanyolunda Ziyafet	34, 41	2
Diriliş Muştusu	-	
TOPLAM		30

Tablo 4.29'da Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında peygamber inancı değerinin dağılımına yer verilmiştir. Bu tabloya göre söz konusu değer yer verildiği kitaplar ve bu değer frekansı şöyledir: Ruhun Dirilişi (4), Kıyamet Aşısı (1), İslam (1), Yitik Cennet(12), İnsanlığın Dirilişi (1), Makamda (1), Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı (2), Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi (1), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II (4), Diriliş Neslinin Âmentüsü (11). Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında peygamber inancı değerine toplamda 30 kez yer verilmiştir. Peygamber inancı değeri şu şekilde işlenmiştir:

“Hazreti İbrahim’in, Hazreti Musa’nın, Hazreti İsa’nın ve en büyük peygamberlerin çıkışları hep insanların bunaldığı, bir çıkmaza saplandıkları dönemlere rastlar. Ve ezilen, zulüm gören insanların arasında olur.” (Karakoç, 1977a: 60).

“Hz. Musa, anladı, o güne kadar gelen vahiy, açılan hakikatler örtüsü, halkını zulümden kurtarma, esirlikten kurtarma ve özgürlüğe kavuşturma mesajıydı. Özgürlük kazanılmıştı. Ama, şimdi yeni bir mesaj gerekiyordu. Önceki mesajların devamı olan, onları bütünleyen, tümleyen yeni mesaj.” (Karakoç, 1980c: 47).

“Hazreti İsa’nın, Hazreti Musa’nın ne güç şartlar içinde ödev gördüğünü hatırla. Bütün bunlar bize örnek olsun diye Kur’an’da anlatılmıştır. Hazreti İsa’nın Cebrail’in soluğundan oluşu hem bir gerçek hem bir örnektir.” (Karakoç, 1974a: 47).

“Peygamberlerin kurdukları bu toplum İslam toplumdur, inananlar toplumdur. Peygamberlerin sadece sevgi, barış gibi yüce duyguları getirdiğini, fakat toplum kurma konusundaki çalışmalarının zamanla önemini yitirebileceği görüşünü ileri sürenler aldanmakta ve kendilerini aldatmaktadırlar.” (Karakoç, 1974a: 56).

“Ay, güneş ve on bir yıldızın Yusuf’un önünde eğilmeleri, evrelerinin, insanın, peygamberin önünde eğilmesi demektir. Bir düş ama bu düşte her şey ne kadar aydınlık ve aşırı duru. İlk düşü yorumlayan Hazreti Yakup’tur, babadır. Bu, hem bir düşü yorumlamaktır, hem de düş yorumlamayı öğretmektir. Hem de düşün gerçekleşeceğinin muştusu.” (Karakoç, 1974b: 26).

Hazreti İbrahim de gerçeği ilkin yıldızları, ayı ve güneşi görmek ve onların üzerine düşünmekle erdi. Hazreti İbrahim’in araya araya kavuştuğu bilgiyi, Hazreti Yusuf babadan oğula verilen ilk bilgi olarak almıştı. O artık, ondan ötesini arıyordu. Ondaki ötesi peygamberlikti. (Karakoç, 1974b: 29).

“Peygamberler gerçek hayatın mesajcıları olarak, ölümün işareti olan putları kırdılar. Onlar, Allah’ın izniyle halkları dirilttikçe, putlar geri geri, batının, akşamın karanlığına çekildiler. Ama orda da bir sınır var. Çekilmenin de bir sınırı var. O sınırdaki kızgın ateşlerde yandılar ve sulara boğuldular, eriyip kayboldular.” (Karakoç, 1974b: 55).

“Hazreti İbrahim, işte bu gök ve yer tanrılarının iç yüzünü ortaya koydu. Ayın, güneşin ve yıldızların sırrını ortaya koydu; bunların iç yüzünü deşti. “ Tek bir tanrı

vardır.” dedi. Ay, güneş ve yıldızların birer tabiat parçası, yani birer yaratık olduğunu gördü. Tanrı olmadıklarını bildi ve bildirdi.” (Karakoç, 1974b: 77).

“Peygamberler, Allah’ın insanlara gönderdiği yol gösterici, baş ve önderdir. Kendisine gelen vahyin ışığıyla aydınlatır yolu. İnsanlar, maddenin etrafa yaydığı bir nevi tabii karanlıktan vahyin ışığında bu ışıkların çizgilerinde yürüyerek çıkarlar.” (Karakoç, 1968: 111).

“Peygamberler, kendilerinde “vahiy” ruh hali bulunan kutlu kişilerdir. Bu ruh halini, öbür ruh hallerinin içine sokmak imkânı yoktur. Tek başına var olan bir ruh halidir bu. Bunun kanunu bulunamaz. Tek olayın nasıl ki kanunu olamaz. Bu “ Allah’ı haber verme” ruh halidir.” (Karakoç, 1967b: 32).

“Havva, Âdem’e bir çıkmadır. Bir dipnotu. Ama öyle bir çıkma ve dipnotu ki, asıl metnin anlaşılması için kaydı gerekli. Havva, ilkin bir yankı bir gölgeydi varlığını Âdem’e borçluymuştu. Bu yüzden bir diyalog kurulamıyor, bir eser ortaya çıkmıyordu.” (Karakoç, 1976c: 15).

“Tufan öncesiydi. Peygamber görevlendirilmişti. Hazreti Nuh, gelmekte olanı, cezayı açıklıyordu halkına. İnsanları uyarıyordu. Fakat, insanoğlu bu kez içinin bütün pisliğiyle alaya alıyordu bu uyarışı.” (Karakoç, 1976c: 35).

“İbrahim, Tanrı pervanesiydi. Aşkla koştu. Yanacak her şeyi birden ateşe attı. Allah, kalbinin bu kahramanlığına karşılık onu dostu olarak ilan etti. Putların devrilişinden çıkan bir yangındı bu. Veya çıkarılan. Ne olursa olsun ister çıkan, ister çıkarılan bir yangın, kaderin silgisi ödevini gördü. İnkâr, red, isyan, şüphe, küfür çizgileri silindi.” (Karakoç, 1976c: 55).

“Hazreti Adem’de tohum toprağı tuttu; fazlalıklar çürüyüp döküldü. Hazreti Nuh’ta kökler saldı tohum. Özülle yok oluştan kurtuldu. Hazreti İbrahim’le de filiz topraktan başını çıkardı. Gövde oluşmaya başladı. Gövdenin kalınlaşması, kabuk bağlamaya başlaması yani. Onu dış etkilerden koruyucu kuvvetlerle donanması dönemi ise Hazreti Yusuf’la başlar. Hazreti Musa, Davut ve Süleyman’la süreç olgunlaşır. Devlet, dünya devleti olmaya doğru gider. Dünya devleti, ama dünyacı değil.” (Karakoç, 1976c: 84).

“Firavun, kendini tanrı olarak ilan etmişse, Tanrı, onun karşısına Musa’sını dikecekti. Firavun’un büyük değnekleri varsa, Musa’nın da asa mucizesi vardır. Firavun, yasalar koymuşsa Musa onun karşısına mutlak yasa ile çıkacaktır. Firavun, buyruğun anıtı sanıyorsa kendini, Musa on buyruk levhasını karşısında yükseltecektir.” (Karakoç, 1976c: 99).

“Hakikat Medeniyeti “ Devlet” modeline, ideal devlet formuna Süleyman Peygamber’le ulaşır. Kudret, adeta, mitik sınırlara ve boyutlara erişir. Baş eğdirişle, baş eğiş özgürlüğün potasında altın senteze varır. Tabiat da bu kudret senfonisinin malzemesini veren ana kaynaklardandır.” (Karakoç, 1976c: 105).

“Davut’un elinde, kızgın ateşteki demir gibiydi toplum. Sesi de dağa aş anlam verirdi. Bu ocakta yetişti dünya egemenliğinin peygamberleri.” (Karakoç, 1976c: 108).

“Süleyman’ın meselleri olduğu gibi, Süleyman da, Süleyman’ın çağı da anlayan, bilen, duyan, kavrayan, sezen, fark eden insan ve uygarlık ruhu için mutlak bir meseledir: Bahar’ın bir gün biteceğini, günün döneceğini hiç unutmaması için, insanın ve uygarlığın.” (Karakoç, 1976c: 111).

“Bu triolojide sabrı sembolize ediyordu Zekeriya peygamber. Onun için susuşla cevap verdi kitlelerin sorusuna. Soruyu kışkırtmıştı o. Meryem;’in taşıdığı sırla kurcalamıştı ruhları. Yahya ruhlara inen kamçıydı. Hakikatin kılıcıydı.” (Karakoç, 1976c: 113).

“Zekeriya peygamber testereyle ikiye biçildi. Yahya peygamberin kafası kesildi. Meryem’in çekmediği çile kalmadı. Ama, mum, mihraptaki gerçek mum sönmedi, yanmaya devam etti. Ve parlayacağı günü bekledi. Cebrail’in yaklaşmasıyla alev alev yanacağı günün düşü içinde, sönmekte direndi.” (Karakoç, 1976c: 117).

“Hazreti İsa’nın mesajı da “rahm” özüyle, çiçek balıyla dolu idi. Bayatlaşan hayatta tazelik veren bir aş gibi insan ruhlarına akacaktı bu balözü.” (Karakoç, 1976c: 127).

“Hazreti Âdem, her ne kadar ilk insan ise de, gerçekte O’nun hakikatinden bir tecelli idi. Bu bakımdan öncelik nur-u Muhammedi’de, hakikat-ı Muhammedi’de bulunuyordu. Sadece bu nur ve hakikat, yaratılış sırrı ve hikmeti gereği, Hazreti Âdem’le perdelendi.” (Karakoç, 1976c: 130).

“Peygamber izi, insan tarihini jeolojiden, tabiat tarihinden, fizikten ayırıyor, onu ayrı bir kişilik yazısına alabildiğine ve olabildiğine genişlik ve özgürlük bağışlıyor; buna karşılık, tabiatı sınırını aşmamaya, çizgisinin dışına taşmamaya ayarlıyor. Bu sadece insan için değil. Tabiatın da lehinedir bu.” (Karakoç, 1976b: 40).

“Beş yüz yıllık bir aradan sonra Peygamberimiz geldi. Yeniden karanlıklara gömülmüş, cehaletin ve bu dünyaya taparlığın uçurumuna yuvarlanmış olan insanlığa, Allah’tan aldığı ışıkla, Allah’a inanma, ahrete inanmayı hatırlattı. Hakikati diriltti.” (Karakoç, 1995b: 69).

“Evet, biz diriliş erleri, son peygamberin sancağı altına sığınıyoruz. Bu sancağın yere düşmemesi görevimizdir, varoluş hikmetimizdir. Bu sancak Allah’a inanma sancağıdır.” (Karakoç, 1976a: 11)

“O çay saatinde, birden yüreğimiz yumuşar. Çünkü putları dize getiren İbrahim, çocuk sevgisinin engelliğinden de ürpererek, elinde bıçak, çocuk İsmail’in başucunda durmaktadır. Hepimiz, korkuyla, ürküntüyle, öfkeyle ve susuşla doluyuz. İşte, tam o sırada uzaktan, adeta deniz aşırı bir ülkeden gelen ses duyulur: “ Ya İbrahim, İsmail’e acı. Mümin bir çocuktur. Müminin mümine sevgisi, büyük sevgiyi azaltmaz, arttırır.”” (Karakoç, 2004: 34).

“Peygamber, bütün gezegenler dünyasını ve gök katlarını geçtikten sonra, fiziği aşkın ebediyet dünyasını da görmüş ve yaşamıştır ki, bugünkü ilim henüz bunun hayal edilmesine bile cesaret edecek bir durumda değildir. Mucize, ta o zamandan, ilmin bugünkü gelişimini görmüş, bu gelişime işaret etmiş ve adeta ona o zamandan meydan okumuş, onun asla ulaşamayacağı bir fizik ve fiziği aşkın yükselişi gerçekleştirmişti.” (Karakoç, 2004: 41).

“Peygamber, hayatın anlam ve değerini, zamanın riskini ve değerini, ölümün götürüp getirdiğini bilançolarını tam hesap insanı tartma ve ölçme öğretmenidir. Peygamber, vahyin iç hikmetlerini bilendir. Onu sadece getiren değil, ilk yorumlayan ve ilk uygulayandır.” (Karakoç, 1995b: 101).

“Peygamberler inanç kahramanları olmakla kalmazlar. Onlar temeli inanç olan medeniyet kahramanlarıdır da. Sadece zulme başkaldıran kişiler değil, ilahi adaleti tecelli ettiren hareketin önderleridirler de. Sadece “kötü”nün yıkıcısı değildirler, aynı zamanda “iyi”yi kuranlardır.” (Karakoç, 1995b: 102).

“Peygamberler, toplumun çözümlenmesini ve çökmesini önleyen büyük kurucular, kültürün yeni doğuşçuluklarının öncüleri ve müjdeciler, ruhun dirilişinin hakiki yoğurucuları, medeniyet hamlesinin sürdürücüleridir de.” (Karakoç, 1995b: 111).

Peygamber, Türkçe sözlükte; “İnsanlara Tanrı’nın buyruklarını bildiren, onları Tanrı yoluna, dine çağıran kimse, yalvaç, elçi, resul, nebi” (TDK, 2005: 1602) olarak tanımlanmaktadır. Sezai Karakoç’un eserlerinde peygamberlerin öneminin büyük olduğu düşünülmektedir. O, eserlerinde son peygamber Hz. Muhammed’e ve diğer peygamberlere yer vermiştir. Peygamberler, insanların sahip olduğu değerlerin kılavuzlarıdır, denebilir. Peygamber inancı değerine sahip kişilerin tüm ahlaki erdemlere ulaşmaya çalıştığı söylenebilir. Karakoç’a göre peygamberler gerçek hayatın mirasçıları ve Allah’ın insanlara gönderdiği önderlerdir. Ayrıca Karakoç peygamberleri medeniyet kahramanları olarak görmektedir.

İkinci Problem Durumuyla İlgili Bulgular ve Yorumlar: Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında hangi değerlerin işlendiğine ve nasıl işlendiğine dair frekans ve yüzdeler tablosunda (Tablo 4.30.) yer verilmiştir:

Tablo 4.30. Sezai Karakoç’un Düşünce Yazılarında Yer Alan Değerlerin Frekans ve Yüzdeler Dağılımı

Değerler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Sosyal Değerler		
Aile Kurumu ve Birliğine Önem Verme	3	0,98
Bariş	5	1,63
Dayanışma	4	1,31
Demokrasi	7	2,29
Edebiyat	9	2,95
Emanet	8	2,62
Emek	8	2,62
Hakikat	4	1,31
İleri Görüşlülük	4	1,31
Kardeşlik	4	1,31
Medeniyet	38	12,45
Merhamet	4	1,31
Millet ve Millilik	12	3,93
Onurlu Olma	3	0,98
Özgürlük	12	3,93
Sabır	4	1,31
Sanat	6	1,96
Sevgi	5	1,63
Sorumluluk	7	2,29
Şehit Olma	5	1,63
Tarihsel Miras	7	2,29

Ümitli Olma	16	5,24
Doğrudan Dini Değerler		
Allah İnancı	11	3,60
Ahret İnancı	18	5,90
İbadet Değeri	44	14,42
Kader ve Kaza İnancı	9	2,95
Kur'an-ı Kerim İnancı	13	4,26
Melek İnancı	5	1,63
Peygamber İnancı	30	9,83
Toplam	305	100

Tablo 4.30'da Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yer alan değerlerin frekanslarına ve yüzdelerine yer verilmiştir. Bu frekans ve yüzdelerden yola çıkarak şunlar söylenebilir:

Sezai Karakoç'un 27 eserindeki düşünce yazılarında tespit edilen değerlerin frekans ve yüzdelik sıralaması şöyle yapılabilir: İbadet 44 (%14,42), Medeniyet 38(%12,45), Peygamber İnancı 30 (%9,83), Ahret İnancı 18 (%5,90), Ümitli Olma 16 (5, 24), Kur'an-ı Kerim İnancı 13(4,26), Millet ve Millilik 12 (%3,93), Özgürlük 12 (%3,93), Allah İnancı 11(%3,60), Edebiyat 9 (%2,95), Kader ve Kaza İnancı 9 (%2,95), Emanet 8 (%2, 62) , Emek 8 (%2, 62), Demokrasi 7 (%2,29), Sorumluluk 7 (%2,29), Tarihsel Miras 7 (%2,29), Sanat 6 (%1,96), Barış 5 (%1,63), Sevgi 5 (%1,63), Şehit olma 5 (%1,63), Melek İnancı 5 (%1,63), Dayanışma 4 (%1,31), Hakikat 4 (%1,31), İleri Görüşlülük 4 (%1,31), Kardeşlik 4 (%1,31), Merhamet 4 (%1,31), Sabır 4 (%1,31) Aile Kurumu ve Birliğine Önem Verme 3 (%0,98), Onurlu Olma 3 (%0,98).

Tespit edilen bütün değerlerin toplam sayısı 305'tir.

Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında en fazla ibadet değerine [44 (%14,42)], en az ise Onurlu Olma değerine [3 (%0,98)] yer verilmiştir. Söz konusu düşünce yazılarının bulunduğu eserlerde 29 farklı değere rastlanmıştır. Bu değerlere Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yazar tarafından tek tek başlıklar halinde yer verilmemiştir. Yazar bir konuyu yazısında işlerken genellikle paragrafların öz anlamında bu değerlere yer vermiştir. Sezai Karakoç'un, değerleri, düşünce yazılarındaki paragraflar aracılığıyla örtük olarak işlediğini söylemek mümkündür.

Üçüncü Problem Durumuyla İlgili Bulgular ve Yorumlar: Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının Türkçe öğretiminde değer iletimi açısından yeterliliği;

Tablo 4.31. Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Değerlerin Dağılımı

	SOSYAL DEĞERLER																DOĞRUDAN DİNİ DEĞERLER										TOPLAM			
	Aile Kurumu ve Birliğine Önem Verme	Barış	Dayanışma	Demokrasi	Edebiyat	Emanet	Emek	Hakkikat	İleri Görüşlülük	Kardeşlik	Medeniyet	Merhamet	Millet ve Millilik	Onurlu Olma	Özgürlük	Sabır	Samat	Sevgi	Sorumluluk	Şehit Olma	Tarihsel Miras	Ümitli Olma	Allah İnancı	Ahret İnancı	İbadet Değeri	Kader ve Kaza İnancı		Kur'an-ı Kerim İnancı	Melek İnancı	Peygamber İnancı
RD		1												1	1				1				4	9			1	2	4	24
KA							1								3								1		7			1	1	14
İS												1											1		6	3	2		1	14
YC	1				1					2	1				1		1	1		1	2			1				1	12	25
İND					1					2									1										1	5
M							1							1										1	1				1	5
Çi-I										2													1				2	2	7	
Çi-II					1					4	3	3		2			4				2								1	20
Çi-III										1			3	3				1			1				1					10
Çi-IV				1						5																				6
F-I										5												1	1							7
F-II		2	1															1			3		1	3	1	6	4	4	26	
F-III									4											1	1				2				8	
Y-I	1							1																					4	
Y-II			1							1				1				3	1	1									8	
İSD			1		2					3				1		1					1								9	
İTES			1				4														1				2				8	
DNA	1	1						1		1												2						1	7	
D-I				4						7																				11
D-II												1					1													2
GD						8		2				1				3						2	2	1	2			1	22	
DÇ												4		2						3	1			1	3				14	
UH										1																2				3
VS				2	2				3	4		2		1							1								15	
ÇBD		1			1																			1						3
SZ					1																					17	4		2	24
DM							3																	1						4
TOPLAM	3	5	4	7	9	8	8	4	4	4	38	4	12	3	12	4	6	5	7	5	7	16	11	18	44	9	13	5	30	305

Tablo 4.31.'de Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yer alan 29 değere yer verilmiştir. Tabloda değer isimleri alfabetik bir sırayla verilmiştir. Tabloda hangi değerlerin hangi eserde ne sıklıkla kullanıldığına dair veriler bulunmaktadır. Hazırlanan tabloda Kısaltmalar yapılmıştır. Ruhun Dirilişi (RD), Kıyamet Aşısı (KA), İslam (İS), Yitik Cennet (YC), İnsanlığın Dirilişi (İND), Makamda (M), Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı (Çİ-I), Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi (Çİ-II), Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi (Çİ-III), Çağ ve İlham IV - Kuruluş (Çİ-IV), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I (F-I), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II (F-II), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III (F-III), Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I (Y-I), Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II (Y-II), İslâmın Dirilişi (İSD), İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü (İTES), Diriliş Neslinin Âmentüsü (DNA), Düşünceler I - Kavramlar (D-I), Düşünceler II - Kurumlar (D-II), Gündönümü (GD), Dirilişin Çevresinde (DÇ), Unutuş ve Hatırlayış (UH), Varolma Savaşı-I (VS), Çağdaş Batı Düşüncesinden (ÇBD), Samanyolunda Ziyafet (SZ), Diriliş Muştusu (DM). Bu 27 eserin tamamında toplamda 305 değer tespit edilmiştir.

Tablo 4.31.'de Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yer alan değerlerin eserlere göre dağılımına yer verilmiştir. Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında 29 değerlerin farklı sıklıklarda bulunduğu görülmektedir. Buna göre Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının Türkçe öğretiminde değerlerin iletimi açısından kullanılabilir olduğu düşünülmektedir.

Değerler ve bu değerlerin en yoğun olarak işlendiği eserler şu şekilde gösterilebilir:

- Aile Kurumu ve Birliğine Önem Verme değeri en fazla Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I, Yitik Cennet, Diriliş Neslinin Âmentüsü'nde görülmektedir.
- Barış değeri en fazla Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II 'de görülmektedir.
- Dayanışma değeri en fazla Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II, Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II, İslâmın Dirilişi, İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü'nde görülmektedir.
- Demokrasi değeri en fazla Düşünceler I - Kavramlar'da görülmektedir.
- Edebiyat değeri en fazla Varolma Savaşı-I, İslâmın Dirilişi'nde görülmektedir.
- Emanet değeri en fazla Gündönümü'nde görülmektedir.

- Emek değeri en fazla , İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü'nde görülmektedir.
- Hakikat değeri en fazla Gündönümü'nde görülmektedir.
- İleri Görüşlülük değeri en fazla Varolma Savaşı-I'de görülmektedir.
- Kardeşlik değeri en fazla Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III'te görülmektedir.
- Medeniyet değeri en fazla Düşünceler I – Kavramlar'da görülmektedir.
- Merhamet değeri en fazla Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi'nde görülmektedir.
- Millet ve Millilik değeri en fazla Dirilişin Çevresinde'de görülmektedir.
- Onurlu Olma değeri en fazla Çağ ve İlham III - Yazgı Seçişinde görülmektedir.
- Özgürlük değeri en fazla Çağ ve İlham III - Yazgı Seçişinde görülmektedir.
- Sabır değeri en fazla Kıyamet Aşısı'nda görülmektedir.
- Sanat değeri en fazla Gündönümü'nde görülmektedir.
- Sevgi değeri en fazla Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi'nde görülmektedir.
- Sorumluluk değeri en fazla Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II' de görülmektedir.
- Şehit Olma değeri en fazla Dirilişin Çevresinde' de görülmektedir.
- Tarihsel Miras değeri en fazla Yitik Cennet, Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III, İslamın Dirilişi, İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü, Dirilişin Çevresinde, Varolma Savaşı-I' de görülmektedir.
- Ümitli Olma değeri en fazla Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II' de görülmektedir.
- Allah İnancı değeri en fazla Ruhun Dirilişi'nde görülmektedir.
- Ahiret İnancı değeri en fazla Ruhun Dirilişi'nde görülmektedir.
- İbadet değeri en fazla Samanyolunda Ziyafet'te görülmektedir.
- Kader ve Kaza İnancı değeri en fazla Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II' de görülmektedir.

-Kur'an-ı Kerim İnanıcı değeri en fazla Samanyolunda Ziyafet, Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II' de görülmektedir.

-Melek İnanıcı değeri en fazla Ruhun Dirilişi'nde görülmektedir.

-Peygamber İnanıcı değeri en fazla Yitik Cennet'te görülmektedir.

Dördüncü Problem Durumuyla İlgili Bulgular ve Yorumlar: Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının Türkçe öğretiminde; değer eğitimi çalışmalarında kullanılabilirliği;

Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yer alan değerlerin dağılımını gösteren Tablo 31' incelendiğinde Sezai Karakoç'un en fazla farklı değer barındıran düşünce yazılarının yer aldığı eserlerin Yitik Cennet, Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II, Gündönümü, Ruhun Dirilişi olduğu görülmektedir. Bu eserlerdeki düşünce yazılarında değerlere yer verildiği gibi yazarın diğer tüm düşünce eserlerindeki düşünce yazılarında da değerlere yer verildiği görülmektedir. Yazarın bazı eserlerinde bazı değerlerin bulunmaması, yazarın söz konusu eserini değersizleştirmeyeceği göz ardı edilmemelidir. Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında çok sayıda farklı değer yer aldığı, bu değerlerin aktarıldığı yazıların bulunduğu eserlerin dilinin açık ve etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca söz konusu yazılarında yer alan değerler, Türkçe öğretiminde değerler eğitimi ile ilgili kazanımlarla örtüştüğü düşünülmektedir.

Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının bulunduğu eserlerinde yer alan değerlerin çeşitlilik sayısı ile bu değerlerin isimleri şöyledir:

-Ruhun Dirilişi isimli eserde 9 farklı değere yer verilmiştir: Barış, Özgürlük, Sanat, Şehit Olma, Allah İnanıcı, Ahiret İnanıcı, Kur'an-ı Kerim İnanıcı, Melek İnanıcı, Peygamber İnanıcı.

-Kıyamet Aşısı isimli eserde 6 farklı değere yer verilmiştir: Emek, Sabır, Allah İnanıcı, İbadet, Melek İnanıcı, Peygamber İnanıcı.

-İslam isimli eserde 6 farklı değere yer verilmiştir: Millet ve Millilik, Allah İnanıcı, İbadet, Kader ve Kaza İnanıcı, Kur'an-ı Kerim İnanıcı, Peygamber İnanıcı.

-Yitik Cennet isimli eserde 12 farklı değere yer verilmiştir: Aile Kurumu ve Birliğine Önem Verme, Edebiyat, Medeniyet, Merhamet, Sabır, Sevgi, Sorumluluk, Tarihsel Miras, Ümitli Olma, Ahiret İnanıcı, Melek İnanıcı, Peygamber İnanıcı.

- İnsanlığın Dirilişi isimli eserde 4 farklı değere yer verilmiştir: Edebiyat, Medeniyet, Sorumluluk, Peygamber İnanıcı.
- Makamda isimli eserde 5 farklı değere yer verilmiştir: Hakikat, Özgürlük, Ahiret İnanıcı, İbadet, Peygamber İnanıcı.
- Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı isimli eserde 4 farklı değere yer verilmiştir: Medeniyet, Allah İnanıcı, Kur'an-ı Kerim İnanıcı, Peygamber İnanıcı.
- Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi isimli eserde 8 farklı değere yer verilmiştir: Edebiyat, Medeniyet, Merhamet, Millet ve Millilik, Özgürlük, Sevgi, Ümitli Olma, Peygamber İnanıcı.
- Çağ ve İlham III - Yazgı Seçimi isimli eserde 6 farklı değere yer verilmiştir: Medeniyet, Onurlu Olma, Özgürlük, Sorumluluk, Ümitli Olma, İbadet.
- Çağ ve İlham IV - Kuruluş isimli eserde 2 farklı değere yer verilmiştir: Demokrasi, Medeniyet.
- Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I isimli eserde 3 farklı değere yer verilmiştir: Medeniyet, Ümitli Olma, Allah İnanıcı.
- Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II isimli eserde 10 farklı değere yer verilmiştir: Barış, Dayanışma, Sorumluluk, Ümitli Olma, Allah İnanıcı, Ahiret İnanıcı, İbadet, Kader ve Kaza İnanıcı, Kur'an-ı Kerim İnanıcı, Peygamber İnanıcı.
- Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III isimli eserde 4 farklı değere yer verilmiştir: Kardeşlik, Tarihsel Miras, Ümitli Olma, İbadet.
- Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I isimli eserde 3 farklı değere yer verilmiştir: Aile Kurumu ve Birliğine Önem Verme, İleri Görüşlülük, Ümitli Olma.
- Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II isimli eserde 6 farklı değere yer verilmiştir: Dayanışma, Medeniyet, Özgürlük, Sorumluluk, Şehit Olma, Tarihsel Miras.
- İslamın Dirilişi isimli eserde 6 farklı değere yer verilmiştir: Dayanışma, Edebiyat, Medeniyet, Özgürlük, Sanat, Tarihsel Miras.
- İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü isimli eserde 4 farklı değere yer verilmiştir: Dayanışma, Emek, Tarihsel Miras, İbadet.

- Diriliş Neslinin Âmentüsü isimli eserde 6 farklı değere yer verilmiştir: Aile Kurumu ve Birliğine Önem Verme, Barış, Hakikat, Medeniyet, Ümitli Olma, Peygamber İnanıcı.
- Düşünceler I - Kavramlar isimli eserde 2 farklı değere yer verilmiştir: Demokrasi, Medeniyet.
- Düşünceler II - Kurumlar isimli eserde 2 farklı değere yer verilmiştir: Millet ve Millilik, Sanat.
- Gündönümü isimli eserde 9 farklı değere yer verilmiştir: Emanet, Hakikat, Millet ve Millilik, Sanat, Ümitli Olma, Allah İnanıcı, Ahiret İnanıcı, İbadet, Melek İnanıcı.
- Dirilişin Çevresinde isimli eserde 6 farklı değere yer verilmiştir: Millet ve Millilik, Özgürlük, Şehit Olma, Tarihsel Miras, Ahiret İnanıcı, İbadet.
- Unutuş ve Hatırlayış isimli eserde 2 farklı değere yer verilmiştir: Medeniyet, İbadet.
- Varolma Savaşı-I isimli eserde farklı 7 değere yer verilmiştir: Demokrasi, Edebiyat, İleri Görüşlülük, Medeniyet, Millet ve Millilik, Özgürlük, Tarihsel Miras.
- Çağdaş Batı Düşüncesinden isimli eserde 3 farklı değere yer verilmiştir: Barış, Edebiyat, Ahiret İnanıcı.
- Samanyolunda Ziyafet isimli eserde 4 farklı değere yer verilmiştir: Edebiyat, İbadet, Kur'an-ı Kerim İnanıcı, Peygamber İnanıcı.
- Diriliş Muştusu isimli eserde 2 farklı değere yer verilmiştir: Emek, Ahiret İnanıcı.

Bu bilgilerden hareketle Sezai Karakoç'un tüm düşünce yazılarında değerlere yer verildiğini ve Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının Türkçe öğretiminde değerler eğitimi çalışmalarında kullanılabilir olduğunu söylemek mümkündür.

Beşinci Problem Durumuyla İlgili Bulgular ve Yorumlar: Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının yer aldığı eserler 100 temel eser arasına dahil edilmeli midir? Neden?

Tablo 4.32: Sezai Karakoç'un Düşünce Yazılarında Yer Alan Değerlerin Düşünce Yazılarının Bulunduğu Eserlere Göre Frekans ve Yüzelik Dağılımı

Kitap Adı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II	26	8,52
Yitik Cennet	25	8,19
Ruhun Dirilişi	24	7,86
Samanyolunda Ziyafet	24	7,86

Gündönümü	22	7,21
Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi	20	6,55
Varolma Savaşı-I	15	4,91
Kıyamet Aşısı	14	4,59
İslam	14	4,59
Dirilişin Çevresinde	14	4,59
Düşünceler I - Kavramlar	11	3,60
Çağ ve İlham III - Yazgı Seçiş	10	3,27
İslamın Diriliş	9	2,95
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III	8	2,62
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II	8	2,62
İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü	8	2,62
Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim Şartı	7	2,29
Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I	7	2,29
Diriliş Neslinin Âmentüsü	7	2,29
Çağ ve İlham IV - Kuruluş	6	1,96
İnsanlığın Diriliş	5	1,63
Makamda	5	1,63
Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I	4	1,31
Diriliş Muştusu	4	1,31
Unutuş ve Hatırlayış	3	0,98
Çağdaş Batı Düşüncesinden	3	0,98
Düşünceler II - Kurumlar	2	0,65
Toplam	305	100

Tablo 32’de Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında yer alan değerlerin bulunma sıklığı incelendiğinde;

Tablo 32’de Sezai Karakoç’un düşünce yazılarında bulunan değerlerin, düşünce yazılarının yer aldığı eserlerde bulunma sıklığına göre frekans ve yüzdeler dağılımı çoktan aza doğru sıralanmıştır. Tablodaki verilere göre Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II 26 değer (8,52) ile içerisinde en fazla değer barındıran eserdir. Bu eseri sırasıyla şu eserler takip etmektedir: Yitik Cennet; 25 değer (8,19),Ruhun Diriliş; 24 değer (7,86), Samanyolunda Ziyafet; 24 değer (7,86), Gündönümü; 22 değer (7,21), Çağ ve İlham II - Sevgi Devrimi; 20 değer (6,55), Varolma Savaşı-I; 15 değer (4,91), Kıyamet Aşısı; 14 değer (4,59), İslam; 14 değer (4,59), Dirilişin Çevresinde; 14 değer (4,59), Düşünceler I – Kavramlar; 11 değer (3,60), Çağ ve İlham III - Yazgı Seçiş; 10 değer (3,27), İslamın Diriliş; 9 değer (2,95), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-III; 8 değer (2,62), Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-II; 8 değer (2,62) İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü; 8 değer (2,62), Çağ ve İlham I - Metafizik Gerilim

Şartı; 7 değer (2,29), Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-I; 7 değer (2,29), Diriliş Neslinin Âmentüsü; 7 değer (2,29), Çağ ve İlham IV – Kuruluş; 6 değer (1,96), İnsanlığın Dirilişi; 5 değer (1,63), Makamda; 5 değer (1,63), Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı-I; 4 değer (1,31), Diriliş Muştusu; 4 değer (1,31), Unutuş ve Hatırlayış; 3 değer (0,98), Çağdaş Batı Düşüncesinden; 3 değer (0,98), Düşünceler II – Kurumlar; 2 değer (0,65).

Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının yer aldığı eserlerindeki değerlerin kullanım sıklığı incelendiğinde en fazla değer sıklığına sahip ilk dört eserin “Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II; 26 değer (8,52)”, “Yitik Cennet; 25 değer (8,19)”, “Ruhun Dirilişi, 24 değer (7,86)”, “Samanyolunda Ziyafet; 24 değer (7,86)” olduğu görülmektedir. Söz konusu bu dört esere veya Tablo 31’de görüldüğü üzere en fazla farklı değer bulunduran “Yitik Cennet” isimli esere; 100 temel eser arasında yer verilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Çünkü söz konusu bu eserlerin öğrencilerin milli ve evrensel değerleri özümseyerek kazanmalarını sağlayacağı düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının değer iletimi açısından önemi incelenmiştir.

Sezai Karakoç'un yazılarına baktığımızda kitaplarının ilk sayfasında Sezai Karakoç'un kendi yazılarını; şiir, hikaye, piyes, çeviri şiir, düşünce, deneme, inceleme, günlük yazılar, söyleşiler(röportaj, konferans, meydan konuşması) olmak üzere dokuz ana başlık altında kategorize ettiği ve toplamda 57 eserinin bulunduğu görülmektedir. Bu kategorilerden düşünce yazıları kategorisine bakıldığında Karakoç'un 27 adet eserinin bulunduğu görülmektedir. Sezai Karakoç'un düşünce eserlerinde 29 farklı değere yer verildiği tespit edilmiştir. Bu değerler sosyal değerler ve doğrudan dini değerler diye ikiye ayrılarak sınıflanmıştır. Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yer alan değerler şöyledir: "Sosyal değerler: Aile Kurumu ve Birliğine Önem Verme, Barış, Dayanışma, Demokrasi, Edebiyat, Emanet, Emek, Hakikat, İleri Görüşlülük, Kardeşlik, Medeniyet, Merhamet, Millet ve Millilik, Onurlu Olma, Özgürlük, Sabır, Sanat, Sevgi, Sorumluluk, Şehit Olma, Tarihsel Miras, Ümitli Olma", "Doğrudan Dini Değerler: Allah İnancı, Ahiret İnancı, İbadet Değeri, Kader ve Kaza İnancı, Kur'an-ı Kerim İnancı, Melek İnancı, Peygamber İnancı."

Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yer alan değerlerin toplamda 305 olduğu tespit edilmiştir. Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında en fazla yer verilen ilk üç değer şöyledir: İbadet (%14,42), Medeniyet (12,45), Peygamber İnancı (9,83). Sezai Karakoç'un düşünce eserlerinde en fazla ibadet değerine 44 (%14,42) kez; en az ise Onurlu Olma değerine 3 (%0,98) kez yer verilmiştir. Sezai Karakoç; düşünce yazılarında değerleri doğrudan açıklamak yerine, Sezai Karakoç'un değerlerin anlamını paragrafın tamamına yansıtarak değerleri örtük bir şekilde işlediğini söylemek mümkündür.

Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında 29 değer farklı sıklıklarda bulunduğu, yani her düşünce eserinde birtakım değerlere yer verdiği görülmektedir. Buna göre Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının Türkçe öğretiminde değerlerin iletimi açısından kullanılabilir olduğunu söylemek mümkündür.

Sezai Karakoç'un düşünce yazıları incelendiğinde en fazla farklı değer yer aldığı ilk dört eserin şunlar olduğu görülmüştür: Yitik Cennet, Fizik Ötesi Açısından

Ufuklar ve Daha Ötesi-II, Gün Dönümü, Çağ ve İlham II: Sevgi Devrimi. Sezai Karakoç'un bu dört eseri başta olmak üzere tüm düşünce yazılarının Türkçe öğretiminde değerler eğitimi kapsamında kullanılabilir olduğu düşünülmektedir.

Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yer alan değerlerin kullanım sıklığı incelendiğinde en fazla değer sıklığına sahip düşünce yazılarının bulunduğu ilk eserin "Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II" olduğu; en fazla farklı değere sahip düşünce yazılarının bulunduğu eserin "Yitik Cennet" olduğu görülmektedir. Söz konusu bu iki eser başta olmak üzere Sezai Karakoç'un tüm düşünce yazılarının bulunduğu eserlerinin değerler eğitimi kapsamında 100 temel esere dahil edilmesinin uygun olduğu düşünülmektedir.

Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yer alan tüm değerlerin Sezai Karakoç'un düşünce dünyasını ve idealindeki Diriliş Nesli'nin sahip olması gereken değerleri yansıttığı söylenebilir. Sezai Karakoç'un düşünce eserlerinde değerler ayrı ayrı değil de birleşik bir halde yer almaktadır. Bundan dolayı Sezai Karakoç'un bir düşünce yazılarında birçok değere aynı anda yer verdiğini söylemek mümkündür. Sezai Karakoç'un tüm düşünce yazılarında değerlere yer verilmiştir. Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yer alan değerlerin doğrudan veya örtük olarak edebi ve ikna edici bir dille aktarıldığı düşünülmektedir. Sezai Karakoç, düşünce yazılarında yalın bir dil kullandığı için öğrencilerin söz konusu eserleri kolayca anlamasının mümkün olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, Sezai Karakoç'un düşünce yazılarının değer iletimi açısından önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir.

Araştırma sonucunda şu önerilerde bulunulabilir:

Sezai Karakoç'un düşünce yazıları, Türkçe öğretiminde, Türkçe ders ve çalışma kitaplarının içeriğinde değerler eğitimi açısından kullanılmalıdır.

Sezai Karakoç'un sadece bir şair olmadığını aynı zamanda kültür, sanat, edebiyat ve siyaset ile ilgili önemli bir şahsiyet olduğunun; eğitimciler, veliler ve öğrenciler tarafından bilinmesi amacıyla Sezai Karakoç'un eserlerini tanıtıcı çalışmalar yapılmalıdır.

Sezai Karakoç'un en fazla değere sahip "Fizik Ötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi-II" isimli düşünce eseri veya en fazla farklı değere sahip "Yitik Cennet" isimli düşünce eseri 100 temel esere dahil edilmelidir.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda değerler eğitimine verilen önem artırılmalıdır.

Türkçe ders ve çalışma kitaplarında değerler eğitimine sıkça yer verilmelidir.

Üniversitelerin öğretmen yetiştiren bölümlerinin öğretim programlarında değerler eğitimiyle ilgili derslere yer verilmelidir.

Özellikle okul öncesi dönemden başlanarak bireylere değerler eğitimi verilmelidir.

Öğretmenler, değerler eğitimi amacıyla değerler eğitimiyle ilgili nitelikli eserleri öğrencilere okutmalı ve değerler eğitimiyle ilgili öğrenme ortamlarını öğrencilere sunmalıdır.

Okul idari personeli, öğretmenler, veliler değerler eğitimi kapsamında bilgilendirilmelidir.

Değerler eğitiminde öğrenci için, öğretmen ve ailenin öncü model şahsiyetler olması nedeniyle öğretmenler ve aileler, değerleri önce kendi yaşamlarına aksettirerek öğrencilere örnek olmalıdır.

Sezai Karakoç'un düşünce yazılarında yer alan değerler ile ilgili araştırma yapıldığı gibi Sezai Karakoç'un şiirlerinde yer alan değerler ile ilgili de araştırma yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Acar, Z. (2013). *Ben'ce XX. Yüzyıl Türk Şiiri Sezai Karakoç Kuşağı İkinci Yeni*. İstanbul: Aktif Matbaacılık.
- Akbaş, O. (2004). *Türk Milli Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının İlköğretim II.Kademedeki Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi* (Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Akbayır, S. (2012). *Yoktur Gölgesi Türkiye'de Sezai Karakoç*. İstanbul: Turkuvaz Kitapçılık Yayıncılık.
- Aydın, M. Z., ve Akyol Gürler, Ş. (2014). *Okulda Değerler Eğitimi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Baş, M. K. (2015). *Dirilişin Yapı Taşları- Sezai Karakoç'un Düşünce ve Sanatında Temel Kavramlar-*. İstanbul: Lim Yayınları.
- Baş, M. K. (2011). *Sezai Karakoç Şiirinde Metafizik Vurgu*. İstanbul: İnsan Yayınları.
- Bilge, M. (2004). *Medeniyet ve Diriliş*. Ankara: Hece Yayınları.
- Bolay, S. H. (2013). "Aşkın Değerler Buhranı". Kaymakcan, R.(Ed.). *Değerler ve Değerler Eğitimi Uluslararası Sempozyumu -Bildiriler-* (s. 60-70). İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Çağlayan, A. (2013). *Ahlak Pusulası Ahlak ve Değerler Eğitimi*. İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Çınar, A. (2013). *Değerler Felsefesi ve Psikolojisi*. Bursa: Emin Yayınları.
- Diclehan, Ş. (2015). *Sanat ve Düşünce Dünyasında Sezai Karakoç*. İstanbul: Lim Yayınları.
- Dilmaç, B. (2012). *İnsanca Değerler Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Duymaz, R. (2014). *Sezai Karakoç'un Estetiği*. İstanbul: Akademik Kitaplar Yayıncılık.
- Fichter, J. (2004). *Sosyoloji Nedir*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Güngör, E. (1998). *Değerler Psikolojisi Üzerine Araştırmalar*. İstanbul: Ötüken Yayınları.

- Güven, A. Z. (2014). *Değerler Eğitimi ve Türkçe Derslerinde Değerlerin Kullanımı*. Konya: Palet Yayınları.
- Haksal, A. H. (2015). *Sezai Karakoç Eleğimsağmalarda Gökanıtı*. İstanbul: İz Yayıncılık.
- Hökelekli, H. (2011). *Ailede Okulda Toplumda Değerler Psikolojisi ve Eğitimi*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Hökelekli, H. (2013). *Psikoloji Din ve Eğitim Yönüyle İnsani Değerler*. İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Kağıtçıbaşı, Ç., ve Kuşdil, M. (2000). "Türk Öğretmenlerinin Değer Yönelimleri ve Schwartz Değer Kuramı". *Türk Psikoloji Dergisi-15* , 59-76.
- Karakoç, S. (1974a). *Çağ ve İlham I*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1977a). *Çağ ve İlham II*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1980a). *Çağ ve İlham III*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1986a). *Çağ ve İlham IV*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1997a). *Çağdaş Batı Düşüncesinden*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1980b). *Diriliş Muştusu*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1976a). *Diriliş Neslinin Amentüsü*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1967a). *Dirilişin Çevresinde*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1986b). *Düşünceler I Kavramlar*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1997b). *Düşünceler II Kurumlar*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1982). *Edebiyat Yazıları I Medeniyetin Rüyası Rüyanın Medeniyeti Şiir*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1986c). *Edebiyat Yazıları-II Dişimizin Zarı*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1995a). *Fizik Ötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi I*. İstanbul: Driliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1995b). *Fizik Ötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi II*. İstanbul: Diriliş Yayınları.

- Karakoç, S. (1995c). *Fizik Ötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi III*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1977b). *Gündönümü*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1976b). *İnsanlığın Dirilişi*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1967b). *İslam*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1967c). *İslam Toplumunun Ekonomik Strüktürü*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1967d). *İslamın Dirilişi*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1968). *Kıyamet Aşısı*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1980c). *Makamda*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1974b). *Ruhun Dirilişi*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (2004). *Samanyolunda Ziyafet*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1996a). *Unutuş ve Hatırlayış*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1997c). *Varolma Savaşı-I*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1996b). *Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı I*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1996c). *Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı II*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karakoç, S. (1976c). *Yitik Cennet*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
- Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karataş, T. (2013). *Doğunun Yedinci Oğlu Sezai Karakoç*. İstanbul: Kaynak yayıncılık.
- Kaymakcan, R., ve Meydan, H. (2014). *Ahlak Değerler ve Eğitimi*. İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Kolcu, A. İ. (2010). *Sezai Karakoç'un Poetikası*. Erzurum: Salkımsöğüt Yayınevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2010a). *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (4,5, 6,7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2010b). *Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

- Okumuş, F. (2013). Sezai Karakoç'un Poetikası. M. Bıyıklı, ve B. Aslan içinde, *Sezai Karakoç'u Anlamak*. İstanbul: Küçükçekmece Belediyesi Kültür Yayınları.
- Özensel, E. (2014). Sosyolojik Bir Olgu Olarak Değer. Y. Zavalıoız içinde, *Değerler Eğitimi* (s. 17). İstanbul: Ensar Neşriyat.
- Tunç, G. (2011). *Çağdaş Mesnevinin peşinde*. Ankara: Kadim Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (2005). Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Ulusoy, K., ve Dilmaç, K. (2014). *Değerler Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Ülken, H. Z. (2001). *Bilgi ve Değer*. İstanbul: Ülken Yayınları.
- Yaman, E. (2014). *Değerler Eğitimi Eğitimde Yeni Ufuklar*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (1999). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: 1999.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER	
Adı Soyadı	Yusuf GÜZEL
Doğum Yeri ve Tarihi	Diyarbakır 06.08.1989
EĞİTİM DURUMU	
Lisans Öğrenimi	Afyonkocatepe Üniversitesi
Y. Lisans Öğrenimi	
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetler	
İŞ DENEYİMİ	
Stajlar	
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	Milli Eğitim Bakanlığı
İLETİŞİM	
Eposta Adresi	yusufguzelis@hotmail.com
Tarih	